ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

ปริญญา

รัฐศาสตร์ | ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

สาขา | **คณะ**

เรื่อง การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

The Implementation of Good Government Policy In Satriwithaya School

นามผู้วิจัย นางสาวปุณณวรรณ นุ่มประสงค์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

(อาจารย์ประสงค์ กัลยาณะธรรม, ค.ด.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

(อาจารย์โชติมา แก้วกอง, สส.ด.)

ประธานสาขาวิชา .....

(อาจารย์สุรางค์ ฉรงค์ศักดิ์สกุล, ค.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

The Implementation of Good Government Policy In Satriwithaya School

โดย

นางสาวปุณณวรรณ นุ่มประสงค์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปุณณวรรณ นุ่มประสงค์ 2555: การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์ประสงค์ กัลยาณะธรรม, ค.ด. 209 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับของปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ และระดับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของโรงเรียนสตรีวิทยา 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยประชากรได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการ จำนวนทั้งหมด 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์ โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ในโรงเรียนสตรีวิทยา ในระดับมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และนโยบาย ส่วนปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย ด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสตรีวิทยา ในระดับมากที่สุด คือ ด้านหลักคุณธรรม ส่วนด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง โดยมีด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง และด้านหลักคุณธรรมและด้านหลักการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนผลการ สัมภาษณ์เชิงลึกในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในการนำนโยบายตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านไปปฏิบัติ มีความคิดเห็นในเชิงบวก ส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบาย โดยข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ควรส่งเสริม สนับสนุน และเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการติดตาม ประเมินผล รายงานผลอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรมภายใต้หลักธรรมาภิบาล

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Punnawan Numprasong 2012: The Implementation of Good Governance Policy in Satriwithaya School. Master of Arts (Political Science), Major Field: Political Science. Faculty of Liberal Arts and Science. Thesis Advisor: Mr.Prasong Kalayanathum, Ph.D. 209 pages.

The objectives of this study were 1) to investigate the level of process factors that influenced the success in the implementation of good governance policy and the level of success in implementing the good governance policy in Satriwithaya School, and 2) to investigate the relationship between the process factors and the success in implementing the good governance policy in Satriwithaya School. The sampling group used in this study consisted of 154 person. Data were gathered by means of questionnaires and in-depth interviews. Statistics used in the data analysis included means, standard deviations, and analysis of correlation coefficients with a statistical significance value at .05.

According to the research results, 1) the factor that most influenced the success in implementing the good governance policy was the factor in terms of objectives and policies. Other factors which were policy resources, intention of those who implemented the policy, inter-organizational communication and policy implementation promotion activities, economic, social and political conditions and resources, and nature of organizations that implemented the policy were at a high level. In addition, the level of success in implementing the good governance policy by the school administrators in terms of the moral principle is the highest whereas the cost-effective principle, responsibility principle, participation principle, rule of law principle, and transparency principle were also at a high level. 2) According to the study of relationship between factors that influenced the policy implementation and the success in implementing the good governance policy, it was found that there was a moderate level of positive relationship in terms of the rule of law, transparency, responsibility, and cost-effective principles, but there was a low level of positive relationship in terms of morality and participation. From the in-depth interviews of the school administrators regarding the implementation of six aspects of the good governance policy, it was found that they had positive opinions on the policy implementation. Recommendation for this study should to report the teacher had to participation in administration, planning, evaluation for effectiveness in good governance

_____ _____ ___ / ___ / ___

Student's signature Thesis Advisor's signature

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยการดูแลที่เต็มเปี่ยมด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.ประสงค์ กัลยาณะธรรม และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร.โชติมา แก้วกอง ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบความถูกต้อง เพิ่มประเด็นที่มีความสำคัญ และให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มดำเนินการ จนกระทั่งแล้วเสร็จ อาจารย์ ดร.ศิรินทร์รัตน์ กาญจนกุญชร ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก รองศาสตราจารย์ นท.สุมิตร สุวรรณ ประธานคณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบความถูกต้องในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำงานวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน คณาจารย์ เพื่อน และพี่ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณน้าชาย ญาติพี่น้องทุกท่าน และขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคน ที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ให้กำลังใจในการศึกษา และการสนับสนุนในการทำวิจัยตลอดมา

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีซึ่งเป็นผลมาจากงานวิจัยนี้ ขอมอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ คุณน้าชาย ญาติพี่น้อง ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ปุณณวรรณ นุ่มประสงค์

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
สมมติฐาน	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)	9
แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ	37
ข้อมูลโรงเรียนสตรีวิทยา	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	79
กรอบแนวคิดในการวิจัย	97
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	98
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	98
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	99
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	102
การเก็บรวบรวมข้อมูล	102
การใช้สถิติที่วิเคราะห์ข้อมูล	103

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	105
ผลการวิจัย	105
ข้อวิจารณ์	143
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	168
สรุปผลการวิจัย	168
ข้อเสนอแนะ	179
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	181
ภาคผนวก	194
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	195
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	205
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	209

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน: กลุ่มโรงเรียน	65
2	ข้อมูลพื้นฐานจำนวนห้องเรียน/ นักเรียน โรงเรียนสตรีวิทยา	71
3	ข้อมูลพื้นฐานบุคลากร	75
4	ข้อมูลสารสนเทศ	75
5	จำนวนประชากร ที่ใช้ในการวิจัย	98
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของปัจจัยเชิงกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	106
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย	107
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย	108
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	109

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	110
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	111
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย	112
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	113
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	114
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	115
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	116

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	117
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	118
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	119
20	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	121
21	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบายกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	123
22	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	125
23	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	127

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	129
25	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบายกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	131
26	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	172
27	รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในภาพรวม	173
28	รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักนิติธรรม	174
29	รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักคุณธรรม	174
30	รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักความโปร่งใส	175

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
31	รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักการมีส่วนร่วม	175
32	รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักความรับผิดชอบ	176
33	รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักความคุ้มค่า	176
34	สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ในโรงเรียนสตรีวิทยา	178

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงการการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational model)	45
2	แสดงการการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model)	46
3	แสดงการการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบ ด้านกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Processes Model)	47
4	แสดงการการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบด้านการเมือง (Political Model)	48
5	แสดงการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบทั่วไป (General model)	49
6	แสดงการการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบด้านการจัดการ (Management model)	50
7	แสดงตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van meter and Van Horn	53
8	แผนผัง PGKCASE Model	70
9	แสดงโครงสร้างการบริหารโรงเรียนสตรีวิทยา	77
10	กรอบแนวคิดแสดงกระบวนการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	79

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยที่ผู้ที่มีอยู่ในองค์การทุกระดับมีความพึงพอใจนั้น องค์กรภาครัฐจึงต้องมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ สะอาดโปร่งใส รับผิดชอบ และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ เป็นการให้ความสำคัญกับรัฐบาลเป็นหลัก เพื่อรองรับกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและก้าวให้ทันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ การปฏิบัติงานในหน้าที่ ที่ผ่านมาสังคมไทยมีข้อบกพร่องในหลายด้าน เช่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยมีการทุจริตประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจ อันเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ก่อให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าว ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการทำงานของภาครัฐและระบบการเมือง จนนำไปสู่การปฏิรูปการเมือง มีการนำแนวคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไปกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อใช้เป็นหลักการพื้นฐานในการบริหารประเทศ โดยกำหนดการพัฒนาระบบงานภาครัฐ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ

รัฐบาลเห็นความสำคัญของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อาทิ คณะรัฐมนตรีที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2552-2554 ในนโยบายที่ 8 เป็นนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ว่าสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ยึดหลักธรรมาภิบาลและปรับระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน สร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ในสมัยรัฐบาลต่อมานโยบายของคณะรัฐมนตรีชุดของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2554 กำหนดให้มีเรื่องนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 มาตรา 76 ได้กำหนดให้รัฐบาลต้องจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อแสดงมาตรการและรายละเอียดของแนวทางปฏิบัติราชการในแต่ละปีของการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐบาล ตามความหมายที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Sharkansky กล่าวไว้ใน Policy Analysis in Political Science (1970) ว่า “นโยบายสาธารณะ” หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้น ดังนั้น นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงเป็นนโยบายสาธารณะที่รัฐบาลได้กำหนดเป็นกิจกรรมต่างๆ หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือแนวทางปฏิบัติที่รัฐบาลจัดทำขึ้น เป็นเสมือนกลไกหลักสำคัญในการดำเนินงานของรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง ที่จะต้องนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติตามที่รัฐบาลได้แถลงไว้

โรงเรียนสตรีวิทยา เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐบาล ที่จะต้องนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่รัฐบาลได้กำหนดขึ้นไปปฏิบัติ ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อโรงเรียนสตรีวิทยา ถ้าประสบความสำเร็จโรงเรียน สตรีวิทยา จะได้รับความเชื่อถือและความไว้วางใจว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งโรงเรียนสตรีวิทยา สามารถที่จะเลือกตัวแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้ประสบผลสำเร็จได้เพราะตัวแบบจะเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทาง เพื่อปรับปรุงนโยบายแผนงานและการปฏิบัติให้ดีขึ้น โดยผู้วิจัยได้ใช้ตัวแบบของแวนมิเตอร์ และแวนฮอร์น (1975: 463) ที่เน้นเกี่ยวข้องกับตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสารและการขับเคลื่อนกิจกรรม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่าสามารถปฏิบัติตามนโยบายได้หรือไม่ ปัญหาด้านความสามารถนี้เกี่ยวข้องกับตัวแปร 4 ประการ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสารและการขับเคลื่อนกิจกรรม เงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

การที่โรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงระดับชั้นนำของประเทศ ได้รับรางวัลเกียรติประวัติ เกียรติคุณ และผลงานดีเด่นต่างๆ มากมาย จึงมีการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่รัฐบาลมุ่งหวังไว้ให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน ที่ผ่านมาเรามักได้ยินข่าวว่ายังไม่เกิดผลสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพประสิทธิผลเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงระดับและปัจจัยเชิงกระบวนการที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจว่าการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของหน่วยงานซึ่งเป็นหน่วยงานแห่งหนึ่งของรัฐบาล โดยเฉพาะโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานหนึ่งที่สังกัดอยู่ภายใต้สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีระดับความสำเร็จและมีปัจจัยเชิงกระบวนการอะไรบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ และระดับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของโรงเรียนสตรีวิทยา

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบระดับของปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ และระดับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

2. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ อันเป็นแนวทางให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา จะได้กำหนดนโยบายการบริหารงาน และวางแผนได้อย่างมีระบบ เพื่อการเสริมสร้างความก้าวหน้าในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสตรีวิทยา

3. เพื่อนำผลจากการศึกษาไปใช้ในแนวทางการปรับปรุงที่เป็นเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสตรีวิทยา ให้มีประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการบริหารงานอย่างเป็นระบบ

สมมติฐาน

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยเชิงกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.1 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

1.2 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

1.3 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

1.4 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

1.5 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

1.6 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตั้งอยู่ที่ 82 ถนนดินสอ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

ด้านประชากร ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการจำนวนทั้งหมด 154 คน

ด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการศึกษาการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ในปีการศึกษา 2553 ของรูปแบบกระบวนการบริหารสถานศึกษาทั้ง 6 งาน ตามหลักการบริหารที่ดี 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ให้กับนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านพื้นที่ ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาภายในโรงเรียนสตรีวิทยา สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นพื้นที่เก็บข้อมูลในการทำแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่องการศึกษาการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาทั้งสิ้น 12 เดือน นับตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2553 ถึงเดือนธันวาคม 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยเชิงกระบวนการ หมายถึง ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย หมายถึง การกำหนดตัวชี้วัดของสมรรถนะของนโยบาย ที่เป็นสิ่งสำคัญจะต้องทำเป็นอันดับแรก กล่าวคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่สามารถทราบได้ว่าสำเร็จหรือล้มเหลวหากปราศจากเป้าหมายและข้อกำหนดที่ชัดเจนของวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย

2. ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย หมายถึง เงินงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อาคารสถานที่ และแรงกระตุ้นสนับสนุนอื่นๆ ได้แก่ การสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วยผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ หรือเป็นการช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐมากกว่าการให้งบประมาณที่เพียงพอ

3. ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรม หมายถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติต้องอาศัยการสื่อสารของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ดังกล่าว การสื่อสารที่สร้างให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความชัดเจน (clarity) ความเที่ยงตรง (accuracy) และสม่ำเสมอ (consistency) ในระหว่างกระบวนการสื่อสาร

4. ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง จำนวนบุคลากรและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ระดับความซับซ้อนของการควบคุมตามลำดับชั้นบังคับบัญชา สิ่งจูงใจและการลงโทษ ทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ความสนับสนุนที่ได้รับจากฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ รวมทั้งระดับของการสื่อสารแบบเปิด ทำให้องค์การมีความยืดหยุ่น มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างเสรี ระหว่างบุคลากร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระดับเดียวกันและต่างระดับ และสายสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5. ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หมายถึง สิ่งที่จะมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัวนโยบาย และตัวองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติได้ตลอดเวลา และไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะส่งผลดีหรือผลเสียต่อการดำเนินนโยบาย ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความชื่นชอบในผู้บริหาร รายได้โดยเฉลี่ยภายในครอบครัว ทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ ของชุมชนมาสนับสนุน และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ มีการเคลื่อนไหว เพื่อสนับสนุนหรือคัดค้าน ในการดำเนินนโยบาย

6. ความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย หมายถึง ความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปฏิบัติ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติก็ย่อมจะมีสูงตามไปด้วย ประกอบด้วย การรับรู้และความเข้าใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย ทิศทางในการตอบสนองต่อนโยบายของผู้ปฏิบัติ และระดับในการยอมรับนโยบายของผู้ปฏิบัติ รวมทั้งงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การจัดระเบียบเพื่อการบริหารโรงเรียนสตรีวิทยา ให้มีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยคณะครู บุคลากร ชุมชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในระบบการบริหารราชการทางด้านการศึกษา โดยสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและตรวจสอบสอบความโปร่งใสได้ ตามหลักพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมือง 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบของทางราชการ มีความยุติธรรม ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ รอบคอบ รัดกุมและทำงานด้วยความรวดเร็ว ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย โดยเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเสมอภาค ไม่ใช้อำนาจเหนือกฎระเบียบของทางราชการกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน

2. หลักคุณธรรม หมายถึง ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างเสมอโดยประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีความขยันอดทนและจริงใจในการปฏิบัติงานที่อยู่ในระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง โรงเรียนในสำนักงานเขตปทุมวันมีการบริหารอย่างเป็นระบบ โดยจัดสรรบุคลากรเข้าทำงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล มีการพิจารณาความดีความชอบ / การลงโทษด้วยความโปร่งใส มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดซื้อ จัดจ้าง อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงก่อนจัดสรรการใช้จ่ายงบประมาณ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชน สังคมหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานให้คำแนะนำคำปรึกษาในการปฏิบัติงาน มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในการดำเนินงานต่อสาธารณชน

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในองค์กร ร่วมคิด ร่วมกันทำในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน โดยให้บุคลากรร่วมกันในการวางแผนการปฏิบัติงานกำหนดนโยบายของโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมเครือข่าย ให้คำปรึกษา / คำแนะนำในการทำงานร่วมกันในองค์กร

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง มีการจัดโครงสร้างการบริหารงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ / ต่อสังคมอย่างเป็นระบบในการปฏิบัติงานและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีการวางแผนแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอย่างรวดเร็ว มีความกระตือรือร้นในการทำงาน กล้ายอมรับผลดีผลเสียที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ การใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดใช้อย่างประหยัด คุ้มค่า อย่างมีระบบ ใช้เวลาในการทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีความตระหนักความเสียสละ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่ากับการลงทุน

การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินการในการทำงานด้านต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้านของสถานศึกษา คือ 1) งานวิชาการ 2) งานธุรการ การเงินและพัสดุ 3) งานบุคลากร 4) งานกิจการนักเรียน 5) งานอาคาร สถานที่ และ 6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนอำนวยการเพื่อส่งเสริม และปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยมีแผนงานการปฏิบัติการ การนิเทศ การติดตามตรวจสอบทบทวนการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายรวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนสตรีวิทยา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา ของโรงเรียนสตรีวิทยา

พนักงานราชการ หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้แก่หน่วยงานของโรงเรียน ตามสัญญาจ้าง โดยรับค่าตอบแทนจากรัฐบาล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการนำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)
2. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ
3. ข้อมูลโรงเรียนสตรีวิทยา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 ในส่วนที่ 3 เป็นแนวนโยบายบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 ได้กำหนดให้รัฐบาลต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อแสดงมาตรการ และรายละเอียดของแนวทางปฏิบัติราชการในแต่ละปีของการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐบาล ตามความหมายที่ Sharkansky กล่าวไว้ใน Policy Analysis in Political Science (1970) ว่า “นโยบายสาธารณะ” หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้น ดังต่อไปนี้

1. บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ

2. จัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่

3. กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่ว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

4. พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ

5. จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

6. ดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมายและตรวจสอบการตรากฎหมายของรัฐ ดำเนินการอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามหลักนิติธรรม

7. จัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งจัดให้มีสภาพัฒนาการเมืองที่มีความเป็นอิสระเพื่อติดตามสอดส่องให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด

8. ดำเนินการให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับสิทธิประโยชน์อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้คณะรัฐมนตรีที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2552-2554 ในนโยบายที่ 8 เป็นนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ว่าสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ยึดหลักธรรมาภิบาลและปรับระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน สร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ต่อมานโยบายของคณะรัฐมนตรีชุดของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2554 ก็กำหนดให้มีเรื่องนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ดังนั้น นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงเป็นนโยบายสาธารณะที่รัฐบาลได้กำหนดเป็นกิจกรรมต่างๆ หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือแนวทางปฏิบัติที่รัฐบาลจัดทำขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เป็นเสมือนกลไกหลักสำคัญในการดำเนินงานของรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง ที่จะต้องนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติตามที่รัฐบาลได้แถลงไว้

ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2540 อ้างใน เนาวรัตน์ พุ่มจันทร์, 2550: 20) เป็นคนแรกที่แปล Good Governance เป็นภาษาไทยว่า นิติธรรม และอธิบายว่า หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองด้วยเป็นธรรม เคารพสิทธิของผู้คนพลเมืองอย่างเสมอภาคกัน มีระบบตัวแทนประชาชน ที่สะท้อนความคิดของผู้คนได้อย่างเที่ยงตรง มีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม แต่ใช้อำนาจอย่างที่ประชาชนตรวจสอบได้ ตัวรัฐบาลเองมีความเอื้ออาทรต่อผู้คนสามัญเป็นอาภรณ์ประดับตนไม่ดูถูกประชาชนด้วยการเอาความเท็จมาให้ และมีอารยะพอที่จะแสดงความรับผิดชอบหากการบริหารงานผิดพลาดหรือไร้ประสิทธิภาพ

อรพินท์ สพโชคชัย (2540: 5-6) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance ในความหมายแบบสากลนี้มีความหมายรวมถึง “ระบบโครงสร้าง และกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่างๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่รวมกันอย่างสันติสุข”

ธีรยุทธ บุญมี (2541: 3) เป็นผู้ริเริ่มใช้และให้คำแปลของ good governance ว่าธรรมรัฐให้ความหมายว่า ความคิด ธรรมรัฐเป็นการมอบอำนาจการเมือง การปกครองแบบใหม่ที่แข็งทื่อตายตัว แต่ให้มีปฏิสัมพันธ์กับภาคประชาชน แชะให้มีลักษณะแยกย่อยมากขึ้น แนวความคิดของธรรมรัฐ คือ การเป็นหุ้นส่วนกันในการบริหารและปกครองประเทศโดยรัฐบาล ประชาชนและเอกชน ซึ่งขบวนการอันนี้จะก่อนให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนดี ซึ่งแนวความคิดเกิดจากการที่ประชาชน เห็นว่า ระบบราชการล้างหลังทุกส่วนมีความถูกต้องการปฏิรูป ต้องมีการปรับโครงสร้างราชการให้ดีขึ้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นและประชาชนต้องการตรวจสอบโดยสื่อมวลชน ธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการบริหารการของความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชน ซึ่งทำให้การบริหารราชการแผ่นดิน มีประสิทธิภาพมีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้และมีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้องในทางที่จะสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทยนั้น ธีรยุทธ บุญมี เสนอให้ปฏิรูประบบ 4 ส่วน คือ ปฏิรูปภาคราชการ ปฏิรูปภาคธุรกิจเอกชน ปฏิรูปภาคเศรษฐกิจสังคมและปฏิรูปกฎหมาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธีรยุทธ บุญมี (2541 อ้างใน วรรณรีย์ จันทร์ทอง, 2551: 23) ให้ความหมายของคำว่า ธรรมรัฐ คือ การเป็นหุ้นส่วนกันในการบริหารและปกครองประเทศโดยรัฐบาล ประชาชน และเอกชน ซึ่งขบวนการอันนี้จะก่อนให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนดี ซึ่งแนวความคิดเกิดจากการที่ประชาชน เห็นว่า ระบบราชการล้างหลัง ทุกส่วนมีความถูกต้องการปฏิรูป ต้องมีการปรับโครงสร้างราชการให้ดีขึ้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และประชาชนต้องการตรวจสอบโดยสื่อมวลชน

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2541: 81) ให้ความหมายของธรรมรัฐ หรือ Good Governance ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดไปในขั้นพื้นฐานจากเดิมซึ่งเป็นการจัดการฝ่ายเดียวจาก เบื้องบนสู่เบื้องล่าง ในลักษณะของการจัดการปกครอง (good governance) มาเป็นการเปลี่ยนเป็นการปกครองในลักษณะที่เป็นการสื่อสารสองทางระหว่างภาครัฐและสังคม

ประเวศ วะสี (2541 อ้างใน พระสุวิทย์ คำมูล, 2550: 25) ให้ความหมายของคำว่าธรรมาภิบาล หมายถึง ความโปร่งใส ความถูกต้องในการดำเนินงานของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ธรรมาภิบาล เป็นเสมือนพลังผลักดันที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ

ไพโรจน์ พรหมสานส์ (2541: 17-19) กล่าวว่า good governance หมายถึง การบริหารการปกครอง ที่มีการจัดสรรและบริหารจัดการทรัพยากรในการตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยบริหารการปกครองที่ดีนั้นจะมีลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) โปร่งใส (transparency) เสมอภาค (equity) ประสิทธิภาพ (efficiency) ประสิทธิผล (effectiveness) เป็นธรรม (rule of law) และรับผิดชอบต่อประชาชน (effectiveness/ accountability)

ลิขิต ธีรเวคิน (2541: 18) อธิบายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึงกระบวนการปกครองบริหารที่อาศัยปรัชญา หลักการที่ถูกต้อง เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาของสังคม และนำมาซึ่งความเจริญในด้านต่างๆ

ลิขิต ธีรเวคิน (2541 อ้างใน อังคณา จิตระกูล, 2550: 12) ให้ความหมายของคำว่า ธรรมรัฐ หมายถึง กระบวนการปกครองและการบริหารที่มีธรรมะโดยอาศัยหลักการที่ถูกต้อง ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ อาทิ ความชอบธรรมทางการเมือง การตอบสนองความต้องการของประชาชนและสังคม ความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน และการยึดหลักกฎหมาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วรภัทร โตธนะเกษม (2541: 22) กล่าวว่า good governance คือ การใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของ (owner rights) ที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ ของตนเองโดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหาร กรณีภาครัฐนั้นเป็นเจ้าของ ก็คือประชาชน ซึ่งใช้สิทธิของตนผ่านการเลือกตั้ง ขณะที่ผู้ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาเพื่อกำกับดูแล ผู้บริหารประเทศ คือ รัฐบาลให้บริหารประเทศไปในทางที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

วรภัทร โตธนะเกษม (2541 อ้างใน นาวีรัตน์ จำจด, 2551: 22) ให้ความหมายของคำว่า Good Governance คือ การใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของ (Owner Rights) ที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของตนเอง โดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหารการกำกับดูแลที่ดี เป็นกลไกที่จำเป็นที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งในภาครัฐผู้ที่เป็นเจ้าของก็คือประชาชน ซึ่งใช้สิทธิผ่านการเลือกตั้ง ส่วนภาคเอกชนผู้เป็นเจ้าของก็คือผู้ถือหุ้น ซึ่งใช้สิทธิในการเลือกคณะกรรมการบริษัทเพื่อเข้าไปกำหนดนโยบายคัดเลือกและกำกับดูแลผู้บริหาร ให้บริหารเพื่อเพิ่มมูลค่าของกิจการนั้นๆให้สูงขึ้นตามเจตนารมณ์ของผู้ถือหุ้น

วรลักษณ์ มนัสเอื้อศิริ (2541: 15) ให้คำอธิบายว่า ธรรมรัฐ หมายถึง การบริหารจัดการประเทศที่ดีในทุกๆ ระดับ การบริหารการจัดการที่ดี ดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีหลักคิดว่าทั้งประชาชน ข้าราชการ ผู้บริหารประเทศ เป็นหุ้นส่วนกันในการกำหนดชะตากรรมของประเทศแต่การเป็นหุ้นส่วนไม่ใช่หลักประกันว่า จะเกิดธรรมรัฐ หรือ good governance ยังต้องหมายถึงการมีกฎเกณฑ์ กติกาที่จะทำให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมของสังคมในการกำหนดนโยบายการบริหาร ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างจริงจัง

อรพินท์ สพโชคชัย (2541 อ้างใน สุทธิรัตน์ จรรย์โกมล, 2550: 35) ให้ความหมายโดย ใช้คำว่า “กลไกประชารัฐ” หมายถึง การกระทำ กระบวนการหรืออำนาจในการบริหารการปกครอง ซึ่งเมื่อใช้กับรัฐแล้วก็น่าจะมีความหมายใกล้เคียงเกี่ยวข้องกับคำว่าภาครัฐ (State) อาจหมายถึง ทั้งรัฐบาล (Government) และระบบราชการ (Civil Service)

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542: 18-19) อธิบายว่า ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า ธรรม หมายถึง คุณความดี ความถูกต้อง และอภิบาล หมายถึง บำรุงรักษา ปกครอง ดังนั้นธรรมาภิบาล จึงหมายถึง การปกครองบำรุงรักษาด้วยความดี ด้วยความถูกต้อง ตรงกับคำว่า good governance ในภาษาอังกฤษ ธรรมาภิบาลในความหมายสากล หมายถึง ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจการเมืองและสังคมของประเทศที่ภาคต่างๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขธรรมาภิบาลแนวสากลนี้จึงเน้นที่ กฎเกณฑ์ (norm) ที่วางระบบโครงสร้าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กระบวนการและความสัมพันธ์ของภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2542 อ้างใน ถนัด เดชทรัพย์, 2550: 8) ให้ความหมายของคำว่า Good Governance ไว้ว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมซึ่งบุคคลหรือสถาบันทั่วไป ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไปในหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานประโยชน์ที่หลากหลาย ที่ขัดแย้งกันได้

อานันท์ ปันยารชุน (2542: 7) ได้อธิบายความหมายของธรรมาภิบาลว่า เป็นผลลัพธ์ของการจัดการกิจการ กิจกรรม ซึ่งบุคคล และสถาบันทั่วไป ภาครัฐ และเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้กระทำลงไปในหลายอย่าง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2543: 12 อ้างใน สายลม ปิ่นรัตน์, 2551: 22) ให้ความหมายของคำว่าธรรมาภิบาลว่า กลไกที่รัฐทั้งการเมืองและการบริหาร มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส และรับผิดชอบ เป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐ และรัฐบาลเป็นหลัก

สุดจิต นิมิตกุล (2543: 9) ได้อธิบายว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการและธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือเยียวยาภาวะวิกฤตภยันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

รัชนา ศานติยานนท์ (2544: 19) อธิบายความหมายของ good governance ว่า หมายถึงการบริหารจัดการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยที่ผู้ที่มีอยู่ในองค์การทุกระดับมีความพึงพอใจ

ไชยวัฒน์ ค้ำชู และคณะ (2545: 28) ได้แสดงความเห็นของนายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมเหม็ด อดีตนายกรัฐมนตรีของมาเลเซีย ว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล หมายถึง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และรัฐประศาสนาศาสตร์ เพื่อบริหารกิจกรรมต่างๆ ของชาติ บ้านเมืองและหมายถึงกลไก กระบวนการ ความสัมพันธ์ และสถาบันต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันอยู่อย่างซับซ้อน ซึ่งประชาชนพลเมืองใช้เป็นเครื่องมือ หรือเป็นช่องทางในการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับชีวิตของประเทศ อดีตนายกรัฐมนตรีมาเลเซียยังระบุต่อไปว่า สภาพการณ์ที่เป็นอยู่แสดงให้เห็นว่า เรื่องของการจัดการปกครองและการบริหารนั้นมิได้เป็นอาณาบริเวณ ที่รัฐจะผูกขาดบทบาทไว้แต่เพียงผู้เดียวได้อีกต่อไป ในปัจจุบันมีหน่วยอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่ล้วนแต่เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นหรือจัดตั้งกันขึ้นมาเอง ได้อ้างสิทธิที่จะเข้ามามีบทบาทในการจัดการปกครองและการบริหารบ้านเมืองด้วยเช่นกัน

เกษม วัฒนะชัย (2546 อ้างใน ประยุทธ์ บุญชู, 2550: 18) ให้ความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล ไว้ว่า เป็นหลักคิดสำหรับการบริการจัดการที่ดีเพื่อประกันว่าในองค์กรจะไม่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ด้อยประสิทธิภาพ

จรัส สุวรรณเวลา (2546: 6) ได้ให้ความหมาย คำว่า “good governance” ในภาษาอังกฤษมาจากราศัพท์ภาษาละตินว่า “gouverner” หรือภาษากรีกว่า gubernare ซึ่งหมายถึง to steer หรือถือหางเสือ แต่เดิมในภาษาอังกฤษคำนี้ใช้เป็นคำนาม ซึ่งหมายถึง รัฐบาล (Government) ในเชิงนามธรรมคือการปกครองในระดับประเทศแต่ในระยะหลังเมื่อวงการธุรกิจขยายตัวและเห็นความจำเป็นต้องมีการกำกับดูแล รักษาเช่นเดียวกับประเทศ จึงนำคำนี้มาใช้สำหรับบรรษัท หรือบริษัทในภาคธุรกิจเอกชนรวมถึงองค์การมหาชนด้วยโดยหมายถึง การบริหารจัดการในระดับสูงสุด ส่วนในภาษาไทยคำว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองที่ดี (ธรรม = ดี ความถูกต้อง อภิบาล = คุ้มครอง ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา อภิ = สูง เหนือ ยิ่ง บาละรักษา ปกครอง)

จรัส สุวรรณเวลา (2546 อ้างใน พระมหาศักฎา กนกอริยสิน, 2552: 18) ให้ความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองที่ดี และการปกครองที่ดีต้องไม่เป็นการใช้อำนาจเฉพาะจากบนลงล่างแต่ต้องมีส่วนจากล่างขึ้นบน และเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คือ ทั้งปกและครอง ในความหมายของคำว่า “ปก” อาจใช้ในความหมาย “ปกป้อง” หรือ “ดูแลไม่ให้เกิดอันตราย” ส่วน “ครอง” อาจใช้ในความหมาย “ครองใจ” เป็น “การยอมรับของผู้คน”

ยุค ศรีอาริยะ (2546 อ้างใน ศิริกัญญา เสริมรัมย์, 2553: 13) ให้ความหมายของคำว่า ธรรมรัฐ มีความหมายไม่ตรงกับความหมายของ Good Governance นัก เพราะ Good Governance น่าจะหมายถึงระบบในการบริหาร และการจัดการที่ดี มากกว่าจะหมายถึง การสร้างรัฐที่ดีงาม และถ้าหากใช้คำไทยว่า ธรรมรัฐ ภาษาอังกฤษก็น่าจะเป็นว่า Good State ไม่ใช่ Good Governance

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกษียร เตชะพีระ (2548: 6) ให้ความหมายของคำว่า Good Governance คือ อำนาจหรือสิทธิอำนาจในการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ-สังคมของประเทศ ไม่จำกัดเฉพาะภาครัฐ แต่เกิดจากการเจรจาต่อรองหลายฝ่ายในสังคมทั้งฝ่ายที่สังกัดภาครัฐและภาคเอกชน

สุเทพ เชาวลิต (2548: 31) ให้ความหมายว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คือ การมีส่วนร่วม มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ และการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้หลักประกันว่าการดำเนินนโยบายทางการเมืองสังคมและเศรษฐกิจ วางอยู่บนฉันทานุมัติอย่างกว้างขวางของสังคมและให้ความมั่นใจว่าเสียงของคนยากจน และคนด้อยโอกาสจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร

ชนิษฐภัค สิงหลกะ (2549: 18) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การจัดระบบบริหารบ้านเมืองและสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยการจัดทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาของประเทศอย่างยั่งยืนในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชน สามารถร่วมกันรับผิดชอบในระบบบริหารกิจการดังกล่าวด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและให้โอกาสตรวจสอบได้ ตลอดจนขยายกิจการภาครัฐไปสู่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเป็นธรรมในทำนองเดียวกัน

จากความหมายของนักวิชาการที่ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับ Good Governance ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีแนวความคิดที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจจะสรุปได้ว่า Good Governance จะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1. ภาครัฐ (Public Sector) ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างและปฏิรูปการเมือง กฎหมายและการบริหารราชการ

2. ภาคเอกชน (Private Sector) ซึ่งจะมีส่วนในการประกอบธุรกิจที่ดีและดำเนินธุรกิจอย่างซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมซึ่งจะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง

3. ภาคประชาชนหรือองค์กรต่าง ๆ (Civil Society) จะมีส่วนในการเกื้อหนุนในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยการระดมกลุ่มต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้ตั้งอยู่ในความถูกต้องได้

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาความหมายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้งหมดนั้น (Good Governance) พอจะสรุปได้ว่า คำว่า good governance มีคำใช้ในภาษาไทย หลายคำ เช่น ธรรมาภิบาล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธรรมรัฐ การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งใช้ในการอธิบายการบริหารราชการ และในทางธุรกิจเอกชนใช้คำว่า บรรษัทภิบาล ส่วนความหมายนั้น การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีความหมายไปในเชิงการเป็นข้อกำหนดกรอบวิธีปฏิบัติและโครงสร้างกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ กิจกรรม และผู้เกี่ยวข้องเพื่อผลงานที่ดีมีคุณภาพ และเป็นที่พอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในงานวิจัยนี้จึงเรียกชื่อของ good governance ในภาษาไทยว่า นโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ธรรมรัฐ หรือนโยบายธรรมาภิบาล และกำหนดความหมายของนโยบายหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า หมายถึง กติกาหรือกฎหมายในการธำรงรักษาบ้านเมืองและสังคม เป็นการบริหารจัดการที่จะทำให้งานเสร็จได้อย่างมีประสิทธิผลจัดการ โดยมีหลักกฎหมาย มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วม มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมและคุ้มค่า รวมถึงการสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยให้สมาชิกในองค์การทุกระดับมีความพึงพอใจ อีกทั้งยังเป็นการบริหารการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

ความสำคัญของนโยบายธรรมาภิบาล

ในส่วนความสำคัญของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีนั้น ในปัจจุบันทั้งในการศึกษาและในวิชาชีพทางด้านการบริหารการจัดการภาครัฐถือได้ว่านโยบายธรรมาภิบาล (good government) เป็นมิติกระบวนทัศน์ใหม่ของการบริหารจัดการงานภาครัฐ ซึ่งมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ อาทิ เช่น การเน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูงตามที่ประชาชนต้องการ การสนับสนุนให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลดการควบคุมของราชการส่วนกลาง การเรียกร้องความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งในระดับบุคคลและองค์การ และการให้เรื่องนี้เป็นเกณฑ์ในการวัดผลการปฏิบัติงานและให้ผลตอบแทน การตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดให้มีทรัพยากรบุคคลและเทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานจนบรรลุผลได้ตามเป้าหมายและการเปิดกว้างให้มีการแข่งขัน เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วีระ ไชยธรรม (2542) ได้แสดงทัศนคติความจำเป็นในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เนื่องมาจากปัจจัยหลายด้านดังนี้

1. ปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจของสังคมไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ได้ตอกย้ำถึงความจำเป็นที่ต้องบูรณะและสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขึ้นใหม่เพื่อสร้างสังคมที่มีเสถียรภาพที่มั่นคงและสันติตอบสนองความต้องการบริการของรัฐเพิ่มขึ้น แก้ปัญหาของประเทศที่สะสมมานาน และสร้างศรัทธาของประชาชนต่อภาครัฐโดยจะต้องปรับการบริหารจัดการทรัพยากรของประเทศให้มีประสิทธิภาพรัฐบาลและระบบราชการต้องมีวิสัยทัศน์ที่จะปรับระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมตามกระแสประชาธิปไตย และกระแสโลกาภิวัตน์ได้ทันการณ์อย่างเป็นระบบ

2. แนวทางการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพื่อเปลี่ยนจากสังคมเกษตรสู่สังคมอุตสาหกรรม โดยละเลยผลกระทบที่มีต่อต้นทุนทางสังคม ซึ่งได้แก่สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ของชุมชนและครอบครัว

3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2555) ใช้การดำเนินการให้มีผลในทางการสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กล่าวคือ ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้เริ่มปรับแนวคิดการพัฒนาจากเดิมที่มีจุดมุ่งเน้นหลักเพียงอย่างเดียวก็คือการพัฒนาเศรษฐกิจมาเป็นการเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพราะคนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง เศรษฐกิจเป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเท่านั้น ไม่ใช่เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา และฉบับที่ 9 ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนทรรศน์การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาจากวิกฤตเศรษฐกิจให้ลุล่วง ขณะเดียวกันมุ่งการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย

4. กระแสประชาธิปไตยและกระแสโลกาภิวัฒน์ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคม ความคิดความเชื่อของประชาชน ทำให้คนไทยจำเป็นต้องทบทวนทิศในการพัฒนาประเทศกำหนด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทบาทใหม่ที่เหมาะสมของภาครัฐในการทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน และกำหนดบทบาทของภาครัฐในการผนึกกำลังกับภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนเพื่อการพัฒนาประเทศ

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2545 อ้างใน นาวีรัตน์ จำจด, 2551: 23) ได้แสดงทัศนคติเกี่ยวกับธรรมาภิบาลกับการบริหารแนวใหม่ โดยธรรมาภิบาลจัดเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครองในปัจจุบัน เพราะโลกปัจจุบันได้หันไปให้ความสนใจกับเรื่องของโลกาภิวัตน์แทนการสนใจเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมเพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญกระทบถึงกัน การติดต่อสื่อสาร การดำเนินกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่ออีกที่หนึ่ง การพัฒนาเรื่องของการเมืองการปกครองได้มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น หากจะให้ประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน การมุ่งดำเนินธุรกิจหรือการปฏิบัติราชการต่างๆ โดยไม่ให้ความสนใจถึงเรื่องสังคม ประชาชนและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นไปไม่ได้อีกต่อไป การมีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีจึงเข้ามาเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและเริ่มมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น

จรัส สุวรรณเวลา (2546: 22) กล่าวว่า หากพิจารณาการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเศรษฐกิจไทยมีระบบงานในเอกสารต่างประเทศจะเน้นปัญหาการปกครองที่มีการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงและการขาดประสิทธิภาพของระบบการปกครองและบริหาร เพราะโครงสร้างทางการเมืองและการบริหารอ่อนแอ ซึ่งในปี 2542 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยเริ่มขยายตัวขึ้นแต่เป็นผลจากการปรับทางการเงินการคลังเท่านั้น สวนโครงสร้างพื้นฐานของไทยยังไม่ได้รับการแก้ไขซึ่งรวมถึงโครงสร้างทางการปกครองของประเทศ และองค์การทั้งภาครัฐและภาคเอกชนด้วย ซึ่งจำรัส สุวรรณเวลาได้กล่าวถึงปัญหาการปกครองว่ามี 3 ส่วนที่สัมพันธ์กันคือ

1. ความเลวร้ายทางการปกครอง (bad governance) โดยที่ผู้มีอำนาจในการหาประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวก ใช้อำนาจรักษาสืบต่ออำนาจทำให้ประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวมเสียประโยชน์ ความถูกต้องผันแปรไปมีเพราะทำที่ไม่ดีอย่างชัดเจน สิ่งที่ร้ายแรงที่สุดคือคอรัปชั่น ทั้งการฉ้อราษฎร์บังหลวง อำนาจของนักการเมืองในการปลดหรือย้ายข้าราชการระดับสูงมีมาก ใช้อำนาจบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ข้าราชการหาผลประโยชน์จากโครงการต่าง ๆ ซึ่งการคอรัปชั่นเกิดขึ้นทั้งในระดับชาติที่มีนักการเมือง ผู้บริหารระดับสูงและราชการส่วนกลางรวมถึงระดับท้องถิ่น

ในส่วนของรัฐวิสาหกิจมีการผูกขาดสาธารณูปโภค ตั้งราคาสูงเกินควร เมื่อได้ผลกำไรที่สูงจะนำไปตอบแทนตนเองและพรรคพวกหรือการบริหารจัดการให้รั่วไหลเป็นผลประโยชน์แก่ตนเองและพรรคพวกก็นับได้ว่าเป็นการฉ้อราษฎร์ เช่นเดียวกับกิจการภาคเอกชน ผู้จัดการที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดำเนินการฉ้อฉลให้เกิดผลประโยชน์แก่ตนเองหรือพรรคพวกที่ผลให้บริษัทหรือกิจการอ่อนแอลง อาจขาดทุนหรือล้มละลายในที่สุดเรียกว่าเป็นคอร์รัปชั่นแบบหนึ่ง

2. การบริหารจัดการที่ผิดพลาด (mismanagement) เมื่อมีการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงที่ผู้บริหารมุ่งหาประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวก ตลอดจนเอาพรรคพวกเข้าสวมตำแหน่งต่างๆ ย่อมมีผลให้ผู้บริหารเป็นผู้ที่หย่อนสมรรถภาพ ขาดความรู้ความสามารถ ขาดเจตคติที่จะให้งานบรรลุผล การตัดสินใจในการวางนโยบายและในการปฏิบัติก็ขาดเจตนาเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ช่องทางก็จะเกิดการตัดสินใจและการบริหารจัดการที่ผิดพลาดก็เกิดขึ้นได้ง่าย การตัดสินใจผิดพลาดจึงเกิดได้ทั้งจากการมีเจตนาทุจริต และการขาดความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งการบริหารจัดการที่ผิดพลาดมีหลายรูปแบบ เช่น การลงทุนของรัฐในกิจการต่าง ๆ ไม่ได้ตั้งอยู่บนฐานของความจำเป็นหรือตามผลที่จะเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นผลิตผลหรือบริการ การประพฤติปฏิบัติที่สิ้นเปลืองและฟุ่มเฟือย ประสิทธิภาพของงานต่ำและการผัดวันประกันพรุ่ง เป็นต้น

3. ปัจจัยจำเป็นพื้นฐานไม่เพียงพอ การขาดแคลนปัจจัยจำเป็นพื้นฐานหรือการเกิดปัจจัยพื้นฐานไม่ทันกับจังหวะการพัฒนาเป็นผลให้การพัฒนาอ่อนแอ การพัฒนาประเทศไทยขาดการสร้างปัจจัยพื้นฐานจนเป็นปัญหาแทรกซ้อนรุนแรง เช่น ปัญหาการจราจรติดขัดในเมืองหลวง สภาวะแวดล้อมทั้งบนดิน ในน้ำ และในอากาศเสื่อมโทรมการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สาธารณูปโภคและการสื่อสารไม่เพียงพอและคุณภาพต่ำ เป็นต้น ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ทรัพยากรมนุษย์ที่ขาดแคลนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งการที่บุคลากรมีคุณภาพต่ำจะส่งผลจนเป็นภาวะวิกฤติ

จะเห็นได้ว่า การล่มสลายของเศรษฐกิจไทยและผลกระทบทางสังคมอย่างกว้างขวาง มีสาเหตุที่ลึกอยู่ในระบบต่าง ๆ ตามมาด้วยทั้งวิกฤติการทางการเงิน การลงทุนที่มากเกินไป การขาดการเฝ้าระวังและเตือนภัย การเก็งกำไร วิกฤติหนี้ทั้งในและต่างประเทศ และการพัฒนาที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนเป็นสาเหตุของการขาดปัจจัยพื้นฐานรวมทั้งคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหรือวิกฤติขึ้นอีก จำเป็นที่จะต้องมีหลักการปกครองที่ดีอันเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐาน

สุเทพ ชวลิต (2548: 26-29) จากที่กล่าวมาเป็นแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของนักวิชาการตะวันตก ซึ่งคำว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นเพียงอุดมการณ์ทางการเมืองเท่านั้นไม่ได้มีหลักการที่ตายตัวเสมอไป แต่ละประเทศอาจจะตีความในแบบของตัวแทนที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

น่าเชื่อถือมากที่สุดคือประเทศอังกฤษ คือ เป็นมีทั้ง “คุณธรรม” ในการบริหารและเน้นเทคโนโลยีการบริหารสังคมใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คนในสังคมนิยมและเสรีประชาธิปไตย

จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมีความสำคัญต่อทุกองค์การ โดยในประเทศไทยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีมาช้านานแล้ว นั่นก็คือ “ทศพิธราชธรรม” อันเป็น “Royal Good Governance” ในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เมื่อบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดชุดความคิดที่ใช้ในการบริหารบ้านเมืองก็ย่อมเปลี่ยนไปด้วยเป็นธรรมดา โดยที่รัฐบาลทุกยุคที่ผ่านมาได้พยายามปรับตัวเข้าสู่ระบบธรรมาภิบาลอย่างเห็นได้ชัดเจน เช่น การก่อต้ององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคสิ่งที่ตรงกับความต้องการของตนอย่างแท้จริง การปรับลดขนาดหน่วยราชการ การปรับการบริการให้ประทับใจไม่แพ้องค์กรภาคเอกชน การรวมหน่วยงานรัฐกับภาคเอกชน การพัฒนาและคัดเลือกบุคลากรในองค์การให้มีคุณภาพและผลงาน สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของทั้งข้าราชการ และประชาชนในแนวทางที่เป็นความหวังของประเทศชาติ และเป็นระบบการปกครองในฝันของประชาชนทุกคน มีการบริหารอย่างโปร่งใสที่มีคุณภาพ ด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของทุกองค์การ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการหรือเอกชน แต่ต้องอาศัยการปรับตัวและเตรียมความพร้อมของทั้งประชาชนและผู้บริหารประเทศ จึงต้องใช้เวลาและประสบการณ์พอสมควร รวมทั้งความเข้าใจความหมายขั้นตอนของระบบธรรมาภิบาลอันจะเป็นแนวทางที่จะให้ทุกคนเกิดภาพพจน์ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกและนโยบายของรัฐรวมทั้งนำไปใช้เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาองค์การ ตลอดถึงประเทศชาติ

สำหรับประเทศไทยมีความตื่นตัวใส่ใจเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างมาก โดยเฉพาะภายหลังจากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นอกจากนี้วิกฤตเศรษฐกิจก็มีส่วนทำให้ความสนใจเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีมากยิ่งขึ้น เป็นที่เชื่อกันว่าหากประเทศไทยมีการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานภาคราชการ เอกชน และประชาชนแล้ว จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีและเกิดความเป็นธรรมในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

ทิวากร แก้วมณี (2554) นอกจากหลักพื้นฐานว่าด้วยความสูงสุดของตลาดและทุนไร้พรมแดนและการสิ้นสุดของระบบรัฐบาล สวัสดิการและรัฐชาติแล้ว แนวคิดว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดียังประกอบด้วยกลไกการบริหารและการจัดการที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง กล่าวถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทางเศรษฐกิจ คือ การเสนอที่รัฐต่างๆ ต้องยอมรับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขึ้นต่อ New World Order และสถาบันเศรษฐกิจระดับโลก เช่น World Order คือที่ประชุมกลุ่มประเทศ G3 และ G7 และกฎกติการะหว่างประเทศ เช่น กฎของ WTO GATT รวมทั้งกฎกติกาของเขตเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เช่น NAFTA และของ EU ส่วนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในทางการเมือง คือ ระบบการบริหารและจัดการที่ขึ้นต่อ Rule of Law หัวใจของ Law คือ ระเบียบระบบโลกใหม่นั่นเอง ดังนั้นรัฐธรรมนูญแห่งรัฐแต่ละรัฐซึ่งเคยถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุด ก็จะไม่มีความสูงสุดอีกต่อไป สิ่งที่สูงสุดคือ ระเบียบโลกใหม่ที่ประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ เป็นผู้กำหนด

1. ความน่าเชื่อถือ และมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน (accountability)
2. ความโปร่งใส (transparency)
3. การมีส่วนร่วม (participation)
4. ความสามารถคาดการณ์ได้ (predictability)
5. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างหลักการทั้ง 4 ประการข้างต้น (interrelate)

หลักการที่กล่าวมาเป็นสิ่งที่ดีที่คนไทยและคนในเอเชียต่างตระหนักและเห็นพ้องกันว่าประเทศไทยและแถบเอเชียล้วนมีปัญหาเรื่องระบบพวกพ้อง และระบบเส้นสายคอรัปชั่น ซึ่งช่วงที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจนักวิชาการอเมริกาก็ออกมาประกาศว่าความหายนะเกิดจากระบบทุนนิยมในเอเชีย คือ ทุนนิยมระบบพวกพ้อง (cronyism) สู้แบบทุนนิยมอเมริกาไม่ได้ เพราะเป็นแบบปัจเจกนิยม แต่ความจริงแล้ว รัฐทุนนิยมรัฐเผชิญปัญหาการคอรัปชั่นที่หนักหน่วงทั้งนั้นไม่ใช่เฉพาะแต่ในเอเชีย แม้แต่อเมริกาเองก็ถูกครอบด้วยระบบ Lobbyist นี้ได้ก่อให้เกิดการเชื่อมกันทางผลประโยชน์และความสัมพันธ์พิเศษระหว่างชนชั้นนำทางการเมือง และชนชั้นนำทางธุรกิจของอเมริกา ดังนั้นทุนนิยมแบบปัจเจกชนนิยมก็มีปัญหาพวกพ้องเช่นกัน และไม่ต่างกันกับทุนนิยมในเอเชีย

จากการศึกษาความสำคัญของคำว่า good governance มีนักวิชาการให้ความหมายเป็นภาษาไทยไว้มากมาย เช่น หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ธรรมรัฐ ธรรมาภิบาล แต่งานวิจัยครั้งนี้ใช้คำว่า “หลักธรรมาภิบาล” ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนไทยในสังคมทุกประเทศให้มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำเนินการนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมอย่างเท่าเทียมกัน และมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่สามารถชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของธรรมาภิบาล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

ศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน (2542: 17 - 18 อ้างใน วารสารกรมโยธาธิการและผังเมือง, 2550: 31-35) กล่าวว่า ภาควิชาการและผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่า สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกการบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการ การกำหนดนโยบายสาธารณะ และการทุจริตมิชอบในวงราชการ อันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการ ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ ขณะเดียวกันในภาคประชาชนอันเป็นพลังสำคัญก็มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความตื่นตัวและรับผิดชอบต่อสังคมตลอดจนตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเพิ่มขึ้น หากความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพดังกล่าว ไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างแท้จริงและรีบด่วนโอกาสที่จะนำพาประเทศฟื้นตัวจากวิกฤติย่อมเป็นไปได้ยาก ทั้งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองประเทศยิ่งขึ้นอีกด้วย ดังนั้น คณะรัฐมนตรีได้มอบให้สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ (TDRI) ศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ และต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มอบให้สำนักงาน ก.พ. นำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าว มาจัดทำบันทึกเรื่องการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกับข้อเสนอแนะให้ออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2542 ต่อมาเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ได้ประกาศ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และเริ่มมีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ 11 สิงหาคม 2542 ซึ่งนับได้ว่าเป็นก้าวแรกหรือเรียกได้ว่าเป็นการวางฐานในการบริหารราชการแนวใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุปและพัฒนาการเกี่ยวกับธรรมาภิบาล ดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้าง ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยได้มีการระบุแนวทางหลักพื้นฐานของในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชน เข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติไว้ในมาตรา 3/1 ซึ่งสรุปได้ว่าการบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์เน้นผลงาน คุ้มค่าลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น กระจายภารกิจและทรัพยากรให้ท้องถิ่น กระจายอำนาจการตัดสินใจ มีผู้รับผิดชอบต่อผลงาน การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้หลักการบริหารกิจการที่ดี

3. พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการ และการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติให้ชัดเจนเป็นแนวเดียวกัน โดยไม่ก่อให้เกิดการใช้ดุลพินิจในการเลือกปฏิบัติของแต่ละส่วนราชการ ทั้งนี้ สามารถวัดผลการปฏิบัติงานได้ รวมทั้งเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จึงได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ขึ้นเพื่อให้ทุกส่วนราชการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม

3.1 วัตถุประสงค์

3.1.1 เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

3.1.2 เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

3.1.3 มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

3.1.4 ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น

3.1.5 ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

3.1.6 มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ประโยชน์ที่จะได้รับจากพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว คือ

3.2.1 รัฐสามารถกำหนดนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานได้ชัดเจน และมีกลไกที่จะพัฒนาองค์กรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพขึ้นไป

3.2.2 ส่วนราชการและข้าราชการมีแนวทางในการปฏิบัติราชการที่เป็นมาตรฐานชัดเจน มีความโปร่งใส สามารถวัดผลการดำเนินงานได้

3.2.3 ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็ว สามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ และมีส่วนร่วมในการบริหารส่วนราชการ

3.3 สรุปเนื้อหาของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ซึ่งมีบทบัญญัติรวม 9 หมวด ดังนี้

3.3.1 หมวด 1 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คือ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายสุดท้าย (Ultimate Goals) ดังนี้

ก. เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

ข. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

ค. มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ง. การลดขั้นตอน การปฏิบัติราชการ (และกระจายอำนาจการตัดสินใจ)

จ. การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ (รวมการกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น)

ฉ. การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน (รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและการเปิดเผยข้อมูล)

ช. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

3.3.2 หมวด 2 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวม โดยการถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางในการได้รับบริการจากรัฐ ดังนี้

ก. การกำหนดภารกิจของรัฐและส่วนราชการต้องเป็นไปเพื่อเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น และสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ

ข. การปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการต้องเป็นไปโดยซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้

ค. กรณีที่ภารกิจใดส่งผลกระทบต่อประชาชนต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และชี้แจงให้ประชาชนได้รับรู้และมีส่วนร่วมมากขึ้น

ง. ข้าราชการต้องรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงวิธีการปฏิบัติให้ดีขึ้น

จ. กรณีพบปัญหาอุปสรรคต้องจัดให้มีการแก้ไขโดยเร็ว

3.3.3 หมวด 3 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ หมายถึง การบริหารงานที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Results) โดยมีตัวชี้วัด (Indicators) ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะสามารถสะท้อนผลงานว่ามีความสอดคล้องเป็นแนวเดียวกับภารกิจและวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นไว้ รวมทั้งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีความคุ้มค่ากับทรัพยากรที่ใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เบญจวรรณ สร่างนิทร (2549 อ้างใน วารสารกรมโยธาธิการและผังเมือง, 2550: 34) กล่าวว่า การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยให้ส่วนราชการกำหนดแผนการทำงานที่มีวัตถุประสงค์ที่จะชี้วัดผลลัพธ์ของงานได้ ดังนี้

(1) การปฏิบัติของส่วนราชการต้องสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจที่กระทำได้อย่างชัดเจน

(2) การบริหารราชการแบบบูรณาการ

(3) การพัฒนาส่วนราชการให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

(4) ความตกลงในการปฏิบัติงาน โดยกำหนดให้มีการทำความตกลงในการปฏิบัติงาน (Performance Agreement) ระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติในแต่ละเรื่อง

(5) การกำหนดแผนบริหารราชการ กำหนดให้จัดทำแผนต่างๆ ดังนี้ แผนบริหารราชการแผ่นดิน, แผนนิติบัญญัติ, แผนปฏิบัติราชการที่แปลงจากแผนบริหารราชการแผ่นดิน โดยจัดทำเป็น 2 ระยะ คือ แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี และความต่อเนื่องในการปฏิบัติราชการ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนายกรัฐมนตรี หัวหน้าส่วนราชการมีหน้าที่สรุปผลและให้ข้อมูลต่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่

3.3.4 หมวด 4 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจภาครัฐ โดยกำหนดวิธีการทำงานของส่วนราชการต้องปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส, หลักความคุ้มค่า, หลักความชัดเจนในการปฏิบัติราชการ (หลักความรับผิดชอบ)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.3.5 หมวด 5 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ก. การกระจายอำนาจการตัดสินใจ

ข. การจัดตั้งศูนย์บริการร่วม

3.3.6 หมวด 6 การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ

ก. การทบทวนภารกิจ

ข. การทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับ

3.3.7 หมวด 7 การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

ก. การกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ข. การจัดระบบสารสนเทศ

ค. การรับฟังข้อร้องเรียน

ง. การเปิดเผยข้อมูล

3.3.8 หมวด 8 การประเมินผล การปฏิบัติราชการ

ก. การประเมินผลโดยผู้ประเมินอิสระเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ ความพึงพอใจ ของผู้รับบริการและความคุ้มค่าในภารกิจ

ข. การประเมินผลประสิทธิภาพในการบังคับบัญชา

ค. การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ (ส่วนเฉพาะตัวกับส่วนประโยชน์ของหน่วยงาน)

ง. หากผลการประเมินของส่วนราชการดีให้มีการจัดสรรเงินเป็นรางวัลการเพิ่มประสิทธิภาพ

3.3.9 หมวด 9 บทเบ็ดเตล็ดเป็นเรื่องทั่วไป เช่น ให้อำนาจคณะกรรมการระบบราชการ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อาจกำหนดให้ส่วนราชการต้องปฏิบัตินอกเหนือพระราชกฤษฎีกานี้ก็ได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ [ก.พ.] (2545 อ้างใน วารสารกรมโยธาธิการและผังเมือง, 2550: 31) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ในภาคราชการเกิดจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงของไทยในปี พ.ศ. 2540 ทั้งนี้ เนื่องมาจากในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินจำนวน 17.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รัฐบาลไทยให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง “Good Governance” ขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแสดงโดยปริยายว่า ทั้งรัฐบาลไทยและกองทุนการเงินระหว่างประเทศเชื่อว่าวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น เป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการที่ไม่ดี หรืออธรรมาภิบาล (Bad Governance)

ประเวศ วะสี (2547: 9-10) หลักธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการดังนี้

1. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่กระทำกันตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

2. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทนขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

3. หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอรัปชั่น

4. หลักความมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ และขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหาร ตลอดจนคณะข้าราชการ ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ ต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการเพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันท่วงที

6. หลักความคุ้มค่า ผู้บริหาร ต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยส่วนรวม

สุเทพ เชาวลิต (2548: 38-41) ได้อธิบายหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่มุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ แต่ละหลักจำแนกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law)

1.1 ระดับประเทศ กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นไปได้ด้วยความชอบธรรม เนื้อหาของกฎหมายมีความทันสมัยเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นจะต้องไปขัดกับรัฐธรรมนูญ บังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติและไม่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

1.2 ระดับภาครัฐ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารร่วมกันภายในภาครัฐ เช่น กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณพัสดุ และบริหารงานบุคคล ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาปรับปรุงตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐเพื่อให้มีเนื้อหามีความทันสมัย และเอื้อต่อการบริหารงานที่คล่องตัวและรับผิดชอบต่อผลงานและประชาชนของแต่ละองค์กร

1.3 ระดับองค์การ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงาน หรือเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. หลักคุณธรรม (The Rule of Integrity)

2.1 ระดับประเทศ ประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง คือเลือกทำงานที่สุจริต และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อส่วนร่วม ปฏิบัติตามกฎหมาย และเป็นพลเมืองดี

2.2 ระดับภาครัฐ ผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการ ต้องเข้าสู่ด้วยความชอบธรรมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม

2.3 ระดังองค์การ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงานและต่อประชาชนและสังคม

3. หลักความโปร่งใส (The Rule of Transparity)

3.1 ระดับประเทศ ประชาชนมีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่และมีจริยาธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้

3.2 ระดับภาครัฐ การติดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใสเรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาคธุรกิจข้อมูลข่าวสารของภาครัฐจะช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้อง และประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ ซึ่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ

3.3 ระดับองค์การ ประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่อกันและสามารถตรวจสอบการทำงานได้หน่วยงานของรัฐกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนและภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจการบริหารงานเงิน คน มีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย

4. หลักความมีส่วนร่วม (The Rule of Participation)

ระดับประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 3 มาตรา 60 กำหนดให้ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะมีผลหรืออาจมี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน และให้รัฐส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การติดสันใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐทุกระดับ นอกจากนั้นยังให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ทั้งถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

ระดับภาครัฐ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟัง การแสดงความคิดเห็นในปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้เถียงหลายฝ่ายเพื่อเป็นแนวทางประกอบการาตัดสินใจของรัฐในการดำเนินงานอันมีผลกระทบต่อประชาชนและควรมีการสำรวจความเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงขึ้น

ระดับองค์การจะต้องมีการวางระบบการรับฟังความคิดเห็นและการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และขณะเดียวกัน ภายในองค์การเองจะต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารภายในด้วย

5. หลักความรับผิดชอบ (The Rule of Accountability)

5.1 ระดับประเทศ ประชาชนรู้ เข้าใจการใช้สิทธิ เสรีภาพและปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของภาครัฐธุรกิจเอกชน มีหน้าที่สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ให้ผู้บริโภค และไม่สร้างความเดือดร้อน แก่ผู้อยู่อาศัยในท้องที่

5.2 ระดับภาครัฐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 มาตรา 88 ได้กำหนดแนวทางสำหรับการตรากฎหมายหมาย และการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาคณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดแจ้งว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการตรวจสอบรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้งการจัดสรรหน้าที่ความการจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องมีความชัดเจน โดยให้ฝ่าย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเมืองรับผิดชอบในเรื่องนโยบาย ส่วนฝ่ายประจำรับผิดชอบในการดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบาย กรณีเกิดปัญหาในสังคมภาครัฐต้องชี้แจงต่อประชาชนได้

5.3 ระดับองค์การ มีการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกระดับมีความชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ และมีรายงานประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จรณรงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบด้วย

6. หลักความคุ้มค่า (The Rule of Value for Money)

6.1 ระดับประเทศ การใช้ทรัพยากรของประเทศต้องเป็นไปด้วยความประหยัด หมุนเวียนใช้ และสร้างทดแทนใหม่ อย่างมีประสิทธิภาพ พยายามลดการเกิด มลภาวะทั้งในดิน ในน้ำและบนอากาศ เพื่อการส่งทอดทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ให้คนไทยรุ่นถัดไป

6.2 ระดับภาครัฐ ทุกหน่วยงานจะต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัดมีรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ

6.3 ระดับองค์การ ผู้บริหารต้องทบทวนในความรับผิดชอบทั้งหมดเพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคประชาชนทำได้มีประสิทธิภาพสูงกว่า นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การไว้วางใจกันและมีกระบวนการตรวจสอบ การประเมินผล ที่สะดวก และ ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้

หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (อ้างถึง พระสุวิทย์ คำมูล, 2550: 34) ดังนี้ คือ

1. หลักนิติธรรม (Rule of Law) ได้แก่ การบริหารงานภายใต้กฎหมาย การกระทำที่อยู่ในกรอบระเบียบวินัย

2. หลักคุณธรรม (Ethic) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีวินัย ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การไว้วางใจกันและมีกระบวนการตรวจสอบการประเมินผล ที่สะดวก และ ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้

4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนรับรู้ข่าวสารและเสนอแนะความคิดเห็น อันจะนำไปการร่วมมือมากยิ่งขึ้น

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ และกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า (Value for Money) ได้แก่ การจัดการที่ดี มีคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

กรมโยธาธิการและผังเมือง (2550: 29 - 35) สำหรับการปกครองหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองให้เกิดความผาสุก หรือเรียกตามภาษาร่วมสมัยว่า การบริหารจัดการที่ดีให้มีประสิทธิภาพให้เกิดประสิทธิผล หลักการนี้ทางตะวันตกใช้คำว่า Good Governance ซึ่ง UN ESCAP: United Nation Economic and Social Commission for Asia and Pacific (สำนักงานคณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก โครงการสหประชาชาติ) กล่าวไว้ 8 ประการมี ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยอิสระและเต็มใจ

2. การปฏิบัติตามกฎหมาย (Rule of law) ปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมภายใต้กฎหมายเดียวกัน

3. ความโปร่งใส (Transparency) มีการตรวจความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา

4. ความรับผิดชอบ (Responsiveness) ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงาน กล้าตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจนั้น ๆ

5. ความสอดคล้อง (Consensus Oriented) กำหนดและสรุปความต้องการของบุคคลในสังคม โดยพยายามหาจุดสนใจ และความสอดคล้องกันของสังคมด้วยวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น เพื่อเป็นการลดความขัดแย้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6. ความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness) ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงได้รับจากรัฐทางการบริหารด้านสวัสดิการ สาธารณูปโภค และด้านอื่น ๆ

7. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) เป็นวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน การใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

8. การมีเหตุผล (Accountability) ประชาชนทุกคนต้องตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนอย่างสมเหตุสมผล ภายใต้กรอบกฎหมาย

มีผู้ให้คำอธิบายองค์ประกอบของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไว้อีกหลายท่าน เช่น

ชัยอนันต์ สมุทรวานิช (2543: 12) ได้ให้ความหมายหลักธรรมาภิบาล หรือการจัดการที่ดี โดยหลักสากลจะประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะชน หมายถึงการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2. ความโปร่งใส หมายถึง สาธารชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้

3. ความมั่นใจ หมายถึงการมีหลักการที่แน่นอน เป็นธรรมที่ทำให้สาธารณชนมั่นใจ

4. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการในด้านกิจการของรัฐ

สุทัศนา สุทธิกุลสมบัติ (2550 อ้างใน วารสารกรมโยธาธิการและผังเมือง, 2550: 31) ได้อธิบาย แนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เมื่อเข้ามาแพร่หลายในประเทศไทย ได้มีการบัญญัติศัพท์ไทยขึ้นมาหลายคำ อาทิเช่น ธรรมาภิบาล ประชารัฐ ธรรมรัฐระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี การปกครองโดยธรรม กรอบการกำกับดูแลที่ดี บรรษัทภิบาล เป็นต้น ซึ่งมีการตกลงโดยคณะรัฐมนตรี เมื่อเดือนพฤษภาคม 2542 ให้ใช้คำว่าระบบการบริหารและการจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ธรรมาภิบาลให้ความหมายไปในทางบริหารราชการเพื่อให้แตกต่างจากบรรษัทภิบาล (Copporate Governance) ซึ่งความหมายของคำว่าธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือการบริหารจัดการที่ดี คือ ระบบโครงสร้าง กระบวนการต่างๆ ที่ได้วางแนวปฏิบัติหรือวางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อให้ส่วนต่างๆ ของสังคมมีการพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเป็นธรรม เนื่องจากการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นกลไกภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคประชาชน ต่างก็เป็นองค์กรรวมในการแสดงความคิดเห็นเพราะประชาชนเป็นผู้รับประโยชน์โดยตรง

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) กล่าวว่า เมื่อปี พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีโดยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบให้มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2542 โดยในระเบียบดังกล่าวได้กล่าวถึงเจตนารมณ์ในการออกระเบียบไว้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภยันอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน” และระบุหลักสำคัญของธรรมาภิบาล 6 ประการ คือ (1)หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักความมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ และ(6) หลักความคุ้มค่า

จะเห็นได้ว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 วรรคแรก และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้วางแนวทางกรอบธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาระบบราชการไทย โดยมีเป้าหมายการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลขึ้น พร้อมทั้งมีการทำงานอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้

อย่างไรก็ตามประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารส่วนราชการ และท้ายที่สุดประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด แต่สิ่งที่เป็นเครื่องวัดธรรมาภิบาลของระบบราชการได้อย่างหนึ่งคือ คะแนนดรรชนีชี้วัด ภาพลักษณ์คอร์รัปชั่นของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 - 2550 ประเทศไทยยังได้คะแนนไม่ถึง 4 คะแนน (คะแนนเฉลี่ย 3.28 คะแนน) จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยได้ 3.60 คะแนน และในปี พ.ศ. 2550 ได้ 3.30 คะแนน ซึ่งคะแนนที่ได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลดลงนั่นหมายความว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่นแย่ลงในสายตาของนักธุรกิจต่างประเทศ ทั้งนี้ บุคลากรภาครัฐทุกคน ทุกตำแหน่ง จึงต้องช่วยกันและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบธรรมาภิบาลในภาพรวมให้สามารถทำงานร่วมกับประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนได้ และมีความสำคัญในแต่ละภารกิจของส่วนราชการของตน ซึ่งทุกส่วนราชการสามารถพัฒนางานให้มีธรรมาภิบาลได้ เพื่อให้งานดีขึ้นกว่าเดิมให้เกิดผลสำเร็จมากขึ้น แม้จะใช้เวลานาน ซึ่งหมายความว่าถ้าบุคลากรภาครัฐร่วมมือกันพัฒนาระบบราชการให้ดีขึ้นเร็วขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้นให้เกิดธรรมาภิบาล ไม่ว่าจะเป็นการปรับบทบาทภารกิจ การพัฒนาการให้บริการประชาชน การยกระดับขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงาน พร้อมกับเปิดระบบราชการเข้าสู่กระบวนการประชาธิปไตยให้ประชาชนและองค์กรเอกชนได้มีส่วนร่วม ระบบราชการก็จะสามารถตอบสนองระบบธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนได้

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะช่วยให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนช่วยในการพัฒนาปรับปรุงงานที่กำลังดำเนินการ หรือวางแผนการดำเนินงานในอนาคต โดยเน้นผลการปรับปรุงการบริหารงาน ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2545 มาใช้ในการศึกษาวิจัยการบริหารงานในสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังที่กล่าวมาข้างต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่อยู่ระหว่างการกำหนดนโยบายและการประเมินผลนโยบายภายหลังจากการกำหนดการเลือกที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด ขั้นตอนต่อไปที่มีความสำคัญกว่าการกำหนดนโยบาย ก็คือการนำนโยบายที่กำหนดไว้นั้นไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัตินี้ส่วนใหญ่ไม่ได้รับความสำคัญ ทั้งนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในการชี้ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของนโยบาย เพราะความสำเร็จของนโยบายขึ้นอยู่กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในทางปฏิบัติจะมีปัญหา และอุปสรรค อันจะนำไปสู่ความล้มเหลวของนโยบายได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการศึกษาคำนิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ ดังนี้

Williams (1971 อ้างใน สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2544: 398) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยถือว่าเป็นความสามารถขององค์การ คือ ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยชี้ให้เห็นลักษณะ คือ องค์การต้องมีความสามารถในการรวบรวมคนและทรัพยากรขององค์การให้มีเอกภาพ และการกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

Van Meter and Van Horn (1975 อ้างใน พิทยา บวรวัฒนา, 2545: 15-16) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง การกระทำของข้าราชการและประชาชนซึ่งจะมีผลเป็นการส่งเสริมหรือขัดขวางความพยายามของรัฐในการบรรลุเป้าหมายของนโยบายบางประการที่ถูกกำหนดไว้แล้วล่วงหน้า ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. นโยบาย หมายถึง ทรัพยากร เช่น เงินอุดหนุน ที่นักปฏิบัติได้รับสำหรับการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ มาตรฐานที่กำหนดกรอบการทำงานของข้าราชการผู้ปฏิบัติตามนโยบายว่าพวกเขาต้องทำงานตามนโยบายแค่ไหน อย่างไร และพวกเขามีช่องว่างเป็นตัวของตัวเองสามารถตัดสินใจตามใจชอบได้มากน้อยแค่ไหน

2. การติดต่อ หมายถึง การติดต่อระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติตามนโยบายเกี่ยวกับมาตรฐานของนโยบายในองค์การขนาดใหญ่ซึ่งประกอบด้วยคนจำนวนมาก การส่งข่าวเรื่องนโยบายระหว่างข้าราชการเป็นเรื่องที่สลับซับซ้อน นโยบายของผู้กำหนดนโยบายมีลักษณะที่ไม่ชัดเจนหรืออาจมาถึงมือผู้ปฏิบัติตามนโยบายล่าช้าไปก็ได้

3. การบังคับให้ผู้ปฏิบัติทำตามนโยบาย ผู้กำหนดนโยบายต้องออกนโยบายโดยพิจารณาล่วงหน้าว่าปทัสถานขององค์การ ระบบการจูงใจ และการลงโทษภายในองค์การเหล่านี้มีสนับสนุนนโยบายของตนมากน้อยแค่ไหนอย่างไร

4. ลักษณะของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบาย อาจมีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานนั้น เช่น โครงสร้างของหน่วยงานเกื้อกูลนโยบายหรือไม่ หรือหน่วยงานนั้นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานอื่นที่ต้องร่วมมือประสานกันทำงานหรือไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. สภาพแวดล้อมทางการเมืองของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ ผู้นำองค์การและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคมสนับสนุนนโยบายนั้นขนาดไหน

6. สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ชุมชนต้องการนโยบายนั้นมากแค่ไหน และชุมชนมีทรัพยากรเพียงพอที่จะสนับสนุนนโยบายนั้นหรือเปล่า

7. ความคิดความอ่านและจิตใจของผู้ปฏิบัติตามนโยบายทั้งหลาย ผู้ปฏิบัติตามนโยบายเห็นด้วยกับนโยบายนั้นแค่ไหน นโยบายนั้นขัดต่อผลประโยชน์ส่วนตัว ค่านิยม ความเชื่อของนักปฏิบัติและธรรมเนียมขององค์การหรือไม่

8. การปฏิบัติตามนโยบายของนักปฏิบัติ นักปฏิบัติทำตามนโยบายที่ผู้กำหนดนโยบายที่ผู้กำหนดนโยบายเบื้องบนสั่งมาแค่ไหน

McLaughlin (1977 อ้างใน ศุภชัย ยาวะประภาษ, 2545: 89) กล่าวว่า การนำการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติให้ลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบายโดยพยายามปรับเปลี่ยนประนีประนอมระหว่างเป้าหมายและกลยุทธ์ที่กำหนดไว้กับข้อจำกัด เงื่อนไขและสภาพแท้จริงของหน่วยปฏิบัติ

Mazmanian and Sabatier (1980 อ้างใน สมพร เฟื่องจันทร์, 2539: 149) ได้ให้ความหมายว่าเป็นเหตุการณ์และกิจกรรมที่เกิดขึ้นหลังจากได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งรวมทั้งความพยายามที่จะจัดการให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือเหตุการณ์ แต่เดิมในทางรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคคลาสสิค ได้แก่ วูดโรว์ วิลสัน (Woodrow Wilson) ที่เชื่อว่าการเมืองกับการบริหารแยกออกจากกัน การเมืองเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบาย การบริหารเป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติและเสนอว่ามีการบริหารที่มีประสิทธิภาพเพียงวิธีการเดียว ดังคำของ แฟรงค์ จี กูดนาวน์ (Frank G. Goodnow) และแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) เป็นผู้เสนอรูปแบบการบริหารที่เชื่อว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ รูปแบบการบริหารแบบระบบราชการหรือ Bureaucracy ซึ่งจะมีหลักการบริหารของตนเองทั้งจากลักษณะการปฏิบัติงานและผู้จะมาปฏิบัติงานหากสามารถทำได้เช่นนี้จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ

จากข้างต้นที่กล่าวมาแล้วนั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ระบบลักษณะนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นแยกกันอยู่ คนละร่าง คนละขั้นในลูกโซ่ การตัดสินใจ คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่จะเกิดขึ้นภายหลังการกำหนดนโยบายคล้ายกับทฤษฎีการบริหารที่ว่า นโยบายคือการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตัดสินใจว่าจะทำอย่างไร (Decision as it what to do) แต่เป็นการยากที่จะบอกได้ว่าที่ใดที่นโยบายสิ้นสุด แล้วการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเริ่มขึ้น ประเด็นสำคัญคือ นโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องสัมพันธ์กัน

Mazmanian and Sabatier (1983 อ้างใน ศุภชัย ยาวะประภาษ, 2545: 88) ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการในการนำเอานโยบายพื้นฐานทั่วไปมาดำเนินการให้ลุล่วงนโยบายพื้นฐานอาจอยู่ในรูปของกฎหมาย คำพิพากษาศาล คำสั่งของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรีก็ได้

Pressman and Wildvasky (1984 อ้างใน ศุภชัย ยาวะประภาษ, 2545: 87-88) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ เป็นการผลิตผลลัพธ์ออกมา การทำให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์กับการกระทำเพื่อให้บรรลุสิ่งที่มุ่งหวัง

จุมพล หนิมพานิช (2547: 140) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติว่าหมายถึง การบริหารนโยบายที่ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์พฤติกรรมองค์การและกลุ่มบุคคล สมรรถนะและความร่วมมือของพนักงานภาครัฐ และภาคเอกชน สภาพแวดล้อมของระบบและปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของนโยบาย

กล้า ทองขาว (2548: 7) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึงกระบวนการจัดการและการประสานกิจกรรม เพื่อนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ให้บรรลุความสำเร็จตรงตามเจตจำนงของนโยบาย โดยกลุ่มบุคคลหรือองค์กรภาครัฐหรือเอกชน

วรเดช จันทรศร (2548 อ้างใน ศิวาณี มงคลธนารักษ์, 2550: 11) ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์การ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งมวลปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่แค่ไหน เพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งมวลสามารถบรรลุผลตามนโยบายที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2544: 410) ได้อธิบายว่า กระบวนการในการกำหนดนโยบาย ขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีความสำคัญมากกว่าขั้นตอนอื่น ๆ และเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกนโยบาย เพราะการตัดสินใจเลือกทางเลือกของผู้มีอำนาจกำหนดนโยบายจะพิจารณาทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติก่อนเสมอความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ตัดสินใจนโยบาย ถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ของนโยบายก็จะส่งผลให้ผู้ตัดสินใจนโยบายได้รับความเชื่อถือศรัทธา ในทางตรงกันข้ามถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความล้มเหลวจะส่งผลให้ผู้ตัดสินใจนโยบายถูกตำหนิหรือวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบ ผู้ตัดสินใจในฐานผู้นำจะต้องรับผิดชอบต่อความล้มเหลวทั้งหมดที่เกิดขึ้น

2. ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์จะทำให้ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายได้รับการแก้ไขด้วยดี ถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความล้มเหลวปัญหาของกลุ่มเป้าหมายจะไม่ได้รับการแก้ไขสภาพปัญหาก็ยังคงอยู่ทำให้การแก้ไขต้องใช้เวลาและต้นทุนสูง และทำให้กลุ่มเป้าหมายขาดความเชื่อถือ ทำให้แนวทางแก้ไขปัญหามีความยุ่งยากมากขึ้น

3. ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อหน่วยปฏิบัติ ถ้าประสบความสำเร็จหน่วยปฏิบัติจะได้รับความเชื่อถือและความไว้วางใจทั้งจากผู้กำหนดนโยบายและกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นหน่วยปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผู้กำหนดนโยบายอาจให้รางวัลตอบแทนแก่หน่วยปฏิบัติเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ แต่ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จจะทำให้หน่วยงานถูกตำหนิจากผู้กำหนดนโยบายและกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นหน่วยปฏิบัติงานที่ไร้ประสิทธิภาพ ซึ่งอาจทำให้ผู้รับผิดชอบในหน่วยปฏิบัติต้องถูกลงโทษหรือไม่พิจารณาความดีความชอบได้

4. ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร ถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์แสดงว่าการใช้ทรัพยากรมีความคุ้มค่า ถ้าหากการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ประสบผลสำเร็จแสดงว่าการใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า เกิดความสูญเปล่า และอาจจะต้องใช้ทรัพยากรมากขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในการแก้ปัญหาใหม่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาในนโยบายอื่นๆ ด้วย ทรัพยากรในที่นี้หมายรวมถึงบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์และเวลาที่ต้องใช้ทั้งหมด

5. ความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศ การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญต่อความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าหากการนำนโยบายไปปฏิบัติตามแผนงานและโครงการพัฒนาต่าง ๆ ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้จะส่งผลให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายเพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดีและมีความสุข ถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความล้มเหลวย่อมหมายถึงความล้มเหลวในแผนงานและโครงการพัฒนาต่าง ๆ ด้วย ทำให้การพัฒนาประเทศไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ปัญหาของประชาชนไม่ได้รับการแก้ไข และสภาพปัญหาอาจทวีความรุนแรง ทำให้การแก้ไขยากขึ้นและทำให้สูญเสียทรัพยากรในการแก้ปัญหามากขึ้นด้วย ดังนี้ ผู้รับผิดชอบการพัฒนาประเทศจึงต้องพยายามที่จะตัดสินใจเลือกนโยบายที่มีความเป็นไปได้และมอบหมายให้หน่วยปฏิบัติที่มีความสามารถเหมาะสมในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นหลักประกันว่าการพัฒนาประเทศจะประสบความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้

6. ความสำคัญต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ ในกระบวนการวิเคราะห์นโยบายนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติเข้าไปมีบทบาทตั้งแต่กระบวนการกำหนดทางเลือกนโยบายกล่าวคือ นักวิเคราะห์นโยบายจะต้องคำนึงถึงการพิจารณาทางเลือกนโยบายที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจว่าทุกทางเลือกที่นำมาวิเคราะห์จะไม่ก่อให้เกิดความสูญเปล่าและในการจัดทำทางเลือกนโยบายก็จะต้องคำนึงถึงการกำหนดแนวทางการนำไปปฏิบัติที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและสามารถนำไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ในขั้นตอนการเลือกผู้ตัดสินใจจะต้องพยายามเลือกทางเลือกที่มีความสอดคล้องกับค่านิยมที่พึงปรารถนาของสังคมและจะต้องเป็นทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อเป็นหลักประกันว่าการตัดสินใจเลือกทางเลือกสามารถนำไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริงตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ การมอบหมายงานให้หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบไปปฏิบัติจะต้องมั่นใจว่าหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายมีศักยภาพเพียงพอในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าประสงค์โดยมีทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และอุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างเดียวพอในระหว่างการปฏิบัติจะต้องทำการติดตามประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าในแต่ละขั้นตอนมีอุปสรรคและปัญหาอะไรบ้างที่จะต้องเร่งแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ผู้ประเมินต้องทำการประเมินระดับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเปรียบเทียบกับเป้าประสงค์ของนโยบายเพื่อตรวจสอบว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพิจารณาปรับปรุงให้มีความ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เหมาะสมหรือความล้มเหลวเกิดจากนโยบายไม่มีความเหมาะสมจะได้ยกเลิกนโยบายนั้นเสีย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ

ตัวแบบในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2539) ได้กล่าวถึงตัวแบบ (Model) นโยบายสาธารณะ ได้เน้นในขั้นตอนของการตัดสินใจของรัฐบาล โดยอธิบายว่า นักวิชาการรัฐศาสตร์พยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตัดสินใจของรัฐบาล หรือกระบวนการแปรสภาพ (conversion process) ซึ่งเป็นเสมือนกล่องดำ (black box) ของระบบการเมืองในการแปลงปัจจัยนำเข้าต่างๆ ให้ออกมาเป็นนโยบายสาธารณะอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม หรือเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่างๆ ย่อมจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อความต้องการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ดังนั้นการทำความเข้าใจปัจจัยสภาพแวดล้อมและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตจะช่วยให้สามารถคาดการณ์ปัญหาอุปสรรค และความต้องการของประชาชนในสังคมได้อย่างชัดเจน

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2546: 3-19) ได้จำแนกแนวทางสำหรับการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะออกเป็น 3 แนวทางใหญ่ๆ กล่าวคือ

1. แนวทางเกี่ยวกับกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ แนวทางนี้ได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากทางรัฐศาสตร์ การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในแนวทางนี้มุ่งพิจารณาที่กระบวนการ (process) หรือขั้นตอน (step) ของการกำหนดนโยบายสาธารณะว่าในแต่ละขั้นตอนนั้นมีโครงสร้างหน้าที่ (functional activities) อย่างไร ซึ่งการศึกษาในแนวทางนี้จะช่วยทำให้เราทราบถึงรายละเอียดและพัฒนาการของกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม บรรดานักวิชาการที่ยึดอยู่กับแนวทางนี้ต่างมีความเห็นแตกแยกกันออกไปเกี่ยวกับการจำแนกแจกแจงขั้นตอนของกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ ซึ่งนักวิชาการบางท่านระบุขั้นตอนไว้กว้างๆ บางท่านก็ระบุไว้อย่างละเอียดหลายขั้นตอน

2. แนวทางเกี่ยวกับสาเหตุและผลกระทบของนโยบายสาธารณะ แนวทางนี้ได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากทฤษฎีระบบ การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในแนวทางนี้จะพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (causal relationship) ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ (components) ของระบบนโยบายสาธารณะ (public policy system)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. แนวทางเกี่ยวกับปทัสถานของนโยบายสาธารณะ แนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลสูงจากทางเศรษฐศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิทยาการจัดการ การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในแนวทางนี้จะเน้นที่การให้ข้อมูลหรือคำตอบ ตลอดจนการเสนอแนะ (prescribe) ตัวผู้กำหนดนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับประเด็นปัญหานโยบายสาธารณะบางประการว่า ควรที่จะตัดสินใจอย่างไร

ทศพร ศิริสัมพันธ์ ยังเสนอแนวทางการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในเชิงผสมผสานไว้ โดยการสร้างกรอบการศึกษาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างตัวระบบ กระบวนการ หรือขั้นตอน และเทคนิควิธีเพื่อที่จะทำให้เรามีความรู้เกี่ยวกับตัวนโยบายสาธารณะด้านใดด้านหนึ่ง เนื่องจากเป้าหมายหลักในการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะคือ การสร้างองค์ความรู้ และทฤษฎีทางนโยบายสาธารณะในเชิงประจักษ์อันสามารถนำไปพิสูจน์ได้ด้วยข้อเท็จจริงต่างๆ ตลอดจนสามารถเสนอแนะให้ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะออกนโยบายสาธารณะด้านต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้

วรเดช จันทรศร (2548: 60 – 72) ให้ความเห็นถึงตัวแบบในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติว่า การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทาง เพื่อปรับปรุงนโยบายแผนงานและการปฏิบัติให้ดีขึ้น โดยได้เสนอตัวแบบหรือแนวทางการศึกษาที่พิจารณาเห็นว่าสำคัญและมีประโยชน์ โดยแต่ละตัวแบบมีการมุ่งเน้นฐานคติหรือแนวทางที่อาจหรืออำนวยต่อการสร้างความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่แตกต่างกันไป คือ

1. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model) เป็นตัวแบบที่เน้นประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม (Planning & controlling system) กล่าวคือ หน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารนโยบายจะต้องมีการกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์และเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน พร้อมทั้งการมอบหมายงานแก่ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สร้างระบบในการวัดผลการดำเนินงาน การให้รางวัลตอบแทน และการลงโทษที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ปัจจัยดังกล่าวนี้มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแบบนี้ สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ในแผนภาพที่ 1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

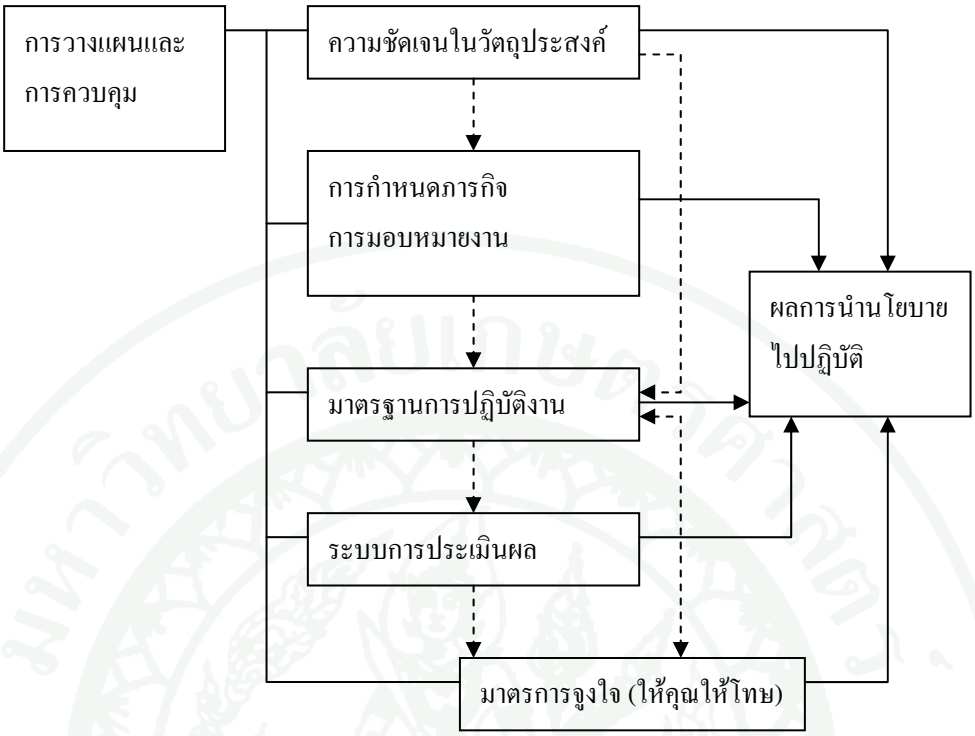

ภาพที่ 1 แสดงการการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational model)
ที่มา**:** วรเดช จันทรศร (2548: 138)

2. ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model) เป็นตัวแบบที่เน้นการสร้างความผูกพันและการยอมรับ เป็นตัวแบบที่เน้นพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์การ โดยเฉพาะภาวะผู้นำ การสร้างแรงจูงใจ การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม การทำงานให้ผู้ปฏิบัติงานตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งและมีความสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ในแผนภาพที่ 2

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

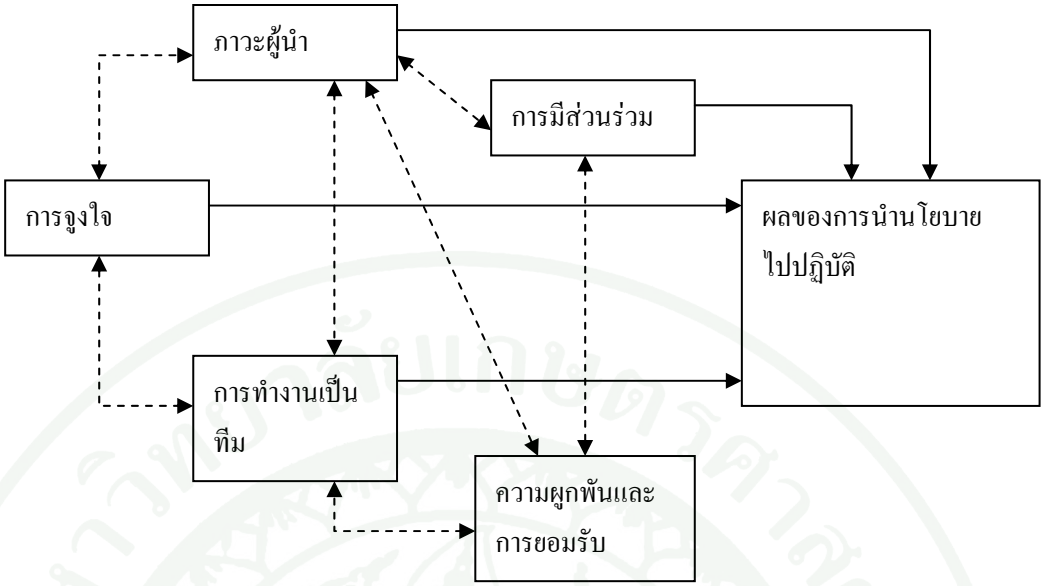

ภาพที่ 2 แสดงการการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กร(Organization Development Model)

ที่มา**:** วรเดช จันทรศร (2548: 143)

3. ตัวแบบทางกระบวนการระบบราชการ (Bureaucratic Processes Model) เป็นตัวแบบที่เน้นการสร้างความเข้าใจสภาพความเป็นจริง และพฤติกรรม ในระบบราชการ ตัวแบบนี้มองว่า การใช้อำนาจดุลยพินิจ (Discretion) ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ (Street – level bureaucrat) จะมีผลกระทบโดยตรงต่อการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ หากเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการเกิดการต่อต้านไม่ยอมรับเอานโยบายมาแปลงสู่ภาคปฏิบัติในฐานะเป็นงานประจำของตน เจ้าหน้าที่ดังกล่าวอาจจะเพิกเฉยในการปฏิบัติตามหรืออาจจะใช้ดุลยพินิจของตนตัดสินใจในลักษณะที่ไม่เอื้ออำนวยต่อตัวนโยบาย ความพร้อมในการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ

3.1 ระดับความเข้าใจของผู้กำหนดนโยบายต่อสภาพความเป็นจริงของหน่วยงานและองค์การสภาพปัญหาข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ปริมาณงานเกินกำลัง การขาดแคลน บุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะเรื่อง ขาดแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจที่เหมาะสมเพียงพอ เป็นต้น

3.2 ระดับการยอมรับเห็นพ้องในนโยบาย และการปรับนโยบายใหม่ให้สอดคล้องกับภารกิจปกติหรือเป็นส่วนหนึ่งในหน้าที่ราชการของบุคลากรแต่ละคน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาพที่ 3 แสดงการการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบ ด้านกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Processes Model)

ที่มา: วรเดช จันทรศร (2548: 145)

4. ตัวแบบทางการเมือง (Political Model) เป็นตัวแบบที่เน้นการเจรจาต่อรองสถานะอำนาจและทรัพยากรที่มีอยู่ ตัวแบบนี้เน้นที่ความสามารถในการเจรจาต่อรองและประนีประนอมของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในเวทีนโยบายนั้น ทั้งนี้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่มีส่วนได้เสียกับตัวนโยบายจะเข้ามาใช้อิทธิพลของตนเอง เพื่อสร้างเงื่อนไขต่อรองให้มีการปฏิบัติตามนโยบายในลักษณะที่จะทำให้ตนเองได้รับประโยชน์มากขึ้น หรือเสียผลประโยชน์น้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นไปในรูปของการใช้ความสามารถ เพื่ออ้างเหตุผลความชอบธรรม การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ชวนเชื่อ การสร้างพลังมวลชน เพื่อก่อให้เกิดแรงกดดัน เป็นต้น

ดังนั้น ความสามารถในการเจรจาต่อรองประนีประนอมแสวงหาแรงสนับสนุนจากภายนอกในการนำเอานโยบายไปปฏิบัติกับบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัติตามนโยบายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแบบนี้สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ในแผนภาพที่ 4

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

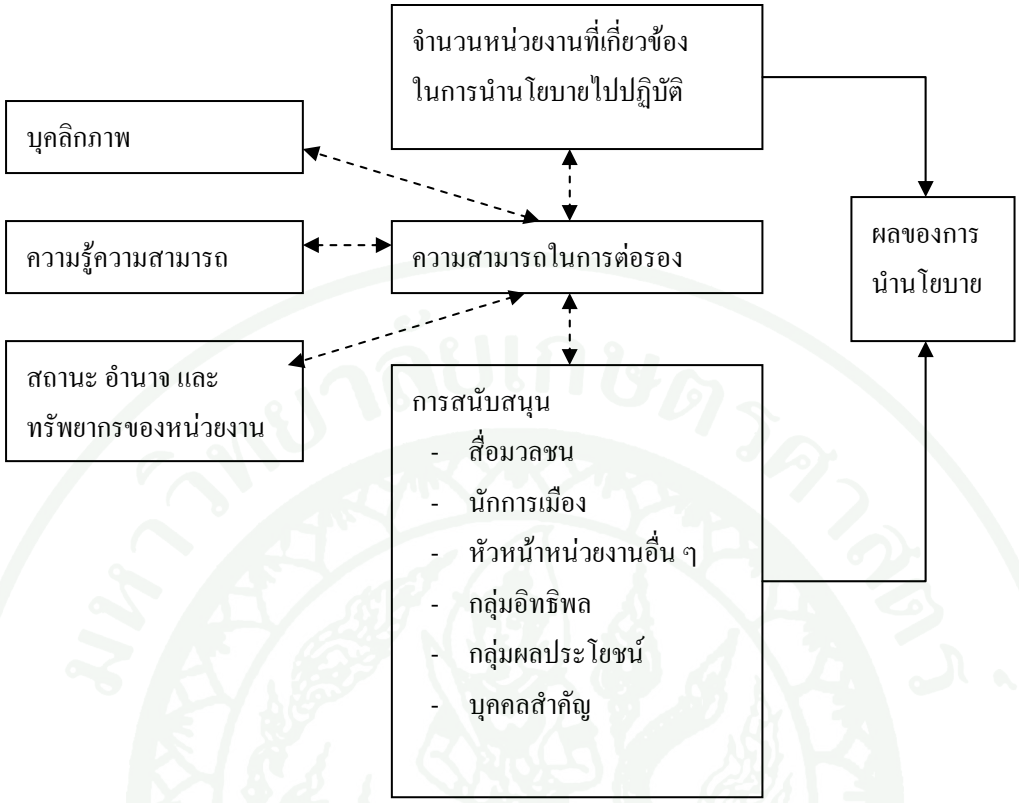

ภาพที่ 4 แสดงการการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบด้านการเมือง (Political Model)
ที่มา**:** วรเดช จันทรศร (2548: 148)

5. ตัวแบบทั่วไป (General Model) เป็นตัวแบบที่เน้นการวิเคราะห์เชิงระบบตัวแบบนี้มองว่า ปัจจัยที่จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างประสบความสำเร็จนั้น มีอยู่หลายประการ เช่น ขีดสมรรถนะของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายความชัดเจนของตัวนโยบาย และกระบวนการติดต่อสื่อสาร การให้ความร่วมมือสนับสนุนจากผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ให้ความสำคัญต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ว่าการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ไม่มากก็น้อย ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแบบนี้สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ในแผนภาพที่ 5

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

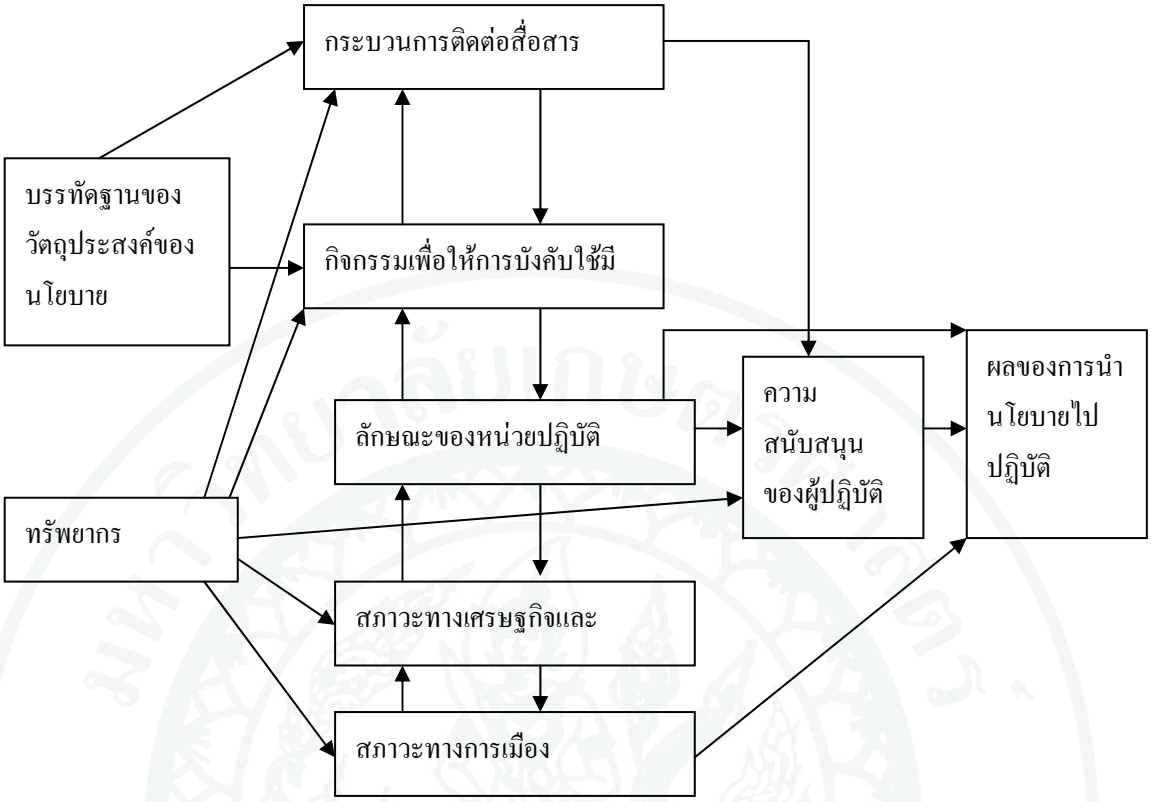

ภาพที่ 5 แสดงการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบทั่วไป (General model)
ที่มา: วรเดช จันทรศร (2548: 152)

6. ตัวแบบทางด้านการจัดการ (Management Model) เป็นตัวแบบที่เน้นสมรรถนะองค์การเป็นหลัก โดยเน้นที่ขีดสมรรถนะภายใน (Internal capacity) ของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารนโยบายว่ามีจุดอ่อน และจุดแข็งในด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างองค์การ บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ หน่วยงานที่มีขีดสมรรถนะภายในค่อนข้างสูงจะมีโอกาสที่จะนำเอานโยบายไปปฏิบัติอย่างประสบความสำเร็จค่อนข้างมาก ในทางตรงกันข้ามหน่วยงานที่มีขีดสมรรถนะภายในค่อนข้างต่ำจะส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแบบนี้สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ในแผนภาพที่ 6

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

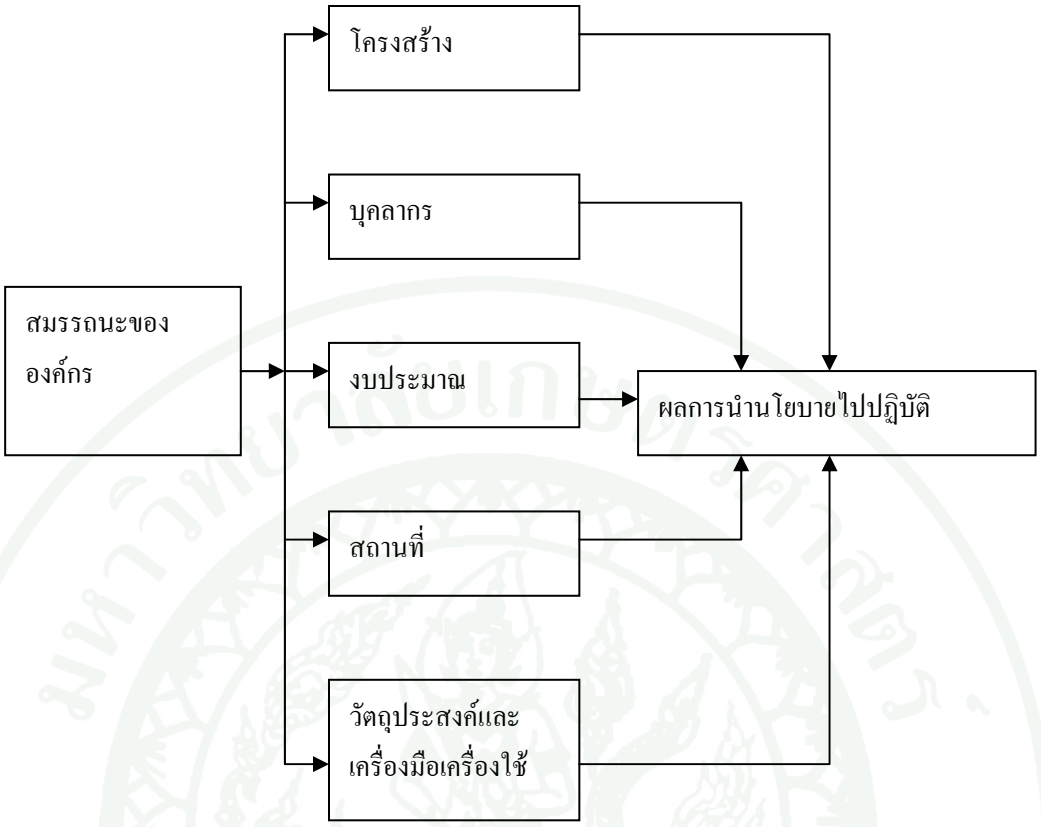

ภาพที่ 6 แสดงการการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบด้านการจัดการ (Management model)
ที่มา**:** วรเดช จันทรศร (2548: 141)

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้คำนิยามและความสำคัญเกี่ยวกับตัวแบบทางด้านการจัดการอีก เช่น

วรเดช จันทรศร (2548: 141) อธิบายว่า “ตัวแบบด้านการจัดการ” เป็นตัวแบบที่เน้นสมรรถนะองค์การหรือความสามารถขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นหลักเน้นที่ขีดสมรรถนะภายใน (Internal capacity) ของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารนโยบายจะมีโอกาสที่จะนำเอานโยบายไปปฏิบัติอย่างประสบความสำเร็จค่อนข้างมาก ในทางตรงกันข้ามหน่วยงานที่มีขีดสมรรถนะภายในค่อนข้างต่ำจะส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแบบนี้ คือ

1. ปัจจัยด้านโครงสร้าง หมายถึง โครงสร้างขององค์กรต้องเหมาะสม เช่น ในเรื่องสายการบังคับบัญชา ลำดับชั้นการบังคับบัญชาและการประสานงานภายในองค์กร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ปัจจัยด้านบุคลากร หมายถึง บุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถทั้งด้านการบริการและเทคนิคอย่างเพียงพอ

3. ปัจจัยด้านงบประมาณ หมายถึง การเตรียมการวางแผนความพร้อมในเรื่องของงบประมาณการใช้จ่ายดำเนินโครงการให้บรรลุเป้าหมาย และเพื่อแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ทันเวลาตามกำหนดของนโยบาย

4. ปัจจัยด้านสถานที่ คือ สถานที่ตั้งขององค์กรที่นำนโยบายปฏิบัติต้องมีความเหมาะสมและมีความพร้อมทุกส่วนฝ่ายในการดำเนินงานปฏิบัติตามนโยบาย

5. ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และเครื่องใช้ การสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง และฝ่ายบริหารในด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และเครื่องใช้ อันเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติอีกปัจจัยหนึ่ง เพื่อสามารถปฏิบัติงานได้สะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย

ภาณุพร พงศ์สุวรรณ (2552) ให้คำนิยามว่า ตัวแบบการจัดการเงื่อนไขสำคัญอยู่ที่สมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่รับนโยบาย ซึ่งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้คือ

1. โครงสร้างขององค์กรถ้าเปรียบเสมือนร่างกายของมนุษย์ก็ต้องสัมพันธ์ สอดคล้องและประสานเชื่อมโยงกัน ทุกส่วนต้องช่วยกันนั่นคือสมองจะเป็นตัวกำหนดวิสัยทัศน์อย่างแข็งแกร่งทนทานและเชื่อมโยงต่อสภาพแวดล้อมภายนอก การวางแผนและการบริหารทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงการควบคุมดูแลเปรียบเสมือนแขนขวา ส่วนการสนับสนุน หรือหน่วยปฏิบัติในระดับล่างจะเปรียบเสมือนแขนซ้าย และลำตัวจะเปรียบเสมือนหัวหน้างานหรือหัวหน้าแผนก ส่วนขาซ้ายขวาจะเป็นหน่วยปฏิบัติระดับล่างซึ่งจะสัมพันธ์กับผู้รับบริการโดยตรง โครงสร้างขององค์กรจึงขึ้นอยู่กับความแข็งแกร่งภายในและความแข็งแกร่งภายนอกขององค์กร

2. บุคลากร เช่น มีจำนวนเพียงพอหรือไม่ คุณภาพ การใช้ประโยชน์จากบุคลากร ความรู้ความสามารถ ความสามารถ การสรรหา การคัดเลือกที่เป็นธรรม หรือสิ่งจูงใจต่างๆ ที่จะให้เกิดการพัฒนา

3. งบประมาณ ขึ้นอยู่กับความเพียงพอ ความต่อเนื่องและการจัดสรรอย่างทั่วถึงมีประสิทธิภาพและทันเวลา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. อุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ รวมถึงเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทันสมัยหรือไม่

5. อาคาร สถานที่ ทำเลที่ตั้ง พร้อมหรือไม่

William (1971 อ้างใน จุมพล หนิมพานิช, 2549: 261) กล่าวว่า ตัวแบบทางด้านการจัดการ ตัวแบบนี้ให้ความสนใจที่สมรรถนะขององค์การ เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ย่อมขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม บุคลากรที่อยู่ในองค์การจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านการบริหารและเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนั้นองค์การยังต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมเป็นอย่างดีทั้งทางด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ และงบประมาณ โดยตัวแบบทางด้านการจัดการของ Water William เชื่อว่าสมรรถนะขององค์การที่ประกอบด้วยโครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ มีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่สัมฤทธิ์ผล

Edward III (1978 อ้างใน ศิวาณี มงคลธนารักษ์, 2550: 20) เสนอตัวแบบในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยพิจารณาจากปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การสื่อความหมาย (Communication) บุคคลที่มีหน้าที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนว่าผู้กำหนดนโยบายต้องการให้อำนาจอะไรบ้าง คำสั่งที่ออกมาจะต้องแพร่กระจายไปโดยมีความชัดเจน ถูกต้องและคงเส้นคงวาต้องมีความชัดเจนแน่นอน

2. ทรัพยากร (Resources) ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติการขาดแคลนทรัพยากรในการดำเนินงานเชื่อได้ว่าจะพบกับความยุ่งยากและทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล เท่าที่ควรทรัพยากรมีตั้งแต่บุคลากรที่มีความเหมาะสมกับงาน ข้อมูลข่าวสาร อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ และวัสดุอุปกรณ์

3. จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติ (Disposition or Attitude) การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเกิดปัญหาขึ้นเมื่อทัศนคติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติแตกต่างจากผู้ตัดสินใจหรือผู้กำหนดนโยบาย โดยทั่วไปแล้วผู้ปฏิบัติงานมักจะมีความห่างไกลจากกลุ่มผู้กำหนดนโยบายจึงเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานใช้ดุลยพินิจของตนเองอย่างกว้างขวางในการทำงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. โครงสร้างระบบราชการ (Bureaucratic Structure) คือ โครงสร้างของระบบราชการมักถูกกำหนดขึ้นให้มีโครงสร้างที่สลับซับซ้อนเพื่อให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานประจำในสถานการณ์ปกติด้วยขนาดและความซับซ้อนของโครงสร้างระบบราชการอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการปฏิบัติตามนโยบายหรือตามเป้าหมายที่วางไว้ปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยตามตัวแบบนี้

7. ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn เชื่อว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับ ปัจจัยหลัก ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 7 ดังนี้

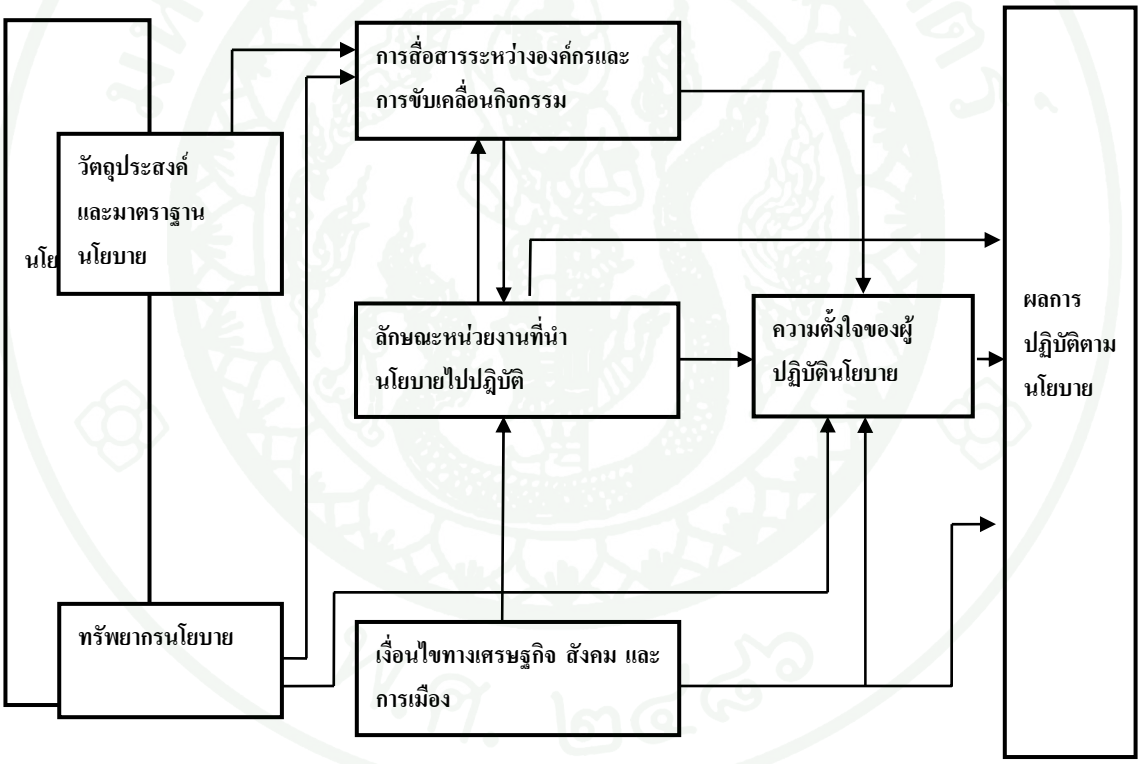

ภาพที่ 7 แสดงตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van meter and Van Horn

ที่มา: Van Meter and Van Horn. " The policy Implementation Process : A Conceptual Framework." Administration & Society. Vol. 6 No.4 (February 1975: 463)

ตัวแบบของ Van Meter and Van Horn ประกอบไปด้วยตัวแปรทั้งสิ้น 6 ตัวแปร ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย (policy) และสมรรถนะ (performance) ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (independent variables) ที่มีต่อกันและ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม (dependent variable) ซึ่งได้รับการพิสูจน์ในเชิงประจักษ์แล้ว ตัวแปรอิสระที่อยู่ในตัวแบบนี้ประกอบไปด้วยตัวแปรต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์และมาตรฐาน

Pressman and Wildavsky (1973 อ้างใน วรเดช จันทรศร, 2548) กล่าวว่า มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นปัจจัยสำคัญที่จะตัดสินว่านโยบายมีสมรรถนะมากน้อยเพียงใด การกำหนดตัวชี้วัดของสมรรถนะของนโยบายเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำเป็นอันดับแรก นั่นคือมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง ในบางกรณีมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายอาจสามารถสังเกตและวัดได้ง่าย โดยสรุปแล้ว มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นตัวแปรที่จะต้องกำหนดขึ้นอย่างชัดเจน เพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่สามารถทราบได้ว่าสำเร็จหรือล้มเหลวหากปราศจากเป้าหมายและข้อกำหนดที่ชัดเจน

2. ทรัพยากรของนโยบาย

Martha Dertheck (1972: 87 อ้างใน วรเดช จันทรศร, 2548) นอกจากนโยบายจะต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดที่เป็นมาตรฐานแล้ว นโยบายยังประกอบไปด้วยทรัพยากร ซึ่งหมายความรวมถึงเงินงบประมาณและแรงกระตุ้นสนับสนุนอื่นๆ เพื่อช่วยให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดประสิทธิผลอย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของมาร์ธา เดอร์ธิคในนโยบายการสร้างเมืองใหม่ ได้พบว่าปัจจัยด้านทรัพยากรที่สำคัญมากที่สุดที่ส่งผลให้นโยบายประสบความสำเร็จคือการช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐมากกว่าการให้งบประมาณที่เพียงพอ

3. การสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติต้องอาศัยการสื่อสารของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ดังกล่าว การสื่อสารที่สร้างให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความชัดเจน (clarity) ความเที่ยงตรง (accuracy) และสม่ำเสมอ (consistency) ในระหว่างกระบวนการสื่อสาร

4. ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

Van Meter and Van Horn (1975) ได้ให้ข้อสังเกตถึงลักษณะขององค์การที่นโยบายไปปฏิบัติว่ามี 2 องค์ประกอบ คือ (1) ลักษณะโครงสร้างอย่างเป็นทางการขององค์การ และ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(2) ลักษณะอย่างไม่เป็นทางการของบุคลากรในองค์การ ทั้งสองยังได้เสนอลักษณะของหน่วยงานที่ส่งผลต่อสมรรถนะของการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วย

1) ปริมาณและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงาน

2) ระดับของการควบคุมที่เป็นลำดับชั้นในการตัดสินใจและการดำเนินงาน

3) ทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงาน เช่น แรงสนับสนุนจากผู้บริหารหรือนักการเมือง

4) ความสามารถในการยืนหยัดของหน่วยงาน

5) ระดับของการสื่อสารแบบเปิด เช่น การมีเครือข่ายการสื่อสารที่เป็นอิสระ

6) การเชื่อมโยงอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการของผู้กำหนดนโยบายและผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

Van Meter and Van Horn (1975) กล่าวว่า สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติเป็นปัจจัยที่เมื่อก่อนไม่ได้มีผู้ให้ความสนใจศึกษา แต่ก็เป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวางว่าเงื่อนไขและทรัพยากรด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีผลสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมากทั้งโดยตรงและทางอ้อม

6. ความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย

ความเข้าใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัตินั้นมีส่วนสำคัญและถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ของนโยบายมากที่สุดปัจจัยหนึ่ง องค์ประกอบของปัจจัยนี้เน้นไปที่ตัวผู้ปฏิบัติ ซึ่งมี 3 ประเภทคือ (1) การรับรู้และความเข้าใจของผู้ปฏิบัติที่มีต่อนโยบาย (2) ทิศทางในการตอบสนองต่อนโยบายของผู้ปฏิบัติ และ (3) ระดับการยอมรับในตัวนโยบายของผู้ปฏิบัติ ซึ่งทั้งสามารถประการเป็นเงื่อนไขที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติทุกคน นโยบายนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จได้ถ้าหากเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายได้รับการปฏิเสธจากผู้ปฏิบัติตั้งแต่ต้น สาเหตุอาจมาจากการที่เป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้นขัดต่อค่านิยมในตัวผู้ปฏิบัติ หรือขัดแย้งต่อผลประโยชน์หรือความสนใจของผู้ปฏิบัติ ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยการให้ผู้ปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายตั้งแต่เริ่มต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยสรุปแล้ว Van Meter and Van Horn ได้ตั้งข้อสังเกตสำคัญในการนำตัวแบบไปใช้อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 3 ประการ คือ **(1) กระบวนการสื่อสาร** ถือได้ว่าเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การสื่อสารระหว่างหน่วยงานและกิจกรรมการส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และการยอมรับในตัวผู้ปฏิบัติ โดย Van Meter and Van Horn ได้ยกตัวอย่างของการปฏิรูปกฎหมายด้านการศึกษาในปี 1965 ว่ามีความจำเป็นที่จะต้องทำให้เกิดการเข้าถึงของนโยบายไปยังโรงเรียนต่างๆ จึงจะประสบความสำเร็จได้ **(2) ปัญหาด้านความสามารถ** Van Meter and Van Horn ได้กล่าวว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าสามารถปฏิบัติตามนโยบายได้หรือไม่ ปัญหาด้านความสามารถนี้เกี่ยวข้องกับตัวแปร 4 ประการ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบายการสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยทั้งสองได้ยกตัวอย่างการศึกษาของ Derthick (1972 อ้างใน วรเดช จันทรศร, 2548) ในนโยบายการสร้างเมืองใหม่ของประธานาธิบดีจอห์นสัน ซึ่งจากการศึกษาของเดอร์ธิคพบว่า หน่วยงานไม่สามารถที่จะนำที่ดินที่เหลือไปขายในราคมถูกได้เนื่องจากขัดต่อกฎหมายและยังไม่สามารถนำทรัพยากรและแรงสนับสนุนที่มีอยู่มาดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จได้ **(3) ความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน** เนื่องจากผู้ปฏิบัติไม่ยอมรับในสิ่งที่ต้องทำ ปัญหานี้จะเกี่ยวข้องกับตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสารและกิจกรรมการส่งเสริม ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดย Van Meter and Van Horn ได้ยกตัวอย่างในกรณีของความขัดแย้งระหว่างประธานาธิบดีเคนเนดี้และกองทัพเรือ เกี่ยวกับวิกฤติการณ์ด้านอาวุธในคิวบา ซึ่งเกิดความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพราะผู้ปฏิบัติ (กองทัพเรือ) ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของประธานาธิบดี (Allison 1971 อ้างใน วรเดช จันทรศร, 2548)

ปัจจัยหลัก 3 ประการของ Van Meter and Van Horn ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ได้แก่

1. การสื่อข้อความ ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติ ย่อมขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้ปฏิบัติว่าตนเองจะทำอย่างไรบ้าง ความเข้าใจดังกล่าวจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของนโยบายกิจกรรมต่างๆ ที่มีส่วนช่วยทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจดีขึ้น ตลอดจนความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ

2. สมรรถนะขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับความสามารถของหน่วยปฏิบัติว่าจะทำงานให้เป็นไปตามที่คาดหวังได้เพียงใด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความสามารถดังกล่าวขึ้นอยู่กับความพอเพียงของทรัพยากร ที่สนับสนุนกิจกรรมจูงใจ ที่จะทำให้การปฏิบัติดีขึ้น คุณภาพของบุคลากร ภาวะผู้นำ ความสำคัญของหน่วยงานนั้นๆ ตลอดจนสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

3. ความร่วมมือสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ ในด้านของตัวผู้ปฏิบัติ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ปฏิบัติเอง ซึ่งจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความภักดีของบุคคลที่มีอยู่ต่อองค์กร ผลประโยชน์ส่วนตน ตลอดจนความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงจากวิธีการปฏิบัติงานที่ทำอยู่เดิมด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

Larson (1987 อ้างใน ศิวาณี มงคลธนารักษ์, 2550: 21) กล่าวว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย ได้แก่

1. ความชัดเจนและความเป็นไปได้แห่งเป้าหมายของนโยบาย

2. ขบวนการของการนำไปปฏิบัติ (implementation procedure) ซึ่งรวมถึงข้อมูลและการสนับสนุนจากฝ่ายต่างๆ

3. ระดับของความสลับซับซ้อนในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐระดับต่างๆ

4. ระดับของความเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

Jerry Mechling (2003 อ้างใน ศิวาณี มงคลธนารักษ์, 2550: 21) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำนโยบายปฏิบัติดังนี้

1. มอบหมายความรับผิดชอบให้ชัดเจน
2. ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ
3. จัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอ

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2539 อ้างใน ศิวาณี มงคลธนารักษ์, 2550: 23) มองว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จมีทั้งปัจจัยภายในที่สามารถควบคุมแก้ไขได้และปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างประสบความสำเร็จนั้นประกอบด้วยปัจจัย ดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. เป้าหมายต่างๆ ของนโยบายตลอดจนแนวทางปฏิบัติจะต้องมีการกำหนดอย่างแน่ชัด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการบิดเบือนแก้ไขในขณะปฏิบัติการหรืออย่างน้อยที่สุดจะต้องอยู่ในระดับที่สามารถใช้อ้างอิงสำหรับการประเมินผลและขจัดขัดแย้งพิพาทได้

2. นโยบายที่ถูกกำหนดขึ้นมาต้องตั้งอยู่บนหลักเหตุผล สามารถที่จะแยกแยะความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยนำเข้ากิจกรรมและผลผลิตของนโยบายกับผลกระทบและเป้าหมายของนโยบายได้ รวมถึงการมอบอำนาจหน้าที่แก่หน่วยงานปฏิบัติการอย่างเพียงพอที่จะบังคับใช้หรือให้บริการต่างๆ ได้

3. โครงสร้างการปฏิบัติการของนโยบายดังกล่าวจะต้องถูกกำหนดขึ้นมาให้เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จอย่างมีประสิทธิผล ไม่ว่าจะเป็นการจัดรูปแบบการประสานงานทั้งภายในและระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การสร้างระเบียบวิธีการตัดสินใจในการปฏิบัติการที่แน่นอน การอนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณที่เพียงพอต่อเนื่อง และการมีโอกาสในการรับความสนับสนุนจากภายนอก

4. บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติการต้องมีความพร้อมและความผูกพันในการทำงานต้องยอมรับในเป้าหมายและระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ และโดยเฉพาะในระดับสูงต้องมีบุคลากรที่มีความสามารถทั้งทางด้านการจัดการและทางด้านการเมือง

5. นโยบายที่จะปฏิบัติตามนั้นต้องการแรงสนับสนุนจากภายนอกนั้นคือกลุ่มผลประโยชน์ผู้มีอำนาจและอิทธิพลที่เกี่ยวข้องตลอดจนประชาชนทั่วไปหรืออย่างน้อยที่สุดควรจะเป็นกลางไม่มีปฏิกิริยาตอบโต้ขัดขวาง

6. การเปรียบแปลงในสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่แปรผันตามกาลเวลาต้องไม่รุนแรงพอที่จะมากระทบต่อการปฏิบัติการตลอดจนนโยบาย ที่ถูกกำหนดขึ้นมาใหม่ต้องไม่ขัดแย้งหรือลดความสำคัญตัวนโยบายที่ปฏิบัติการอยู่

ธันยวัฒน์ รัตนสัค (2546: 192) กล่าว่าปัจจัยที่ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้นำนโยบายไปปฏิบัติโดยวัดจากระดับความร่วมมือที่ผู้รับนโยบายปฏิบัติมีต่อผู้ออกคำสั่งหรือผู้มอบหมายนโยบาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ความเข้าใจในเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของนโยบายของหน่วยปฏิบัติเพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจจะประสบความล้มเหลวได้หากหน่วยปฏิบัติไม่เข้าใจถึงเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างถ่องแท้

3. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่จะประสบความสำเร็จนั้นมักจะเป็นนโยบายที่มอบหมายให้แก่หน่วยงานที่มีอยู่แล้วและสนับสนุนนโยบายนั้นๆ รวมทั้งมีทรัพยากรพร้อมอยู่แล้ว

4. ความพอเพียงของทรัพยากร สิ่งสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็คือ ต้องมีทรัพยากรทั้งคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีต่างๆ รวมทั้งอาคารสถานที่

5. การประสานงานระหว่างหน่วยงาน หากมีจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากวัฒนธรรมองค์การมีความแตกต่างกัน จะทำให้การประสานงานเกิดปัญหาหรือในเรื่องของจำนวนมากน้อยของจุดตัดสินใจถ้ามีมากก็จะเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานมากขึ้นด้วย

6. การเปลี่ยนแปลงในสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่แปรผันตามกาลเวลาต้องไม่รุนแรงพอที่จะมากกระทบต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งนโยบายที่ถูกกำหนดมาใหม่ต้องไม่ขัดแย้งหรือลดความจำเป็นของนโยบายที่กำลังดำเนินอยู่

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2547 อ้างใน รัฐกร กลิ่นอุบล 2551: 42) ได้อธิบายกรอบแนวคิดของ Van Meter and Van Horn ไว้ว่ากรอบการมองแบบนี้จะอธิบายให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ

กรอบการมองนี้อธิบายให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติตามกรอบการมองนี้ คือ 1) วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย 2) ทรัพยากรนโยบาย 3) การสื่อสารระหว่างองค์การต่าง ๆ 4) คุณลักษณะของหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการปฏิบัติ 5) สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และ 6) คุณสมบัติของบุคคลที่รับผิดชอบ

โดยลักษณะสำคัญของปัจจัยทั้ง 6 ประการและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ด้วยกันจะมีผลกระทบต่อผลลัพธ์ของนโยบาย ประกอบด้วยลักษณะสำคัญของปัจจัย 6 ประการ ที่ Van Meter and Van Horn กล่าวว่ามีความสำคัญต่อผลลัพธ์ของนโยบาย ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. วัตถุประสงค์ของนโยบาย ในการศึกษาว่าปัจจัยอะไรมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของนโยบายที่เกิดขึ้น สิ่งที่สำคัญแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การแยกแยะให้ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายมีอะไรบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ใช้ประเมินความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ จึงทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นกรอบกำหนดแนวทางปฏิบัติต่างๆ วัตถุประสงค์เป็นส่วนขยายเป้าหมายรวมของนโยบายให้ชัดเจน แจ่มแจ้งยิ่งขึ้นทำให้เป้าหมายมีลักษณะเป็นรูปธรรมที่ง่ายต่อการจินตนาการและเข้าใจ ในหลายกรณีวัตถุประสงค์เขียนไว้ชัดเจน และง่ายต่อการวัด การที่จะแน่ใจว่านโยบายนี้นำไปปฏิบัติแล้วได้ผลหรือไม่ ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะสร้างงานได้จำนวนเท่าไร ประเภทใดบ้าง จะทำให้ใครมีงานทำเพิ่มขึ้นบ้าง เป็นผู้หญิงกี่คน ผู้ชายกี่คน อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปการแยกแยะวัตถุประสงค์ของนโยบายให้ชัดเจนเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างยาก ทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติอันไม่ชัดเจนของนโยบายนั่นเอง นโยบายทั่วไปมักมีขอบเขตกว้างขวาง มีเป้าหมายที่คลุมเครือและบางครั้งยังขัดกันเอง การพยายามแยกแยะวัตถุประสงค์ของนโยบายออกมาให้ชัดเจนจึงเป็นเรื่องที่ลำบาก สิ่งที่ทำได้ คือ การศึกษาตัวนโยบายนั่นเองโดยเฉพาะส่วนที่มีการบันทึกไว้เป็นตัวอักษรแล้วนำมาตีความอีกทีหนึ่งว่า วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายคืออะไร

2. ทรัพยากรนโยบาย นโยบายต้องมีวัตถุประสงค์และมาตรฐานที่กำหนดไว้ชัดเจน และต้องมีการระบุทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติด้วย ทรัพยากรนโยบายหมายรวมถึงงบประมาณและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ ที่จะเร่งการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการแปลงนโยบายโดยทั่วไปทรัพยากรที่เป็นปัญหาคือ งบประมาณ หลายครั้งงบประมาณอาจไม่พอเพียง หลายครั้งงบประมาณมีปริมาณพอเพียง แต่การเบิกจ่ายมักล่าช้าเสียเวลา ปัญหางบประมาณจึงเป็นปัญหาสำคัญของการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ทรัพยากรในที่นี้ หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่องค์การหรือหน่วยงานมีอยู่หรือจัดหามาเพื่อใช้ในการดำเนินงานทางการบริหารทรัพยากร แบ่งเป็น 4 ประเภทใหญ่ หรือเรียกว่า 4 M'S คือ

2.1 คน (Man) คือทรัพยากรบุคคลทั้งหมดที่กิจการมีอยู่ไม่ว่าจะเป็นบุคคลระดับบริหารหรือระดับปฏิบัติการ

2.2 เงินทุน (Money or Capital) คือเงินทุนที่จะใช้ในการดำเนินกิจการ

2.3 วัสดุอุปกรณ์ (Material) คือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น เครื่องจักร วัตถุดิบ วัสดุใช้สอย ต่าง ๆ รวมทั้งอาคาร และที่ดิน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.4 การจัดการ (Management) คือวิธีการหรือกระบวนการนำเอาปัจจัยทั้ง 3 ประการข้างต้นดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. การสื่อสารและการนำไปปฏิบัติระหว่างองค์การต่าง ๆ ในการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้รับผิดชอบในหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องมีข้อมูลและข่าวสารที่ตรงกันในเรื่องวัตถุประสงค์ของนโยบาย ดังนั้น การสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับองค์การ หรือหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย และระหว่างองค์การหรือหน่วยงานด้วยกันเอง จึงมีความสำคัญมาก การสื่อสารต้องถูกต้องรวดเร็ว ต่อเนื่อง ไม่มีการปิดบังข่าวสารระหว่างกัน นอกจากนั้นภายในหน่วยงานเดียวกันการสื่อสารก็จะต้องมีประสิทธิภาพด้วย

4. คุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติ ปัจจัยหลายๆ ประการมีผลกระทบต่อการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ในจำนวนปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่

4.1 จำนวนบุคลากรและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.2 ระดับของการควบคุมตามลำดับชั้นบังคับบัญชาหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.3 ทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ความสนับสนุนที่ได้รับจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

4.4 ความสำคัญของหน่วยงานรับผิดชอบเอง

4.5 ระดับของการสื่อสารแบบเปิดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยรวมถึงการติดต่ออย่างเสรีระหว่างบุคลากรระดับเดียวกันและต่างระดับกัน และบุคลากรกับบุคคลภายนอกหน่วยงาน

4.6 สายสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการระดับต่าง ๆ

5. สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ผลกระทบของสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่มีต่อนโยบายต่าง ๆ นั้นเป็นเรื่องที่นักวิชาการในด้านต่าง ๆ สนใจโดย แวน มิเตอร์และ แวน ฮอร์น เสนอว่า คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามที่ควรพิจารณาหาคำตอบให้ได้เมื่อต้องการให้การแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติบรรลุผล คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5.1 ทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ที่นำนโยบายไปดำเนินการนั้นเพียงพอหรือไม่ ที่จะช่วยผลักดันให้การแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติบรรลุผล

5.2 การแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติจะก่อให้เกิดผลกระทบอะไรบ้างต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ ๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการนั้น

5.3 ประชาชนในเขตพื้นที่ดำเนินการมีความเห็นอย่างไรบ้างต่อการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ความเห็นดังกล่าวจริงจังแค่ไหน อย่างไร

5.4 ผู้นำต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการเห็นด้วยหรือคัดค้านการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ

5.5 ประชาชนในเขตพื้นที่ดำเนินการส่วนใหญ่ชมชอบพรรคการเมืองใด และพรรคการเมืองนั้นความเห็นอย่างไรบ้างในเรื่องนี้

5.6 กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มีการเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายนี้หรือไม่อย่างไร

6. คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบ ปัญหาที่ประสบอยู่เสมอคือ การขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ข้อน่าสังเกตประหนึ่งคือ จำนวนบุคลากรรวมทั้งหน่วยงานมักไม่ค่อยขาดแคลน แต่ในบางจุดของหน่วยงานเท่านั้นที่มีปัญหาเรื่องกำลังคน ทั้งนี้สาเหตุสำคัญคือการกระจายตัวของบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ มักไม่สมดุลและไม่สอดคล้องกับลักษณะความจำเป็นของแต่ละงานในหน่วยงาน นอกจากปัญหาเรื่องปริมาณแล้ว คุณภาพของบุคลากรก็เป็นปัญหาสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน หลายครั้งบุคลากรที่มีอยู่ขาดความรู้ ความชำนาญในงาน ต้องฝึกฝนอบรมให้คล่องแคล่วซึ่งต้องใช้เวลาและหลายครั้งเมื่อมีทักษะพอเพียงที่จะใช้ประโยชน์ได้แล้วก็อาจย้ายงานหรือลาออกไปก็มี การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในงาน ก่อให้เกิดความล่าช้า และความผิดพลาดซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างมาก

วรเดช จันทรศร (2548 อ้างใน ศิวาณี มงคลธนารักษ์, 2550: 22) ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวทางที่จะพิจารณาถึงความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของนโยบายจะดูได้จาก 3 แนวทาง คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถวัดได้จากระดับความร่วมมือ ที่ผู้รับนโยบายไปปฏิบัติมีต่อผู้ออกคำสั่งหรือผู้กำหนดนโยบาย ถ้าระดับของความร่วมมือมีสูง ระดับของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะมีสูงตามไปด้วย และในทางกลับกัน ถ้าระดับความร่วมมือมีต่ำ ก็ย่อมหมายความว่าระดับของความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีอยู่สูง

2. ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถพิจารณาได้จากเงื่อนไขที่ว่าได้มีการบรรลุการปฏิบัติตามนโยบายนั้นตามภาระหน้าที่ขององค์กรที่รับผิดชอบด้วยความราบรื่นและปราศจากปัญหา ถ้าการปฏิบัติตามนโยบายเต็มไปด้วยความขัดแย่งหรือมีอุปสรรคข้อขัดข้องเกิดขึ้นมากเท่าใด ระดับความล้มเหลวก็น่าจะมีสูงขึ้นเท่านั้น

3. ความสำเร็จการของนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถพิจารณาได้จากการที่นโยบายนั้นได้ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติในระยะสั้น (Shot-run performance) หรือก่อให้เกิดผลกระทบ (impact) ตามที่พึงปรารถนาหรือไม่

ปัญหาและอุปสรรค์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วรเดช จันทรศร (2548 อ้างใน ศิวาณี มงคลธนารักษ์, 2550: 25) ได้กล่าวถึงปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งในแง่บทบาทขององค์การและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความเป็นอิสระขององค์การและบุคคล ในขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติรวม 5 ด้านหลักคือ

1. ปัญหาทางด้านสมรรถนะ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ไม่ว่านโยบายนั้นจะเป็นประเภทใดก็ตามอาจกล่าวได้ว่า โดยส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสามารถในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นได้มากน้อยแค่ไหนเพียงไรขึ้นอยู่กับ (1) ปัจจัยด้านบุคลากร (2) ปัจจัยทางด้านเงินทุน (3) ปัจจัยทางด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนปัจจัยทางด้านวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้น

2. ปัญหาทางด้านการควบคุม ความสำเร็จของนโยบายโดยส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุม ซึ่งหมายถึงความสามารถในการวัดความก้าวหน้าหรือผลงานปฏิบัติของนโยบาย ปัญหาทางด้านการควบคุมจะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ (1) ความสามารถของหน่วยที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบายออกเป็นแนวทางปฏิบัติ (2) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประสงค์ตามกิจกรรม แผนงานหรือโครงการ (3) ความสอดคล้องในการกำหนดภารกิจและมาตรฐานในการปฏิบัติงานของหน่วยงานย่อย

3. ปัญหาทางด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกในองค์การหรือหน่วยปฏิบัติขึ้นอยู่กับ (1) สมาชิกในองค์การหรือหน่วยปฏิบัติเห็นว่านโยบายนั้น ไม่ได้มาจากความต้องการที่แท้จริงหรือไม่เห็นความสำคัญของนโยบายนั้น (2) สมาชิกในองค์การหรือหน่วยปฏิบัติเห็นว่านโยบายนั้นมีผลทำให้การปฏิบัติงานหรือพฤติกรรมในการปฏิบัติงานประจำของตนต้องเปลี่ยนแปลงไป (3) หัวหน้าหน่วยปฏิบัติไม่ให้การสนับสนุนนโยบาย (4) สมาชิกในองค์การหรือหน่วยปฏิบัติเห็นว่าการปฏิบัติตามนโยบายจะส่งผลให้งบประมาณ อัตรากำลังในระยะยาวลดลง รวมถึงก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนภารกิจและหน้าที่ของบุคลากรอย่างขนานใหญ่ (5) สมาชิกในองค์การหรือหน่วยปฏิบัติเห็นว่าผู้กำหนดนโยบายไม่เข้าใจสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงาน (6) สมาชิกในองค์การหรือหน่วยปฏิบัติไม่เห็นด้วยเพราะไม่ได้เข้าไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (7) สมาชิกในองค์การหรือหน่วยปฏิบัติ ขาดความรู้ ความเข้าใจว่าจะปฏิบัติตามนโยบายนั้นอย่างไร

4. ปัญหาทางด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์การอื่นที่เกี่ยวข้อง จะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ (1) ลักษณะของการติดต่อสัมพันธ์ที่หน่วยปฏิบัติมีกับหน่วยงานที่ควบคุมนโยบาย (2) ระดับความจำเป็นที่หน่วยปฏิบัติจะต้องแสวงหาความร่วมมือพึ่งพาหรือทำความตกลงกับหน่วยงานหลักอื่นๆ (3) ระดับของความเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยจะสามารถทำงานร่วมกันได้

5. ปัญหาทางด้านความสนับสนุนและความผูกผันขององค์การหรือบุคคลที่สำคัญปัญหาดังกล่าวอาจลุกลามส่งผลไปถึงความล้มเหลวของนโยบายนั้นโดยตรงก็ได้ ความสนับสนุนและความผูกพันขององค์การหรือบุคคลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอิทธิพล นักการเมืองาข้าราชการระดับสูง ตลอดจนสื่อมวลชน ความยากลำบากของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเงื่อนไข (1) ผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับฝ่ายการเมืองและฝ่ายบริหารหรือไม่ (2) กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง สูญเสียผลประโยชน์ในนโยบายนั้นเพียงไร (3) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในนโยบายกับสื่อมวลชน (4) บุคคลสำคัญในระดับท้องถิ่นและระดับชาติให้การสนับสนุนนโยบายนั้นเพียงใด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อมูลโรงเรียนสตรีวิทยา

โรงเรียนสตรีวิทยา เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ทั้งหมด 67 โรงเรียน แบ่งเป็น 6 กลุ่มด้วยกัน สามารถแสดงตารางข้อมูลพื้นฐาน : กลุ่มโรงเรียนตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน: กลุ่มโรงเรียน

โรงเรียน	**ที่ตั้ง**	**กลุ่ม โรงเรียน**
1. สามเสนวิทยาลัย	แขวงสามเสนใน เขตพญาไท	กลุ่มที่ 2
2. สุวรรณสุทธารามวิทยา	แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ	กลุ่มที่ 2
3. สตรีวิทยา	แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร	**กลุ่มที่ 2**
4. ศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์	แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี	กลุ่มที่ 2
5. สันติราษฎร์วิทยาลัย	แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี	กลุ่มที่ 2
6. มัธยมวัดเบญจมบพิตร	แขวงดุสิต เขตดุสิต	กลุ่มที่ 2
7. ศีลาจารพิพัฒน์	แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ	กลุ่มที่ 2
8. มัธยมวัดมกุฎกษัตริย์	แขวงบางขุนพรหม เขตพระนคร	กลุ่มที่ 2
9. โยธินบูรณะ	แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต	กลุ่มที่ 2
10. ราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2	แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ	กลุ่มที่ 2
11. ราชวินิต มัธยม	แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต	กลุ่มที่ 2
12. วัดน้อยนพคุณ	แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต	กลุ่มที่ 2
13. วัดบวรนิเวศ	แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร	กลุ่มที่ 2
14. วัดราชาธิวาส	แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต	กลุ่มที่ 2

ที่มา: กลุ่มนโยบาย สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

โรงเรียนมีความมุ่งหวังในการเป็นแหล่งอ้างอิงและแหล่งวิทยาการทางการจัดการศึกษา ภารกิจหนึ่งของโรงเรียนสตรีวิทยา คือ การวางแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ให้สอดคล้องกับแผนการการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2545-2559 นโยบายการศึกษาของรัฐบาล นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และนโยบายของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนานักเรียนให้เป็น “คนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข” เพื่อนักเรียนจะได้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ในการจัดการศึกษาดังกล่าว ทำให้โรงเรียนได้มีการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้ภารกิจของโรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารอย่างจริงจัง โดยมีองค์กรอิสระทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนคอยตรวจสอบการปฏิบัติงานของสถานศึกษาซึ่งหมายถึง การตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและครูผู้สอนนั่นเอง เช่น การบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร ปรับโครงสร้างหลักสูตร เป็นต้น และงานด้านบริหารจัดการ ได้แก่ ปรับโครงสร้างของหน่วยงานภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและมีความคล่องตัวในการบริหารงาน รวมทั้งได้มีการกำหนดเป็นกลยุทธ์องค์การ กลยุทธ์แผนงาน (โครงการ งานและกิจกรรม) เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการนำไปปฏิบัติ ดังนั้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปประเด็นต่างๆที่มีหลักฐานรับรองว่าโรงเรียนสตรีวิทยามีจุดเด่นมากกว่าโรงเรียนที่มีความพร้อมในเขตพื้นที่การศึกษากลุ่มโรงเรียนเดียวกัน ดังนี้

ประเด็นแรก จุดเด่นด้านโครงสร้างการบริหารโรงเรียนและงบประมาณ มีความชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมีงบประมาณในการดำเนินการด้านบริหารจัดการปรับโครงสร้างการบริหารงาน การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ซึ่งดูได้จากแผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2553 ที่เน้นในเรื่องของคุณภาพการจัดการศึกษา กล่าวคือ ด้านบริหารจัดการปรับโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและมีความคล่องตัวในการบริหารงาน โดยแต่งตั้งฝ่ายแผนงานวิจัยและพัฒนาจัดทำคอมพิวเตอร์ระบบบริหารจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหาร ได้แก่ระบบงานทะเบียน วัดผล ระบบงานปกครอง ระบบงานพยาบาล ระบบงานแนะแนว โปรแกรมโอนคะแนนจากเครื่องตรวจกระดาษคำตอบ โปรแกรมรูดบัตรการมาโรงเรียน โปรแกรมรูดบัตรแสดงผลการเรียน (แผนปฏิบัติการโรงเรียนสตรีวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีงบประมาณ 2553 : 2552) รวมไปถึงด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนสตรีวิทยา โดยงานวิจัยของ ยอดขวัญ เลี่ยมสกุล (2549: 1 - 88) ได้อธิบายว่าในระดับผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนกลุ่มสาระวิชาสังคมศึกษา ได้ให้ความสนใจและเต็มใจน้อมรับในการปฏิบัติของนโยบายนี้ ซึ่งในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนมีจุดเด่นที่ต่างกับโรงเรียนนำร่องในเขตการศึกษาเดียวกัน เนื่องจากผู้บริหารและคณาจารย์หลายท่านได้นำข้อมูลคุณภาพการศึกษา: ผลการเรียนคะแนนเฉลี่ย O-NET มาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมา พบว่า ผลการเรียนคะแนนเฉลี่ย O-NET อยู่ในลำดับที่ 1 ซึ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทางโรงเรียนได้ทำการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นอยู่แล้ว และนี่คือจุดเด่นแรกของโรงเรียนสตรีวิทยาที่ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาครั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในพื้นที่การศึกษา เขต 1 เช่นเดียวกัน ตั้งแต่ในปีการศึกษา 2549 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โรงเรียนสตรีวิทยายังดำเนินการการนำนโยบายการจัดการศึกษาด้านการศึกษา เช่น หลักสูตรท้องถิ่นไปปฏิบัติอยู่ โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ปัจจุบันได้นำหลักสูตรท้องถิ่นไปปฏิบัติเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่านั้น) เพื่อการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ตรวจประเมินให้มากขึ้น ซึ่งในการดำเนินงานโรงเรียนได้มีการมอบหมายให้งานด้านหลักสูตรและการสอนเป็นผู้รับผิดชอบโดยมีการกำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศาสนาและวัฒนธรรมเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ท้องถิ่น การดำเนินการดังกล่าวมีการกำหนดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นจะจัดแทรกเข้าไปในหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แทรกหลักสูตรท้องถิ่นในเนื้อหาสาระในรายวิชา ส30201 ท้องถิ่นของเรา (เกาะรัตนโกสินทร์) โดยกำหนดขอบเขตในการจัดการเรียนรู้ในส่วนของชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชุมชนหรือท้องถิ่นของตน โดยเริ่มจากโรงเรียนสตรีวิทยา และขยายขอบเขตในระดับที่กว้างขึ้นคือ กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ชุมชนโดยรอบสตรีวิทยาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ได้เพิ่มขึ้น สรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่น มีความเกี่ยวข้องและสอดคล้องอยู่บนพื้นฐานของการบริหารจัดการการศึกษาที่ดี เป็นไปตามหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เช่น เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

ประเด็นสอง ศักยภาพของผู้เรียน กล่าวคือ นักเรียนมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ โดยมีรางวัลและเกียรติภูมิมากมาย จากการที่โรงเรียนสนับสนุนให้ผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถ มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของนักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยาได้เข้าร่วมโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่รัฐได้กำหนดนโยบาย หรือโครงการขึ้น เช่น โครงการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ โครงการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ โครงการพัฒนาผู้เรียนมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ โครงการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โครงการรักการอ่าน โครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ฯลฯ ส่งผลให้โรงเรียนได้รับรางวัลและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างดีในแวดวงการศึกษาไทยทั้งในระดับสังคมและระดับประเทศ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเด็นที่สาม เกียรติประวัติ เกียรติคุณและผลงานดีเด่นของโรงเรียนสตรีวิทยา ที่ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในแวดวงการศึกษาของไทย ได้แก่

1. ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมภาคสนามที่เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน (หลักสูตรท้องถิ่น) ได้แก่ 1. นิทรรศการวิจัยเกาะรัตนโกสินทร์ และ2. รถรางนำเที่ยว-นำชม เกาะรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นที่สนใจอย่างมากกับนักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยา นักเรียนจากโรงเรียนอื่นที่อยู่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ และผู้ปกครอง จากการจัดกิจกรรมดังกล่าว

2. ได้รับรางวัลพระราชทานมาทั้งหมด 13 ครั้ง นับตั้งแต่ ปีการศึกษา 2507 2509 2510 2513 2514 2515 2516 2517 2516 2519 2520 2521 2533 และได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นโรงเรียนชั้นนำระดับประเทศ เพื่อแสดงให้บุคคลทั่วไปได้รับรู้ว่า โรงเรียนสตรีวิทยาได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องจึงขอเข้ารับการประเมินเพื่อรับรางวัลพระราชทานอีกครั้งในปีการศึกษา 2550 ผลที่ปรากฏเป็นไปตามความคาดหมาย ผู้อำนวยการโรงเรียนได้มีโอกาสเข้าเฝ้ารับรางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2551 เนื่องจากจากความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียน ภายใต้การนำของผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา ที่สามารถสร้างเป้าหมายร่วมกันในการทำงาน สร้างแรงจูงใจให้กับคณะครู สร้างความพร้อมเพรียงให้เกิดกับคณะนักเรียน โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สามารถนำเสนอผลงานอันเป็นนวัตกรรมในการพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนมีคุณภาพของสังคมได้อย่างดีเยี่ยม เน้นการทำงานเป็นระบบ เกิดประโยชน์ในวงกว้าง ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ยึดเป้าหมายความสำเร็จของงานร่วมกัน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

3. โครงการที่จัดได้ว่าเป็นนวัตกรรม/ ผลงานชิ้นเอกในวงการศึกษา คือ

3.1 โครงการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้

เมื่อพูดถึงคำว่าวิจัย หลาย ๆ คนคงนึกถึงวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ปริญญาเอก ซึ่งยุ่งยากต่อการทำผลงาน แท้ที่จริงแล้วการวิจัยคือการรู้จักค้นคว้าหาคำตอบที่สงสัยจากการคิดอย่างมีระบบ ซึ่งสามารถฝึกได้ตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสตรีวิทยา โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงยึดถือเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาทักษะการคิด เน้นว่า นักเรียนทุกคนสามารถทำวิจัยได้ด้วยความร่วมมือจากคณะครูและนักเรียนทุกคน ผลงานนี้จึงสำเร็จด้วยดีและได้นำเสนอผลงานนี้อวดต่อสายตาของประชาคมชาวมัธยมศึกษาทั่วประเทศมาถึง 2 ปีซ้อน ผลงานวิจัยจากนักเรียนใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปีแรก 444 ชิ้น และเพิ่มเป็น 888 ชิ้นในปีถัดมา ย่อมเป็นหลักประกันได้อย่างดีว่า นอกเหนือจากการสอนให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการตามหลักสูตรแล้ว สิ่งที่นักเรียนสตรีวิทยามีเพิ่มคือความสามารถและทักษะการคิดอย่างเป็นระบบผ่านการทำวิจัยในเรื่องที่ตนสนใจ

จากวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีวิทยา ที่มุ่งหวังให้นักเรียนมีวินัย ใฝ่เรียนรู้สู่สากล เป็นคนดีมีสัมมาคารวะ มีภาวะผู้นำ ก้าวล้ำเทคโนโลยี ด้วยวิถีความเป็นไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์การบริหารยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยฝึกทักษะการวิจัยให้แก่คณะครูและนักเรียนทุกคน ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอด 2 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการคิด และวิจัย นำเสนอผลงานในรูปของนิทรรศการทางวิชาการ

ผลที่เกิดตามมานอกเหนือจากทักษะการคิดและวิจัยแล้ว ยังได้ฝึกให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง รู้จักค้นคว้าความรู้จากอินเตอร์เน็ต แสวงหาความรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยระเบียบวิธีการทางวิจัย มีสัมมาคารวะ มีภาวะของผู้นำและผู้ตาม กล้าตัดสินใจ และมีความสามารถในการประสานงาน นำเสนอผลงานด้วย Power Point บูรณาการกับภูมิปัญญาไทยและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข นักเรียนมีพัฒนาการทางจริยธรรม เช่น ตรงต่อเวลา มีพัฒนาการทางปัญญา โดยเฉพาะทักษะการคิด และมีพัฒนาการทางอารมณ์ เช่น การควบคุมอารมณ์ขณะร่วมทำงานกลุ่ม

การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ฝึกฝนอบรมให้นักเรียนมีคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความอดทน และความวิริยะอุตสาหะ

หลักการบริหาร ใช้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ โครงการ/กิจกรรม เกิดจากความเข้าใจในปัญหาและความต้องการร่วมกัน ทุกฝ่าย/งาน ในโรงเรียนรับรู้ ร่วมคิดและลงมือปฏิบัติหรือสนับสนุนตามบทบาทหน้าที่ รวมทั้งมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี : การดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตาม PGKCASE Model ดังแผนผังภาพที่ 9 ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

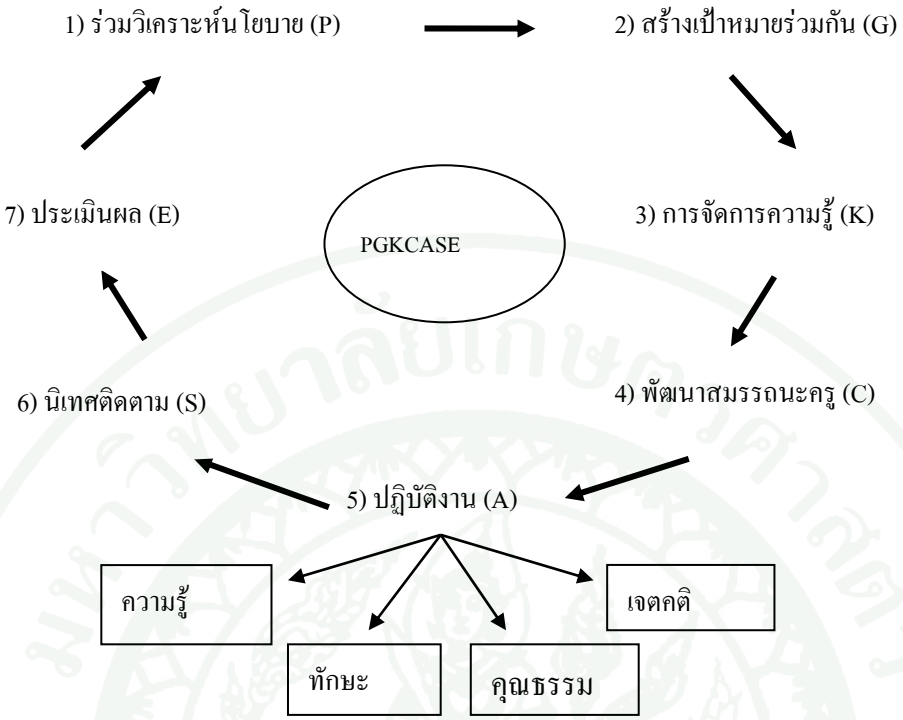

ภาพที่ 8 แผนผัง PGKCASE Model

ที่มา: กลุ่มนโยบาย สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

1) Policy ร่วมกันวิเคราะห์นโยบายระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่ และระดับโรงเรียน

2) Goal สร้างเป้าหมายร่วมกันโดยให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) Knowledge Management : KM การจัดการความรู้ โดยใช้เทคนิคการดึงดูดความรู้ (capture) จากความรู้ฝังลึก (tacit knowledge) ของแต่ละคนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มาเป็นความรู้เด่นชัด (Explicit knowledge) แล้วนำมาประยุกต์ใช้ (Apply) ในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่โรงเรียนและจะพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ต่อไป

4) Competency พัฒนาสมรรถนะครู ทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม และสมรรถนะประจำสายงาน (Function Competency) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5) Action ปฏิบัติงาน โดยเน้นบทบาทการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)

6) Supervision นิเทศติดตาม โดยการสร้างพลังเร่งเร้า เรื่องเล่าเร้าพลัง มุ่งมั่นยังภารกิจ เสริมความคิดด้วยวิทยากร สะท้อนข้อมูลสารสนเทศ กำหนดขอบเขตและวางแผนพัฒนา สะท้อนปัญหาและความคิดเห็น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning Experience) ตามปรัชญาการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)

7) Evaluation ประเมินผล ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Output) ทั้งผลผลิตที่เป็นผลลัพธ์ (Product) และผลผลิตที่เป็นผลกระทบ (Impact)

3.2 โครงการสร้างเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โรงเรียนจึงจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ได้แก่ ค่ายสัมพันธ์นักเรียน ม.1 ค่ายพุทธบุตรี กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา วันไหว้ครู กิจกรรมวันแม่ วันพ่อ โครงการสอบนักธรรมสนามหลวงโครงการออมทรัพย์เฉลิมพระเกียรติ กิจกรรมแจ้งของหายได้คืน กิจกรรมเทศน์มหาชาติ กิจกรรมสวดโอ้เอ้ศาลาราย กิจกรรมวันแนะนำชมรม กิจกรรมเวทีกิจกรรม กิจกรรมเราจะเป็นคนดี กิจกรรมการบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวัน กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพนักเรียนชั้นม.6 กิจกรรมต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมวันอำลาคอซอง กิจกรรมวันอาลัยรัก กิจกรรมกีฬาประเพณี กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีกิจกรรมในการช่วยเหลือแก้ไข กิจกรรมในการป้องกัน และกิจกรรมในการพัฒนาสำหรับนักเรียนที่ถูกคัดกรองออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยประสานความร่วมมือกับงานแนะแนวและครูที่ปรึกษาทุกคน ซึ่งนักเรียนจะได้รับการดูแลเอาใจใส่ เป็นรายบุคคลซึ่งทางด้านการเรียน พฤติกรรม สติปัญญา ความสามารถพิเศษ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ มีการจัดให้อาจารย์สอนเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน จัดหาทุนให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ แนะแนวทางด้านการศึกษาต่อ และการเลือกอาชีพ ดูแลสุขภาพอนามัยสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพ จัดกิจกรรมชุมนุมและชมรมอย่างหลากหลาย เพื่อสนองความต้องการให้กับนักเรียนที่มีความสนใจและมีกิจกรรมเป็นพิเศษ มีโครงการความเป็นเลิศตอบสนองให้กับนักเรียนที่มีความเป็นเลิศ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้วยเหตุนี้ ทำให้โรงเรียนสตรีวิทยา เป็นโรงเรียนสตรีชั้นนำของประเทศ และผ่านเกณฑ์การประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา : โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลายแห่งมาศึกษาดูงาน และผ่านเกณฑ์การประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกสถานศึกษาตามเกณฑ์ของ สมศ. ด้วยเกณฑ์ดีมากทั้ง 14 มาตรฐาน รวมทั้งยังมีรางวัลและเกียรติบัตร ที่เป็นภาพลักษณ์ในการย้ำจุดเด่นของโรงเรียนสตรีวิทยาที่ผู้วิจัยสนในการศึกษาครั้งนี่ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในพื้นที่การศึกษา เขต 1 เช่นเดียวกัน

ตัวอย่างเกียรติบัตรและรางวัลที่ได้รับ ได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานนี้ทั่วไปในระดับประเทศ

* โรงเรียนสตรีวิทยา ได้รับเกียรติบัตรการวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) : ด้านการวิจัยแบบบูรณาการ ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ จากกระทรวงศึกษาธิการ (26 ม.ค. 50)

* ห้องสมุดโรงเรียนสตรีวิทยา ได้รับคัดเลือกเป็นห้องสมุดยอดเยี่ยมของเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (6 ก.ย.49)

* โรงเรียนสตรีวิทยา ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของประเทศไทย เข้าแข่งขันโครงงานสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ ณ ประเทศอินเดีย (12-17 ก.พ.50)

* งานอนามัยโรงเรียนสตรีวิทยาได้รับโล่รางวัลโครงการส่งเสริมศักยภาพเด็กไทยในการดูแลสุขภาพอย่างยั่งยืน จากสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (4 ก.พ.50)

* โรงเรียนสตรีวิทยาได้รับโล่รางวัลโครงการรักการอ่านดีเด่นของเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (4 เม..ย.50)

* นักเรียนได้รับรางวัลจากการแข่งขันทางวิชาการต่างๆ จำนวน 136 คน

* นักเรียนสอบแข่งขันเข้าค่ายโอลิมปิควิชาการ จำนวน 29 คน

* นักเรียนได้รับเหรียญจากการแข่งขันกีฬาระดับเขต ระดับชาติ และระดับนานาชาติ จำนวน 24 คน

ประเด็นที่สี่ ด้านอาคารสถานที่ มีการปรับปรุงอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ปีการศึกษา 2545 มีการจัดตั้งอาคารสถานที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโรงเรียนได้เปิดสอน Intensive course ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จำนวน 2 ห้อง ได้รับความนิยมและชื่นชมจากผู้ปกครองเป็นอย่างมาก ปีการศึกษา2546 จะเปิดในระดับ ม.4 จำนวน 2 ห้อง นอกจากนี้ยังมีโครงการโอลิมปิกทางวิชาการ โดยเชิญวิทยากรจากภายในและภายนอกมาให้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ อีกทั้งขยายห้องสืบค้นข้อมูล (IT) โดยเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน60เครื่อง เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั้งภายในและต่างประเทศ ผลจากการแข่งขันด้านวิชาการ นักเรียนได้รับรางวัลจำนวน 84 รายการ ในปีการศึกษา 2548 โรงเรียนได้เปิดรับนักเรียนโครงการความเป็นเลิศด้านวิชาการ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ) จำนวน 2 ห้องเรียน (80คน)

ประเด็นที่ห้า ความภาคภูมิใจของโรงเรียนสตรีวิทยา นอกจากทางโรงเรียนได้ร่วมรับเสด็จสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 2 แล้วนั้น นับว่าเป็นประเด็นความภาคภูมิใจหนึ่งในจุดเด่นของโรงเรียนสตรีวิทยาที่ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งในประเด็นความภาคภูมิใจต่อมา นั่นก็คือ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่นๆ ที่มีความพร้อมในพื้นที่การศึกษา เขต 1 เช่นเดียวกัน ตั้งแต่ในปีการศึกษา 2549 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โรงเรียนสตรีวิทยายังดำเนินการการนำนโยบายการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรท้องถิ่นไปปฏิบัติอยู่ โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ปัจจุบันได้นำหลักสูตรท้องถิ่นไปปฏิบัติเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่านั้น) เพื่อการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามที่ได้รับให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ทำให้ส่งผลต่อการนำผลนโยบายการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรท้องถิ่นไปปฏิบัติในภายภาคหน้า โดยการต่อยอดจากหลักสูตรท้องถิ่น มีทิศทางแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงมาเป็นศูนย์การเรียนรู้สมเด็จย่า เนื่องมาจากโรงเรียนสตรีวิทยามีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ผูกพันกับสมเด็จย่าอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือ เคยเป็นสถานศึกษาของสมเด็จย่า อีกทั้งยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณ สมเด็จพระเทพฯ เสด็จเยือนโรงเรียน โปรดเกล้าฯ ให้ความสนใจในด้านวิชาการ และกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน อาทิเช่น โครงการห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก

ดังนั้น จากเนื้อหาสาระสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ จึงเป็นที่มาของการศึกษาการนำนโยบายตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ให้เป็นแบบอย่างโรงเรียนนำร่องในด้านบริหารการศึกษา อาทิเช่น รูปแบบของโครงสร้างการบริหารงาน โครงการ/กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและชุมชนในการบริหารพัฒนาหลักสูตร ดังกล่าวให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ นโยบายการศึกษาได้เป็นอย่างดีต่อโรงเรียนอื่น รวมทั้งพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานจัดการสถานศึกษามากน้อยเพียงใด และบุคลากรครูอาจารย์ ในหน่วยงานการศึกษาโรงเรียนสตรีวิทยา มีทัศนะในการปฏิบัติงานและในการบริหารงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนนี้มากน้อยเพียงใด กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน นับว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญที่มีบทบาทที่สุดในโรงเรียน คุณภาพของการศึกษา และความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าหากสามารถบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลครบถ้วนทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ก็จะทำให้การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นไปด้วยความราบรื่น ที่จะทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีและประสบความสำเร็จเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและต่อประเทศชาติอย่างมีประสิทธิภาพยั่งยืนสืบต่อไป

ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

โรงเรียนสตรีวิทยา สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม ตั้งอยู่ที่ 82 ถนนดินสอ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200 โทรศัพท์ 0-2282-1626 โทรสาร 0-2280-5813 กลุ่มโรงเรียนที่ 2 Website : http://www.satriwit.ac.th สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เนื้อที่ 9 ไร่ 3 งาน 56 ตารางวา

ข้อมูลพื้นฐานห้องเรียน/นักเรียน

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานจำนวนห้องเรียน/ นักเรียน โรงเรียนสตรีวิทยา

	ปีการศึกษา 2553			
มัธยมศึกษาตอนต้น	**36**	**0**	**1,875**	**1,875**
มัธยมศึกษาปีที่ 1	12	0	583	583
มัธยมศึกษาปีที่ 2	12	0	649	649
มัธยมศึกษาปีที่ 3	12	0	643	643
มัธยมศึกษาตอนปลาย	**42**	**0**	**1,702**	**1,702**
มัธยมศึกษาปีที่ 4	14	0	519	519
มัธยมศึกษาปีที่ 5	14	0	581	581
มัธยมศึกษาปีที่ 6	14	0	602	602

ที่มา: รายงานแผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2553 โรงเรียนสตรีวิทยา สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานบุคลากร

ปีการศึกษา : 2553					
	จำนวนครูที่ปฏิบัติงานจริง				
โรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน	ครูผู้สอน	พนักงานราชการ	อัตราจ้าง	รวม
สตรีวิทยา	3	146	5	0	154

ที่มา: รายงานแผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2553 โรงเรียนสตรีวิทยา สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ตารางที่ 4 ข้อมูลสารสนเทศ

ปีการศึกษา : 2553							
โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ปฏิบัติงานจริง		จ.18		เกณฑ์ ก.ค.ศ.	
		ครู	ครู : น.ร.	ครู	ครู : น.ร.	ครู	ครู : น.ร.
สตรีวิทยา	3,577	154	23.23	137	26.11	187	19.13

ที่มา: กลุ่มบริหารนโยบายและแผน งานสารสนเทศ โรงเรียนสตรีวิทยา สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

สภาพชุมชน

โรงเรียนสตรีวิทยา ตั้งอยู่ในเขตพระนคร มุมอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	วัดบวรนิเวศ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ถนนราชดำเนินกลาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ถนนดินสอ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ชุมชนบ้านตึกดิน

สภาพพื้นที่เขตพระนคร

พื้นที่	5.536	ตารางกิโลเมตร
จำนวนประชากร	62,966	คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหนาแน่น	11,373.92	คน/ตารางกิโลเมตร
จำนวนหลังคาเรือน	18,546	หลัง

โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน

โรงเรียนสตรีวิทยา เป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีการวางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 นโยบายการศึกษาของรัฐบาล นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์ ปีการศึกษา 2551 - 2553) และนโยบายของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนานักเรียนให้เป็น “คนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข” ด้วยการดำเนินงานการนำนโยบายด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับการกำหนดสาระการเรียนรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรที่กระทรวงกำหนด แสดงดังแผนภาพที่ 10

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

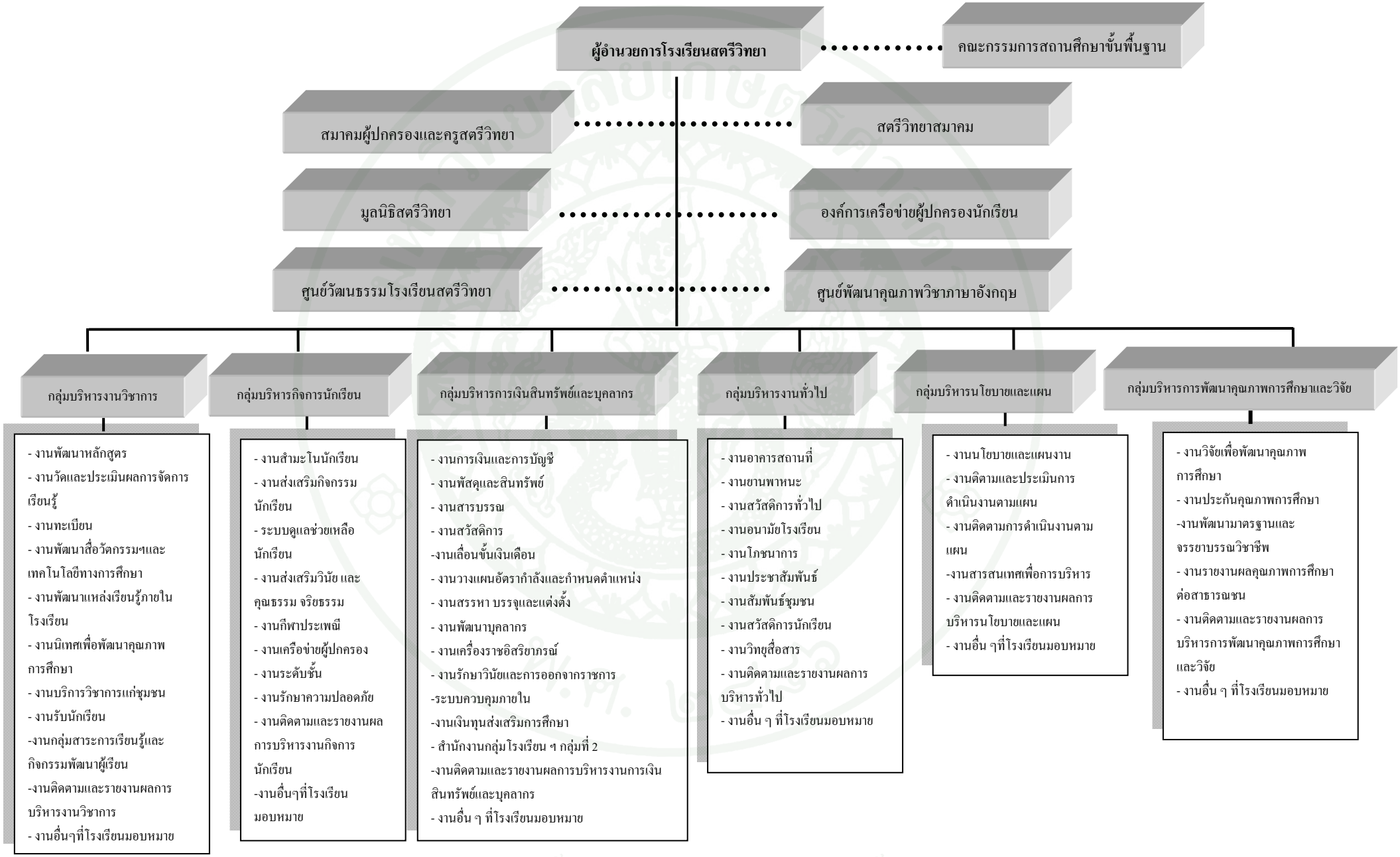

ภาพที่ 9 แสดงโครงสร้างการบริหารโรงเรียนสตรีวิทยา

วิสัยทัศน์

โรงเรียนสตรีวิทยาเป็นองค์กรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความเป็นสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย และดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้

2. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ และมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ

3. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มุ่งสู่สากล

4. จัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนอนุรักษ์ความเป็นไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และมีสุนทรียภาพทางศิลปะ ดนตรี กีฬา

6. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ

7. การบริหารการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีคุณภาพ

8. จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เป้าหมาย

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณลักษณะพึงประสงค์ของสถานศึกษา เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. ด้านการเรียนการสอน ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะตามมาตรฐานวิชาชีพ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. ด้านการบริหารและจัดการศึกษา โรงเรียนมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ก้าวล้ำด้านเทคโนโลยี พร้อมสู่สากล

4. ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กล้า ทองขาว (2534: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ: กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ แสวงหาปัจจัย และชุดปัจจัยที่มีอิทธิพล สามารถอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเพื่อทดสอบตัวแบบการอธิบายปรากฏการณ์ ของกระบวนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างมี 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโครงการ ผู้ประสานงาน อาสาสมัคร และผู้ผ่านโครงการ จำนวนรวม 457 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการควบคุม การประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเหนือระดับ .01 ทุกตัวแปร

2. ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ในการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด และรองลงมาได้แก่การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการควบคุม การประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม และเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยทุกตัวแปรอิสระมีอิทธิพลทางบอกในการอธิบาย หรือทำนายความสำเร็จของการนำโนบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเหนือระดับ .01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แคนนอนิคอล เกี่ยวกับชุดตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายตัวแปรตามได้ดีที่สุดพบว่า ชุดตัวแปรที่ประกอบด้วยการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และมาตรการควบคุม การประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม และการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน อธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้มากที่สุด

บุญชู แสงสุข (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติจริงตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการปฏิบัติจริงตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการครองตน การครองคน และการครองงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงตามคุณธรรม ผลการวิจัย พบว่า

1. ทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีต่อการปฏิบัติจริงตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการครองคน ครองตนและครองงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบทรรศนะของผู้บริหารสถานศึกษาครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ที่มีต่อการปฏิบัติจริงตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในด้านการครองตน ครองคน และครองงาน

สุวรรณ ทองคำ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากเกือบทุกหลัก ยกเว้นหลักคุณธรรมที่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนเกือบทุกลักษณะและสถานภาพ ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล ในระดับมากที่สุด วัยวุฒิ คุณวุฒิทางการศึกษาประสบการณ์การบริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่งอยู่กับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.0558

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะบุคลากรโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี พบว่า ทัศนะบุคลากรต่อการบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่

1. หลักนิติธรรม พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่า การบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมากการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการบริหารกิจการนักเรียนเป็นไปตามระเบียบของทางราชการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. หลักคุณธรรม พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่าการบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมากการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการบริหารกิจการนักเรียนโดยใช้หลักธรรมในการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. หลักความโปร่งใส พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่า การบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมากการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการบริหารงานวิชาการด้วยความโปร่งใสจริงใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

4. หลักความรับผิดชอบ พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่า การบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก บุคลากรมีความรับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการ งานกิจการนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

5. หลักการมีส่วนร่วม พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่า ในด้านการบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานอาคารสถานที่ โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

6. หลักความคุ้มค่า พบว่า บุคลากรมีทัศนะว่า ในด้านการบริหารงานธุรการ การเงิน งบประมาณ พัสดุ อาคารสถานที่ บุคลากร บริหารงานได้อย่างคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

เฉลิมชัย สมท่า (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รับขวัญ ภาคภูมิ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกการบริหารตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ศิรินารถ นันทวัฒนภิรมย์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาลอำเภอเมืองลำพูน พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวมมีการบริหารงานที่ผ่านระดับคุณภาพ การมีความตระหนักถึงความสำคัญจนถึงระดับคุณภาพการมีความพยายาม ส่วนการบริหารงานด้านงบประมาณ มีการบริหารที่ผ่านระดับคุณภาพ การบรรลุผลตามเกณฑ์ เมื่อพิจารณาการบริหารงานในแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานที่ผ่านระดับคุณภาพ การมีความตระหนักถึงความสำคัญและระดับการมีความพยายาม จนถึงระดับคุณภาพการบรรลุผลตามเกณฑ์ ในด้านวิชาการ ได้แก่ การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงานที่เกิดขึ้นด้านงบประมาณ ได้แก่ การมอบหมายให้ผู้มีความรับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุมและเบิกจ่ายพัสดุ และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในแต่ละตำแหน่งตามความสามารถ และความเหมาะสมเป็นลายลักษณ์อักษร และด้านการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ การจัดทำสำมะโนและระบบข้อมูลสารสนเทศจากการทำสำมะโนทะเบียนผู้เรียนเพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับปัญหาในการบริหารงาน พบว่า ด้านวิชาการมีปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรอย่างชัดเจน ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น ด้านงบประมาณขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านบริหารงานบุคคล สถานศึกษาประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ในการรับผิดชอบงานที่นอกเหนือจากงานในด้านการเรียนการสอน และด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านธุรการและเทคโนโลยี ส่วนข้อเสนอแนะในการบริหารงาน คือ ด้านวิชาการควรมีการจัดอบรมในการทำหลักสูตร และควรมีการทำหลักสูตรในรูปคณะกรรมการ ด้านงบประมาณควรมีการจัดอบรมการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านการบริหารบุคคล ควรมีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดหาอัตรากำลังที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และด้านการบริหาร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทั่วไป ควรมีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา ในการจัดหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้แก่ผู้รับผิดชอบ และที่สำคัญผู้บริหารควรนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางในการบริหารงาน ในสถานศึกษาร่วมกับหลักการบริหารอื่นด้วย

ชัชภูมิ สีชมภู่ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก ทุกด้าน รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการบริหารจัดการ ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า จำแนกเป็นภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และภาวะผู้นำของคณะกรรมการพื้นที่เขตการศึกษา ส่วนด้านกระบวนการบริหารจัดการ จำแนกเป็น การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ การบริหารตามแผนบุคลากร การบริหารตามงบประมาณ การบริหารตามแผนการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา การวางระบบแนวทางปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการตรวจสอบถ่วงดุล การรายงานผลการจัดการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมาก ทุกรูปแบบ

บวร จุลลา (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาระดับการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 และเปรียบเทียบการนำหลักการการบริหารกิจการบ้านเมือและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้าราชการครูมีการนำหลักการการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายได้อยู่ในระดับมาก 2) ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ข้าราชการครูที่อยู่ในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นต่างกัน มีการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เฉลิม เที่ยงธรรม (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและหลายด้าน

ศิริยา โถแก้ว (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาโรงเรียนสิริวุฒิวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในทัศนะของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษาและระดับตำแหน่งงาน พบว่า สถานภาพทางเพศแตกต่างกัน มีทัศนะต่อหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนสถานภาพทางด้านระดับการศึกษาและระดับตำแหน่งงานนั้นมีทัศนะต่อหลักธรรมาภิบาลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อนุสรา คุ้มสมบัติ (2549) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและสภาพบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทั้ง 4 แบบอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำที่มีความสามารถพิเศษมากที่สุดเป็นอันดับแรก ตามด้วยภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์และสุดท้าย คือ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ส่วนสภาพการบริหารแบบธรรมาภิบาลเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักคุณธรรมสูงสุด ตามด้วยหลักความรับผิดชอบ หลักความมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่าตามลำดับ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาลโดยรวมและเป็นรายด้านมีสหสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จตุพร ผ่องสุข (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนโดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษและรายได้ มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

เปรมจิต ศิริวัฒนะตระกูล และคณะ (2550) ได้ศึกษาเรื่องหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในทัศนะของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และระดับตำแหน่งงาน พบว่า สถานภาพทางเพศแตกต่างกัน มีทัศนะต่อหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนสถานภาพทางด้านระดับการศึกษาและระดับตำแหน่งงานนั้นมีทัศนะต่อหลักธรรมาภิบาลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สุทธิรัตน์ จรรย์โกมล (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ เพื่อประเมินผลการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่มีรายได้และอายุต่างกันมีคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหางานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารงานส่วนตำบลทุ่งนาเลา โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน การบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับปานกลางประชากรมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากสุดในแต่ละด้าน ดังนี้ การกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นที่ยอมรับจากประชาชน มีความเที่ยงธรรมในการเลือกตั้งสรรหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติงานด้านการเมืองมีการจัดช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและการจัดกิจกรรมในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานมีการอภิปรายถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ และมีการส่งเสริมให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลใช้ทรัพยากรของหน่วยงานอย่างประหยัด

รัฐกร กลิ่นอุบล (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปสู่การปฏิบัติ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดอุทัยธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร อบต. จำนวน 6 คน เจ้าหน้าที่ใน อบต.104 คน และประชาชนในเขต อบต. 396 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปสู่การปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรต่างๆ ปัจจัยด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง และปัจจัยด้านคุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบ

อาภรณ์ ชัยออน (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหาร การประเมินผลการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ และ เพื่อระบุปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังที่เทศบาลตำบลได้นำแนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาปรับใช้กับการบริหารงานเทศบาลตำบล มีผลให้เทศบาลตำบลมุ่งเน้นการบริหารงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น มีการจัดระบบการบริหารที่เอื้อประโยชน์ต่อการให้บริการประชาชนที่รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน อีกทั้งลดขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ที่ยุ่งยากให้รวดเร็วขึ้น แต่ขณะเดียวกันเทศบาลตำบลยังประสบปัญหาด้านการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ให้ถ่ายโอนมาให้ ซึ่งมีภาระงานจำนวนมาก ทำให้เทศบาลตำบลไม่สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งเทศบาลตำบลยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ประกอบกับเทศบาลตำบลมีศักยภาพด้านงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอกับภารกิจที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ ยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดไว้ 2) การบริหารงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ตามยุทธศาสตร์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในปัจจุบันยังประสบปัญหาในด้านกฎระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลตำบลขาดความยืดหยุ่น และซับซ้อน การบริหารงานยังมีระบบอุปถัมภ์อยู่ ผู้บริหารและบุคลากรบางคนของเทศบาลตำบลยังแสวงหาผลประโยชน์จากรายได้การพัฒนาท้องถิ่น นอกจากนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุคลากรของเทศบาลตำบลขาดความชำนาญเฉพาะด้าน ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และประชาชนบางส่วนไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับเทศบาลตำบลในทำกิจกรรมต่าง ๆ

อรทัย แสงทอง (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชันกรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชันกรุงเทพมหานคร 3) นำเสนอหลักการและแนวการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชันกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาเขตตลิ่งชัน ซึ่งกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดงานสำนักงานเขตตลิ่งชัน สำนักการศึกษา จำนวน 329 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการใช้ หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประเมินค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น.965 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นในการบริหารงานตามหลักธรรมภิบาล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และใช้สถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่งเป็นครูผู้สอนและเป็นเพศหญิง มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีอายุ 50 ปีขึ้นไปและมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 20 ปีขึ้นไป

2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชันกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า มีการใช้หลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. การนำหลักการและแนวการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั้ง 6 งานของสถานศึกษาเป็นอย่างดี มีความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด

ถาวร สุวรรณไพฑูรย์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในเขตกรุงเทพมหานคร 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ 3) อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิผลของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติกรณี ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.43 ซึ่งการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว คือ คุณลักษณะของข้าราชการที่พึงประสงค์ การมีส่วนร่วมและการปฏิบัติงานตามกระบวนการจัดการการบริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรสามารถอธิบายได้ร้อยละ 38.6 3) จากการศึกษาข้อเสนอแนะคือ กระบวนการบริการมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารควรจะนำหลักการบริการจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้คือ ควรส่งเสริมด้านคุณลักษณะของข้าราชการที่พึงประสงค์ I AM READY ให้บุคลากรตระหนักปฏิบัติอย่างภาคภูมิใจ โดยเน้นส่วนของการวางแผน : วิเคราะห์สถานการณ์และให้กำหนดแผนงานระบุเป้าหมายให้ชัดเจน

ภัทนาวดี ศรีสวัสดิ์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลนครไทยและเทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาระดับการบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลนครไทยและเทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลนครไทยกับเทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก และเพื่อเสนอแนวทางการสร้างเสริมการบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลนครไทยและเทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ประชากรที่ใช้คือ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างตามภารกิจที่ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดเทศบาล ผลการวิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พบว่า 1) การบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลนครไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารตามหลักยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการบริหารตามหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนการการบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลบ้านแยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยการบริหารตามหลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่การบริหารตามหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) เมื่อเปรียบเทียบการบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลนครไทยและเทศบาลตำบลบ้านแยงในภาพรวมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 3)ปัญหาในการบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ที่เทศบาลตำบลนครไทยควรแก้ไขเป็นอันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการบริหารตามหลักความโปร่งใส สำหรับเทศบาลตำบลบ้านแยงปัญหาในการบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ที่สมควรแก้ไขเป็นอันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการบริหารตามหลักความคุ้มค่า ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ เทศบาลตำบลนครไทย ควรบริหารตามหลักความโปร่งใสให้มากขึ้น โดยเฉพาะในกระบวนการพิจารณาความดีความชอบประจำปี ควรเป็นไปตามระบบคุณธรรมตามระบบเปิด นำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ แต่งตั้งพนักงานแต่ละกอง/สำนักเข้าไปมีส่วนร่วม ประกาศผลการประเมินอย่างเปิดเผยและเปิดโอกาสให้พนักงานได้โต้แย้งหรือคัดค้าน ส่วนเทศบาลตำบลบ้านแยง ควรตั้งคณะกรรมการดูแลตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้คุ้มค่าและควรจัดเจ้าหน้าที่ให้ได้รับการฝึกอบรมด้านกฎหมายและระเบียบต่างๆ รวมทั้งให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ชุมชนเพื่อเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเทศบาล นอกจากนั้น ควรยึดหลัก “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

อรมณี สุนทรนนท์ และ วันชัย มีชาติ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสำคัญของปัจจัยด้านทัศนคติ จิตใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (Dispositions or attitudes of implementators) ทั้งที่อยู่ในหน่วยงาน หรือองค์การ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ร่วมนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากในการส่งผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ตามกรอบแนวคิดของทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักทฤษฎี คือ Van meter and Van Horn มาใช้และได้เลือกนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานในขอบเขตการให้ความร่วมมือในการนำนโยบายมาปฏิบัติของสถานประกอบการเอกชนในฐานะเป็นผู้นำนโยบายมาปฏิบัติร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน มาเป็นตัวอย่างในการศึกษาปัจจัยดังกล่าว ซึ่งจะนำผลการศึกษาที่ได้ค้นพบมาทำการวิเคราะห์และพัฒนาเป็นตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ รวมทั้ง เพื่อเป็นการศึกษาถึงกระบวนการและขั้นตอนในการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดำเนินการตามนโยบาย และหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อยกระดับผลของการนำนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานไปปฏิบัติให้ดีขึ้นต่อไป

ชไมพร เทือกสุบรรณ (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิผลการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติในกรมที่ดิน กรณีการนำเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) มาปฏิบัติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) ประสิทธิผลการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติในกรมที่ดิน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติในกรมที่ดิน กรณีการนำเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) มาปฏิบัติในกรมที่ดิน โดยผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติในกรมที่ดิน ข้าราชการในสังกัดกรมที่ดินเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อประสิทธิผลการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติในกรมที่ดิน ด้านที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านนิติธรรม รองลงมา คือ ด้านความคุ้มค่า ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านสำนึกรับผิดชอบ โดยเห็นด้วยในระดับปานกลาง และด้านที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม

อิทธิชัย สีดำ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไปปฏิบัติ 3) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ (ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดปัตตานี) และ 4) เพื่อหาข้อเสนอแนะในการพัฒนากระบวนการนำนโยบายการแก้ไขความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร และข้าราชการฝ่ายปกครอง จำนวน 373 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม จากการศึกษาวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติอยู่ในระดับสูง เมื่อแยกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับสูงสุดไปน้อยสุดจะได้ ดังนี้ ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะของนโยบาย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่าง ๆ ที่นำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านการคำนึงถึงวัฒนธรรม อัตลักษณ์ของพื้นที่ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ข้องผู้นำนโยบายไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปฏิบัติ และด้านความเพียงพอของทรัพยากร 2) ระดับความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร และข้าราชการฝ่ายปกครองในจังหวัดปัตตานีต่อสภาพสถานการณ์ในปัจจุบัน ภายหลังการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาปฏิบัติ อยู่ในระดับสูง เมื่อแยกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับสูงสุดไปน้อยสุดจะได้ ดังนี้ ด้านเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประชาชน 3) ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติทุกด้าน ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติทุกด้าน

งานวิจัยต่างประเทศ

Bernarda Mason (1963 อ้างใน เฉลิมชัย สมท่า, 2547: 40) ได้ศึกษาเรื่องจริยธรรมแห่งบูรณาการ: การป้องกันหลักการที่เป็นแกนของการศึกษาในยุคทันสมัยตอนปลาย ในระดับปริญญาเอก พบว่า จริยธรรมเชิงบูรณาการมุ่งเน้นให้เอกัตบุคคลนับถือตนเองเห็นว่าตนเองดีเพียงพอ สง่างาม น่าเคารพนับถือ เป็นการนำเอาจริยธรรมไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้จริงจัง ซึ่งเป็นเรื่องทันสมัยเหมาะกับกาลเทศะสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอน ชี้ให้นักเรียนถึงประโยชน์ของการประพฤติตนดี มีคุณธรรมตั้งแต่เล็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่

Magnuson (1971: 133 อ้างใน ภาวินี ชินคำ, 2548: 52) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน พบว่า ควรมีคุณลักษณะทางด้านส่วนตัวคือ ควรมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ มีอารมณ์มั่นคง มีความรอบรู้ มีความเป็นกันเอง มีอารมณ์ขัน เปิดเผย เข้าใจง่าย มีความเยือกเย็นและรู้จักเห็นใจผู้อื่น และคุณลักษณะด้านวิชาชีพ เช่น มีความสามารถติดต่อกับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในการบริหารดี รู้จักการมอบหมายงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี มีความสามารถต่อการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ดี มีการวางแผนงานและการจัดหน่วยงานที่ดี ให้ความสำคัญต่อผู้ร่วมงาน รู้จักใช้อำนาจอย่างเหมาะสม

Price (2004 อ้างใน จงดี ขจรไชยกูล, 2539: 49) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสุขภาพองค์กร เพื่อดูว่าระดับการมีส่วนร่วมของแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศของโรงเรียนหรือไม่ และเพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในการตัดสินใจสั่งการของโรงเรียนกับมิติสุขภาพขององค์กร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีโครงสร้างการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมมีบรรยากาศขององค์กรดีกว่าโรงเรียนที่ไม่มีบรรยากาศการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารจัดการสถานศึกษา สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งถ้าหากสามารถบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล ครบถ้วนทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ก็จะทำให้การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นไปด้วยความราบรื่น และประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพยั่งยืน รวมทั้งสามารถนำมาเป็นส่วนสำคัญในการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานของสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารและบุคลากรครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษามีระเบียบวินัย มีความยุติธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ปลอดจากการทุจริตคอรัปชั่น และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

สรุป จาการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) หมายถึง ตัวแปรที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ในโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของ Van Meter and Van Horn (1975: 463) ประกอบด้วย

ปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จนโยบาย

1. วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องแยกให้ชัดเจน ประกอบด้วย

1.1 ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานของนโยบาย ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ เปรียบเสมือนเกณฑ์ที่ใช้ประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1.2 มีการกำหนดตัวชี้วัด และมาตรฐานของการบรรลุผลสำเร็จไว้อย่างชัดเจน

1.3 นโยบายที่มีวัตถุประสงค์ทีสอดคล้องกับความเป็นจริง สอดคล้องกับนโยบายจากส่วนกลาง และนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้น และมีแนวโน้มที่ทำให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติตามมา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ทรัพยากรของนโยบาย จะต้องมีการระบุทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นและเพียงพอในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

2.1 งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และอาคารสถานที่ ซึ่งงบประมาณเป็นทรัพยากรหลักที่มีความสำคัญ ในงบประมาณจะต้องมีระบบการเบิกจ่ายเงินที่คล่องตัวด้วยในปีงบประมาณ หากนโยบายได้ระบุถึงปริมาณของงบประมาณที่พอเหมาะและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ก็มีแนวโน้มว่านโยบายจะประสบความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติ

2.2 แรงสนับสนุนอื่นๆ ได้แก่ การสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วยผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้

3. การสื่อสารระหว่างองค์การและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

3.1 ความชัดเจน มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในการสื่อสาร

3.2 ความเที่ยงตรง จะต้องมีข้อมูลข่าวสารที่ตรงกันในเรื่องวัตถุประสงค์ของนโยบาย

3.3 ความสม่ำเสมอ คงที่ ต้องมีการสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายหรือหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติระหว่างองค์การหรือภายในหน่วยงานเดียวกันที่ถูกต้องรวดเร็วและต่อเนื่อง ตลอดจนไม่มีการปิดบังข่าวสารระหว่างกัน

3.4 มาตรการกระตุ้นโดยใช้อำนาจ ให้เกิดความร่วมมือในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องรู้จักนำหลักของการใช้อำนาจในการควบคุมผู้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม จึงจะทำให้การดำเนินนโยบายประสบผลสำเร็จได้

4. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

4.1 จำนวนบุคลากรและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.2 ระดับความซับซ้อนของการควบคุมตามลำดับชั้นบังคับบัญชา หน่วยงานย่อยต่างๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตัดสินใจ โดยการบังคับใช้บรรทัดฐาน สิ่งจูงใจและการลงโทษ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4.3 ทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ความสนับสนุนที่ได้รับจากฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ ช่วยส่งเสริมให้เกิดสมรรถนะขององค์การ

4.4 ความสำคัญของหน่วยงานที่รับผิดชอบ หากหน่วยงานหรือองค์การสามารถยืนหยัดหรือเอาตัวรอดจากสถานการณ์ หรือวิกฤตการณ์ต่างๆ ได้ ก็จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ได้รับผลเสียมากนัก

4.5 ระดับของการสื่อสารแบบเปิด ทำให้องค์การมีความยืดหยุ่น ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างเสรี ระหว่างบุคลากรระดับเดียวกันและต่างระดับ

4.6 สายสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5. เงื่อนไขและทรัพยากรทางศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ควรพิจารณาถึงสิ่งที่จะมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย เนื่องจาก เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัวนโยบาย และตัวองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติได้ตลอดเวลา และไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะส่งผลดีหรือผลเสียต่อการดำเนินนโยบาย ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติจำเป็นต้องระมัดระวังถึงปัจจัยดังกล่าวนี้ด้วย ประกอบด้วย

5.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
5.2 ความชื่นชอบในผู้บริหาร
5.3 รายได้โดยเฉลี่ยภายในครอบครัว
5.4 ทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ของชุมชนมาสนับสนุน
5.5 กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ มีการเคลื่อนไหว เพื่อสนับสนุน/คัดค้าน ในการดำเนินนโยบาย

6. ความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย หากได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปฏิบัติ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติก็ย่อมจะมีสูงตามไปด้วย ประกอบด้วย

6.1 การรับรู้และความเข้าใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย
6.2 ทิศทางในการตอบสนองต่อนโยบายของผู้ปฏิบัติ
6.3 ระดับในการยอมรับนโยบายของผู้ปฏิบัติ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ และค่าที่เปลี่ยนแปลงจะขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่นๆ ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยประกอบด้วย 6 หลัก ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ประกอบด้วย การปฏิบัติตน ตามกฎระเบียบของทางราชการ การปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและทำงานด้วยความรวดเร็ว ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบและรัดกุม ปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบของทางราชการ ไม่ใช้อำนาจเหนือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการกับผู้ใต้บังคับบัญชา ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา และปฏิบัติตน ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาคและมีความยุติธรรม

2. หลักคุณธรรม ประกอบด้วย ส่งเสริมให้บุคลากรประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์และสุจริต ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างเสมอ มอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติงานตามความสามารถ เป็นผู้ที่มีความขยัน ซื่อสัตย์ อดทน ในการปฏิบัติงาน เป็นผู้ที่ปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัยของทางราชการ มีคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารงาน มีความจริงใจในการปฏิบัติงาน

3. หลักความโปร่งใส ประกอบด้วย โรงเรียนมีการบริหารงานอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน จัดสรรบุคลากรเข้าทำงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล มีการพิจารณาความดีความชอบ / การลงโทษด้วยความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ชุมชน / สังคม เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารงาน ผู้บริหารให้บุคลากร / ผู้มีส่วนเกี่ยวในการบริหารงาน สามารถแนะนำหรือให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงาน มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน

4. หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย เปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางด้านการบริหารจัดการ บุคลากรในองค์กรร่วมกันคิด ร่วมกันทำในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมกันในการวางแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาคณะกรรมการเครือข่าย เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการบริหารงาน ให้คำปรึกษา / คำแนะนำในการทำงานร่วมกันภายในองค์กร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. หลักความรับผิดชอบ ประกอบด้วย จัดโครงสร้างการบริหาร มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม มีการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีการวางแผนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอย่างรวดเร็วและเป็นระบบ มีความกล้าที่ยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง

6. หลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย การใช้ทรัพยากรอย่างมีระบบ ใช้เวลาในการทำงานให้เต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความตระหนัก ความเสียสละ ความประหยัดและอุทิศเวลาในการปฏิบัติงานรู้จักการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่ากับการลงทุน ส่งเสริมให้บุคลากรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

จากการตรวจเอกสารในการวิจัย เรื่อง การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา สามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ได้ตามแผนภาพที่ 9 ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

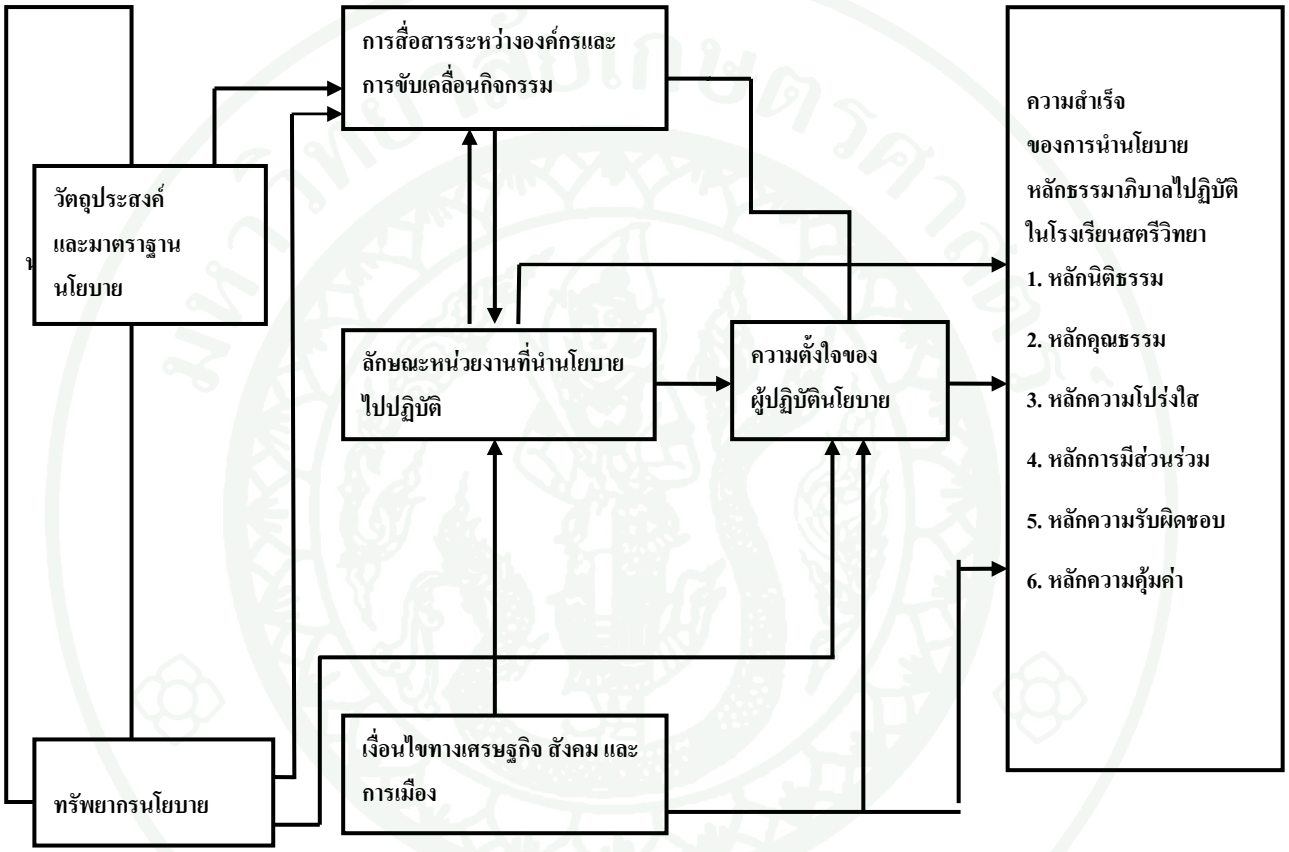

ภาพที่ 10 กรอบแนวคิดแสดงกระบวนการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ที่มา: Van Meter and Van Horn (1975: 463)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methodology) โดยมี 2 ขั้นตอนใหญ่ๆ คือ 1) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และ 2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) กับผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และพนักงานราชการ รวมทั้งสิ้น 154 คน

ตารางที่ 5 จำนวนประชากร ที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อโรงเรียน	**ผู้บริหาร โรงเรียน**	**ครูผู้สอนและ พนักงานราชการ**	**ประชากรรวม คน)**
โรงเรียนสตรีวิทยา	3	151	154
รวม	**3**	**151**	**154**

ที่มา: รายงานแผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2553 โรงเรียนสตรีวิทยา สำนักเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาเพื่อค้นคว้าคำตอบเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน โดยใช้วิธีการศึกษา ดังนี้

1. การวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) ซึ่ง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน คือ ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ด้านทรัพยากรของนโยบาย ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรม ด้านคุณลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัติ ซึ่งจำแนกตามกระบวนการที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ใช้แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคร์ต (Likert's scale) โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือเห็นด้วยต่อปัจจัยเชิงกระบวนการในระดับมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือเห็นด้วยต่อปัจจัยเชิงกระบวนการในระดับมาก
คะแนน 3 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือเห็นด้วยต่อปัจจัยเชิงกระบวนการในระดับปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือเห็นด้วยต่อปัจจัยเชิงกระบวนการในระดับน้อย
คะแนน 1 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือเห็นด้วยต่อปัจจัยเชิงกระบวนการในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาระดับความเห็นของการนำนโยบายด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของโรงเรียนสตรีวิทยา ผู้วิจัยมีเกณฑ์เฉลี่ยในการอภิปรายผลดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สรุปจากเกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับมากที่สุดในปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จการนำนโยบายการหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 - 4.20 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับมากในปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 - 3.40 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับปานกลางในปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 - 2.60 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับน้อยในปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.80 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยในปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสำเร็จการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา แบ่งการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคร์ต (Likert's scale) โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือเห็นด้วยต่อการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือเห็นด้วยต่อการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือเห็นด้วยต่อการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คะแนน 2 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือเห็นด้วยต่อการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความคิดเห็นหรือเห็นด้วยต่อการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาระดับความเห็นของการนำนโยบายด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของโรงเรียนสตรีวิทยา ผู้วิจัยมีเกณฑ์เฉลี่ยในการอภิปรายผลดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

สรุปจากเกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับมากที่สุดในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 - 4.20 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับมากในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 - 3.40 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับปานกลางในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 - 2.60 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยระดับน้อยในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.80 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ในโรงเรียนสตรีวิทยา ต่อการบริหารงานแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นจึงนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาของข้อคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพนักงานราชการในโรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ตั้งอยู่ที่ซอยลาดพร้าว 71 แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร 10230 จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของ Cronbach (ประยูร อายานาม, 2541: 87) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงรายข้อ (ตามภาคผนวก ก) และสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .933

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ออกแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้

2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสตรีวิทยา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. แจกแบบสอบถามไปยังประชากรทั้งหมด พร้อมทั้งชี้แจงและทำความเข้าใจในแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามกลับคืน

4. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่ครบถ้วนออก

5. ลงคะแนนแบบสอบถาม

6. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการในโรงเรียนสตรีวิทยา ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analisis) ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร... โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาดีที่สุดหรือมีความเกี่ยวข้องมากที่สุด โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางคนแบบเจาะจงเอาไว้ล่วงหน้า (สุมิตร สุวรรณ, 2545) แล้วนำเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเขียนแบบบรรยาย

การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์และประมวลผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนด โดยใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายระดับการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการในโรงเรียนสตรีวิทยา

2. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จกับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งเราจะใช้ตัวอักษรภาษากรีก คือ ρ (rho) แทน r ซึ่งเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติ โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกำหนดระดับของความสัมพันธ์ (Hinkle D. E., 1998 : 118) ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ค่า ρ	**ระดับของความสัมพันธ์**
.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
.71 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.51 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.31 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

เครื่องหมาย +, - หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ โดยที่หาก

ρ มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน

ρ มีเครื่องหมาย - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม

3. สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่น (Raliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบาค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ส่งแบบสอบถามเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ จำนวน 154 คน และได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยายตามลำดับขั้นตอน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งได้แบ่งการนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ตอนที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จกับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ตอนที่ 4 การสัมภาษณ์เชิงลึกการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ตอนที่ 5 ข้อวิจารณ์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา จำแนกตามกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ปัจจัยทรัพยากรของนโยบาย ปัจจัยการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยลักษณะ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และปัจจัยความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของปัจจัยเชิงกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

(n=154)

ปัจจัยเชิงกระบวนการ	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย	4.331	.600	มากที่สุด	1
2. ทรัพยากรของนโยบาย	4.147	.563	มาก	2
3. การสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	4.001	.779	มาก	4
4. ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	3.714	.654	มาก	6
5. เงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	3.774	.717	มาก	5
6. ความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย	4.115	.507	มาก	3

จากตารางที่ 6 พบว่า ระดับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.331, σ= .600) รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรของนโยบาย (μ=4.147, σ= .563) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (μ=3.714, σ= .654) ทั้งนี้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 5 ด้าน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย

(n=154)

วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. มีความชัดเจนของวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานของนโยบาย เมื่ออ่านแล้วสามารถทำความเข้าใจได้โดยง่าย	4.299	.658	มากที่สุด	3
2. วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานของนโยบายมีความชัดเจนเมื่ออ่านแล้วสามารถทำความเข้าใจได้โดยง่าย	4.357	.729	มากที่สุด	1
3. ในภาพรวมวัตถุประสงค์ของนโยบายมีความสอดคล้องกับความเป็นจริงเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถทำได้และสอดคล้องกับนโยบายจากส่วนกลางและนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	4.338	.639	มากที่สุด	2
รวม	**4.331**	**.600**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 7 พบว่า ระดับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (μ =4.331, σ = .600) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานของนโยบายมีความชัดเจนเมื่ออ่านแล้วสามารถทำความเข้าใจได้โดยง่าย (μ =4.357, σ = .729) รองลงมาคือ ในภาพรวมวัตถุประสงค์ของนโยบายมีความสอดคล้องกับความเป็นจริงเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถทำได้และสอดคล้องกับนโยบายจากส่วนกลางและนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (μ =4.338, σ = .639) และ มีความชัดเจนของวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานของนโยบาย เมื่ออ่านแล้วสามารถทำความเข้าใจได้โดยง่าย (μ =4.299, σ = .658) ตามลำดับ ทั้งนี้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย

(n=154)

ทรัพยากรของนโยบาย	μ	σ	ระดับ	อันดับ
4. มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยมอบหมายงานให้บุคลากรได้ทำงานตามความรู้ ความสามารถที่เหมาะสม	4.136	.768	มาก	3
5. ขั้นตอนการเบิกหรือจ่ายงบประมาณไม่ได้เป็นปัญหาสำหรับโรงเรียนสตรีวิทยา และได้รับเงินงบประมาณตามจำนวนที่ขอเสมอๆ มีการใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า และตรวจสอบได้	4.065	.711	มาก	4
6. การมีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเพียงพอสำหรับใช้ในงานด้วยความประหยัด คุ้มค่าได้ประโยชน์แก่ส่วนรวม	4.266	.741	มากที่สุด	2
7. มีการจัดสรรอาคารสถานที่สอดคล้องตามระเบียบหรือนโยบายของทางราชการ มีการใช้สถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	4.390	.726	มากที่สุด	1
8. ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานที่สามารถช่วยผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้	3.968	.796	มาก	6
9. มีการนำเทคนิคการบริหารใหม่ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารงานในโรงเรียนเสมอ ๆ	4.058	.752	มาก	5
รวม	**4.147**	**.563**	**มาก**	

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบายในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ =4.147, σ = .563) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการจัดสรรอาคารสถานที่สอดคล้องตามระเบียบหรือนโยบายของทางราชการ มีการใช้สถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม (μ =4.390, σ = .726) รองลงมา คือ การมีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเพียงพอสำหรับใช้ในงานด้วยความประหยัด คุ้มค่าได้ประโยชน์แก่ส่วนรวม (μ =4.266, σ = .741) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานที่สามารถช่วยผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ (μ =3.968, σ = .796) ทั้งนี้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 4 ข้อ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ

(n=154)

การสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	μ	σ	**ระดับ**	**อันดับ**
10. ในภาพรวม ได้มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ที่มีความชัดเจนของฝ่ายบริหารระดับสูงขึ้นไป ในการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของงานที่ได้มีการตัดสินใจไปแล้ว เพื่อนำไปปฏิบัติทุกครั้งว่าจะต้องทำเมื่อไร	3.994	.844	มาก	2
11. นโยบายที่มีมาถึงโรงเรียน เข้าใจได้ง่าย ไม่มีความซับซ้อนให้เป็นที่สงสัย และไม่ขัดแย้งในตัวของนโยบายเอง	3.825	.894	มาก	3
12. การร่วมมือในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การรณรงค์ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรม เพื่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนตามนโยบายของโรงเรียนนั้น	4.182	.904	มาก	1
รวม	**4.001**	**.779**	**มาก**	

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ =4.001, σ = .779) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ การร่วมมือในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การรณรงค์ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรม เพื่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนตามนโยบายของโรงเรียนนั้น (μ =4.182, σ = .904) รองลงมาคือ ในภาพรวม ได้มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ที่มีความชัดเจนของฝ่ายบริหารระดับสูงขึ้นไป ในการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของงานที่ได้มีการตัดสินใจไปแล้ว เพื่อนำไปปฏิบัติทุกครั้งว่าจะต้องทำเมื่อไร (μ =3.994, σ = .844) และนโยบายที่มีมาถึงโรงเรียน เข้าใจได้ง่าย ไม่มีความซับซ้อนให้เป็นที่สงสัย และไม่ขัดแย้งในตัวของนโยบายเอง (μ =3.825, σ = .894) ตามลำดับ ทั้งนี้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มีการปฏิบัติตามกระบวนการ ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

(n=154)

ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ	อันดับ
13. จำนวนบุคลากรมีความเพียงพอที่จะทำงาน และมีความรู้ความสามารถของบุคลากรเหมาะสมกับงานที่ทำในโรงเรียนสตรีวิทยาที่รับผิดชอบ	3.649	.953	มาก	4
14. ในภาพรวม มีระดับของสายการบังคับบัญชา ซับซ้อนไม่ชัดเจน ทำให้ งาน ล่าช้ามาก	3.182	1.123	ปานกลาง	6
15. ฝ่ายบริหารเข้าใจในการทำงานโดยได้ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดี	3.916	.832	มาก	2
16. ฝ่ายนิติบัญญัติเข้าใจในการทำงานโดยได้ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดียิ่ง	3.617	.902	มาก	5
17. มีการติดต่อพูดคุยภายในองค์กรได้อย่างเสรีและเป็นกันเองอย่างที่สุด เช่น จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ และมีการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียน	4.006	.844	มาก	1
18. สามารถติดต่อพูดคุยได้อย่างเสรีกับบุคคลอื่นๆ ภายนอกองค์กร	3.909	.770	มาก	3
รวม	**3.714**	**.654**	**มาก**	

จากตารางที่ 10 พบว่า ระดับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการ ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ =3.714, σ = .654) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ มีการติดต่อพูดคุยภายในองค์กรได้อย่างเสรีและเป็นกันเองอย่างที่สุด เช่น จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ และมีการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียน (μ =4.006, σ = .844) รองลงมาคือ ฝ่ายบริหารเข้าใจในการทำงานโดยได้ให้ความช่วยเหลือ โรงเรียนเป็นอย่างดี (μ =3.916, σ = .832) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ในภาพรวม มีระดับของสายการบังคับบัญชา ซับซ้อนไม่ชัดเจน ทำให้งานล่าช้ามาก (μ =3.182, σ = 1.123) ทั้งนี้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารโรงเรียน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการ ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

(n=154)

เงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	μ	σ	ระดับ	อันดับ
19. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน	4.156	.733	มาก	1
20. ตอบแทนรายได้เพียงพอกับรายจ่ายทุกๆ เดือน	3.734	.825	มาก	3
21. มีทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ของชุมชนมาสนับสนุน	3.825	.998	มาก	2
22. กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ได้มีการเคลื่อนไหว มาสนับสนุน และคัดค้านนโยบายโรงเรียน	3.383	1.156	ปานกลาง	4
รวม	**3.774**	**.717**	**มาก**	

จากตารางที่ 11 พบว่า ระดับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการ ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ =3.774, σ = .717) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (μ =4.156, σ = .733) รองลงมาคือ มีทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ของชุมชนมาสนับสนุน (μ =3.825, σ = .998) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ได้มีการเคลื่อนไหว มาสนับสนุน และคัดค้านนโยบายโรงเรียน (μ =3.383, σ = 1.156) ทั้งนี้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการ ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย

(n=154)

ความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย	μ	σ	ระดับ	อันดับ
23. ในภาพรวม บุคลากรที่ทำงานในโรงเรียนนี้ ทุกคนล้วนมีความชำนาญในหน้าที่ทุกๆ คน	4.071	.724	มาก	3
24. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมในงานที่ทำอยู่นี้ เพื่อจะได้มีความชำนาญในงานมากขึ้น	4.253	.691	มากที่สุด	1
23. ในภาพรวม บุคลากรที่ทำงานในโรงเรียนนี้ ทุกคนล้วนมีความชำนาญในหน้าที่ทุกๆ คน	4.071	.724	มาก	3
24. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมในงานที่ทำอยู่นี้ เพื่อจะได้มีความชำนาญในงานมากขึ้น	4.253	.691	มากที่สุด	1
25. ได้นำความรู้ความเข้าใจที่มีเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการมาใช้ในการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของโรงเรียน	4.175	.658	มาก	2
26. มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และการรายงานผลการพัฒนาการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง	3.961	.685	มาก	4
รวม	**4.115**	**.507**	**มาก**	

จากตารางที่ 12 พบว่า ระดับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการ ด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ =4.115, σ = .507) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมในงานที่ทำอยู่นี้ เพื่อจะได้มีความชำนาญในงานมากขึ้น (μ =4.253, σ = .691) รองลงมาคือ ได้นำความรู้ความเข้าใจที่มีเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการมาใช้ในการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของโรงเรียน (μ =4.175, σ = .658) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และการรายงานผลการพัฒนาการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง (μ =4.115, σ = .507) ทั้งนี้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการ ด้านความร่วมมือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 3 ข้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

(n=154)

การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ	อันดับ
ด้านหลักนิติธรรม	4.038	.672	มาก	5
ด้านหลักคุณธรรม	4.282	.616	มากที่สุด	1
ด้านหลักความโปร่งใส	3.943	.743	มาก	6
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.073	.653	มาก	4
ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.082	.645	มาก	3
ด้านหลักความคุ้มค่า	4.167	.656	มาก	2
รวม	**4.094**	**.600**	**มาก**	

จากตารางที่ 13 พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ=4.094, σ = .600) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านหลักคุณธรรม (μ=4.282, σ = .616) รองลงมาคือ ด้านหลักความคุ้มค่า (μ=4.167, σ = .656) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักความโปร่งใส (μ=3.943, σ = .743) ทั้งนี้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 5 ด้าน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

(n=154)

ด้านหลักนิติธรรม	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ในภาพรวม บุคลากรของโรงเรียน มีการปฏิบัติตน ตามกฎระเบียบของทางราชการ	3.987	.775	มาก	4
2. ในภาพรวมโรงเรียน มีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและทำงานด้วยความรวดเร็ว	3.961	.816	มาก	5
3. ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบและรัดกุม	4.039	.839	มาก	2
4. การปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบของทางราชการไม่ใช้อำนาจ เหนือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการกับผู้ใต้บังคับบัญชา	4.032	.727	มาก	3
5. ในภาพรวม ผู้บริหารปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาคและมีความยุติธรรม	4.169	.765	มาก	1
รวม	**4.038**	**.672**	**มาก**	

จากตารางที่ 14 พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ =4.038, σ = .672) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ในภาพรวม ผู้บริหารปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค และมีความยุติธรรม (μ =4.169, σ = .765) รองลงมาคือ ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบและรัดกุม (μ =4.039, σ = .839) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ในภาพรวมโรงเรียน มีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและทำงานด้วยความรวดเร็ว (μ =3.961, σ = .816) ทั้งนี้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

(n=154)

ด้านหลักคุณธรรม	μ	σ	ระดับ	อันดับ
6. ส่งเสริมให้บุคลากรประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์และสุจริต	4.305	.744	มากที่สุด	2
7. ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างเสมอและประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.416	.644	มากที่สุด	1
8. ในภาพรวม บุคลากรเป็นผู้ที่มีความขยัน ซื่อสัตย์ อดทน ในการปฏิบัติงาน	4.169	.730	มาก	4
9. ในภาพรวม บุคลากรเป็นผู้ที่ปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัยของทางราชการ มีคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารงาน	4.240	.724	มากที่สุด	3
รวม	**4.282**	**.616**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 15 พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (μ =4.282, σ = .616) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างเสมอและประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (μ =4.416, σ = .644) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้บุคลากรประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์และสุจริต (μ =4.305, σ = .744) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ในภาพรวม บุคลากรเป็นผู้ที่มีความขยัน ซื่อสัตย์ อดทน ในการปฏิบัติงาน (μ =4.169, σ = .730) ทั้งนี้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และระดับมาก 1 ข้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

(n=154)

ด้านหลักความโปร่งใส	μ	σ	ระดับ	อันดับ
10. มีการบริหารงานอย่างโปร่งใส มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน ในการจัดสรรบุคลากรเข้าทำงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล	4.052	.877	มาก	1
11. มีการพิจารณาความดีความชอบ / การลงโทษด้วยความโปร่งใส / เปิดโอกาสให้ชุมชน / สังคม เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารงาน	3.825	.923	มาก	4
12. ในภาพรวม ผู้บริหารให้บุคลากร / ผู้มีส่วนเกี่ยวในการบริหารงาน สามารถแนะนำหรือให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงาน	3.942	.857	มาก	3
13. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน รวมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน	3.955	.811	มาก	2
รวม	**3.943**	**.743**	**มาก**	

จากตารางที่ 16 พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ=3.943, σ= .743) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก มีการบริหารงานอย่างโปร่งใส มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน ในการจัดสรรบุคลากรเข้าทำงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล (μ=4.052, σ= .877) รองลงมาคือ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน รวมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน (μ=3.955, σ= .811) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ มีการพิจารณาความดีความชอบ / การลงโทษด้วยความโปร่งใส / เปิดโอกาสให้ชุมชน / สังคม เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารงาน (μ=3.825, σ= .923) ทั้งนี้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

(n=154)

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	μ	σ	ระดับ	อันดับ
14. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางด้านการบริหารจัดการ	3.851	.838	มาก	4
15. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	4.130	.790	มาก	2
16. เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกันในการวางแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน	4.039	.749	มาก	3
17. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาคณะกรรมการเครือข่าย เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการบริหารงาน	4.273	.707	มากที่สุด	1
รวม	**4.073**	**.653**	**มาก**	

จากตารางที่ 17 พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ=4.073, σ = .653) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาคณะกรรมการเครือข่าย เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการบริหารงาน (μ=4.273, σ = .707) รองลงมาคือ มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรร่วมกันคิด ร่วมกันทำในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน (μ=4.130, σ = .790) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางด้านการบริหารจัดการ (μ=3.851, σ = .838) ทั้งนี้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 3 ข้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

(n=154)

ด้านหลักความรับผิดชอบ	μ	σ	ระดับ	อันดับ
18. มีการจัดโครงสร้างการบริหาร ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ	4.201	.787	มากที่สุด	2
19. บุคลากรของโรงเรียน มีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม	4.227	.710	มากที่สุด	1
20. มีการยอมรับความคิดเห็นรับฟังของผู้อื่น	4.117	.676	มาก	3
21. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.091	.735	มาก	4
22. มีการวางแผนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอย่างรวดเร็วและอย่างเป็นระบบ	3.974	.863	มาก	5
23. บุคลากรของโรงเรียน มีความกล้าที่ยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง	3.883	.808	มาก	6
รวม	**4.082**	**.645**	**มาก**	

จากตารางที่ 18 พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ =4.082, σ = .645) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ บุคลากรของโรงเรียน มีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม (μ =4.227, σ = .710) รองลงมา คือ มีการจัดโครงสร้างการบริหาร ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ (μ =4.201, σ = .787) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ บุคลากรของโรงเรียน มีความกล้าที่ยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง (μ =3.883, σ = .808) ทั้งนี้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 4 ข้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

(n=154)

ด้านหลักความคุ้มค่า	μ	σ	ระดับ	อันดับ
24. ในภาพรวม มีการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรอย่างมีระบบ	4.071	.733	มาก	4
25. มีการใช้เวลาในการทำงานให้เต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด	4.208	.738	มากที่สุด	2
26. มีการสร้างความตระหนัก ความเสียสละ ความประหยัด และอุทิศเวลาในการปฏิบัติงาน และรู้จักการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่ากับการลงทุน	4.117	.783	มาก	3
27. มีการส่งเสริมให้บุคลากรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	4.273	.743	มากที่สุด	1
รวม	**4.167**	**.656**	**มาก**	

จากตารางที่ 19 พบว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (μ =4.167, σ = .656) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการส่งเสริมให้บุคลากรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด (μ =4.273, σ = .743) รองลงมา คือ มีการใช้เวลาในการทำงานให้เต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด (μ =4.208, σ = .738) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ในภาพรวม มีการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรอย่างมีระบบ (μ =4.071, σ = .733) ทั้งนี้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 2 ข้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จกับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

การวิจัยครั้งนี้ แม้ว่าตามกรอบแนวคิดในการศึกษาที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นจากกรอบแนวคิดของ Van Meter and Van Horn (February 1975: 463) จะแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเท่านั้น ดังนั้นในการทดสอบสมมติฐานจึงมีเพียง 6 ข้อ ตามที่จะกล่าวถึงต่อไป

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ได้แก่ ปัจจัยเชิงกระบวน 6 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ปัจจัยทรัพยากรของนโยบาย ปัจจัยการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และปัจจัยความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ผู้วิจัยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยเชิงกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

สามารถเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1.1 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

(n=154)

ความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย		
	ρ	Sig.(2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักนิติธรรม	.556*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักคุณธรรม	.434*	.000	ต่ำ
ด้านหลักความโปร่งใส	.540*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	.500*	.000	ต่ำ
ด้านหลักความรับผิดชอบ	.554*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความคุ้มค่า	.595*	.000	ปานกลาง
ในภาพรวม	**.590***	**.000**	**ปานกลาง**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (ρ) พบว่า ในภาพรวม ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .590 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .556 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .434 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .540 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .500 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .554 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .595 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 1.2 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบายกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

(n=154)

ความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย		
	ρ	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักนิติธรรม	.725*	.000	สูง
ด้านหลักคุณธรรม	.609*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความโปร่งใส	.651*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	.640*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความรับผิดชอบ	.675*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความคุ้มค่า	.639*	.000	ปานกลาง
ในภาพรวม	**.731***	**.000**	**สูง**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบายกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (ρ) พบว่า ในภาพรวม ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .731 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น กระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

เมื่อพิจารณาความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .725 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .609 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .651 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .640 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .675 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .639 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 1.3 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

(n=154)

ความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ		
	ρ	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักนิติธรรม	.666*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักคุณธรรม	.552*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความโปร่งใส	.669*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	.623*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความรับผิดชอบ	.712*	.000	สูง
ด้านหลักความคุ้มค่า	.708*	.000	สูง
ในภาพรวม	**.730***	**.000**	**สูง**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (ρ) พบว่า ในภาพรวม ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .730 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

เมื่อพิจารณาความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .666 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .552 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .669 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .623 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .712 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .708 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสาร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

สมมติฐานที่ 1.4 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

(n=154)

ความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ		
	ρ	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักนิติธรรม	.711*	.000	สูง
ด้านหลักคุณธรรม	.617*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความโปร่งใส	.771*	.000	สูง
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	.695*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความรับผิดชอบ	.765*	.000	สูง
ด้านหลักความคุ้มค่า	.644*	.000	ปานกลาง
ในภาพรวม	**.782***	**.000**	**สูง**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (ρ) พบว่า ในภาพรวม ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .782 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

เมื่อพิจารณาความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .711 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .617โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .771 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .695 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .765 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับสูง

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .644 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้าน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 1.5 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

(n=154)

ความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง		
	ρ	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักนิติธรรม	.549*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักคุณธรรม	.474*	.000	ต่ำ
ด้านหลักความโปร่งใส	.606*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	.533*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความรับผิดชอบ	.570*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความคุ้มค่า	.423*	.000	ต่ำ
ในภาพรวม	**.587***	**.000**	**ปานกลาง**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (ρ) พบว่าในภาพรวม ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .587 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อพิจารณาความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .549 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .474 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .606 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .533 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .570 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .423 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 1.6 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบายกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

(n=154)

ความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย		
	ρ	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านหลักนิติธรรม	.649*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักคุณธรรม	.568*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความโปร่งใส	.670*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	.542*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความรับผิดชอบ	.611*	.000	ปานกลาง
ด้านหลักความคุ้มค่า	.572*	.000	ปานกลาง
ในภาพรวม	**.670***	**.000**	**ปานกลาง**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (ρ) พบว่า ในภาพรวม ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .670 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อพิจารณาความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .649 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .568 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .670 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .542 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .611 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความร่วมมือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ของความสำเร็จในการนำนโยบายหลัก ธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ค่า ρ ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .572 โดยมีค่า Sig. (2-sided) เท่ากับ .000 ซึ่งต่ำกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ระดับ .05 ดังนั้น กระบวนการด้านความตั้งใจของผู้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 การสัมภาษณ์เชิงลึกการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ

ในตอนนี้เป็นการนำเสนอผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (ดังภาคผนวก ค) ระหว่างวันที่ 5 เมษายน 2555 – 8 เมษายน 2555

การวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญผลการวิจัยของการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยการบริหารงานสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์สืบเนื่องมาจากผลการศึกษาทางสถิติได้สรุปคะแนนรวมหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว จากมากที่สุดไปน้อยสุด ตามลำดับ โดยใช้คำถามปลายเปิดมีรายละเอียดดังนี้

การสัมภาษณ์เชิงลึกในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหลักคุณธรรม เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2555 – 8 เมษายน 2555 สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ดังนี้

1. ด้านหลักคุณธรรม

หลักคุณธรรม เป็นการส่งเสริมให้บุคลากรประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์และสุจริต ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างเสมอ ปฏิบัติงานตามความสามารถ เป็นผู้ที่มีความขยัน อดทน ในการปฏิบัติงาน เป็นผู้ที่ปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัยของทางราชการ และมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงาน

...บุคลากรในโรงเรียน ยึดหลักในความถูกต้องดีงาม มีความซื่อสัตย์กันทุกคน มีระเบียบวินัยจนเป็นนิสัย มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตลอดจนส่งเสริมบุคลากรให้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอๆ ไปพร้อมกัน... (ผู้บริหารโรงเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

...โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นโรงเรียนหญิงล้วนชั้นนำของประเทศไทย และได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง ดังนั้น จำเป็นต้องให้บุคลากรในสถานศึกษามีการพัฒนาตนเอง เช่น การเข้าอบรม การศึกษาต่อ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการสอน แก่การเพิ่มพูมผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานและพื้นฐานอาชีพคนที่ 3, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2555)

จากข้อเท็จจริงข้างต้น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่อง การส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอนั้น ผู้บริหารโรงเรียนได้ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา หรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับการอบรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาพร้อมกันทุกกลุ่มงาน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องยึดหลักคุณธรรมเป็นหัวใจสำคัญต่อการบริหารงานด้วยความเป็นกลาง ช่วยเหลือและเสนอแนะต่อบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ในส่วนของภาพรวมโรงเรียนนับว่าบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความประพฤติที่ดีงาม มีศีลธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรับรับผิดชอบต่อการทำงานเป็นอย่างมากและสม่ำเสมอ เนื่องจาก ครู นั้นเป็น แม่พิมพ์ พ่อพิมพ์ ของชาติ กล่าวคือ การเป็นต้นแบบที่ดีแก่นักเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในหลักคุณธรรม โดยมีความคิดเห็นสอดคล้องดังกล่าว ไว้ดังนี้

... ความที่ครูเป็น แม่พิมพ์ พ่อพิมพ์ของชาติ มีความหมายที่ตรงประเด็น ก็คือ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียนทั้งวาจา กาย และจิตใจ และนำความรู้จากการฝึกอบรมที่ได้รับจากโรงเรียน ไปใช้พัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะคนที่ 12, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2555)

การสัมภาษณ์เชิงลึกในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหลักความคุ้มค่า เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2555 – 8 เมษายน 2555 สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และพนักงานราชการ จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ดังนี้

2. ด้านหลักความคุ้มค่า

หลักความคุ้มค่า เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีระบบ ใช้เวลาในการทำงานให้เต็มที่และเกิดประโยชน์มากที่สุด และสร้างความตระหนักต่อการรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กับการลงทุน เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่นั้น ให้เกิดความคุ้มค่า การใช้ทรัพยากรได้ในระยะยาว และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

...โรงเรียนได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า จากการที่ทุกคนได้ประชุมร่วมกัน โดยนำโครงการนั้นๆ มาพิจารณา และกำหนดขอบเขตงาน ระยะเวลาการดำเนินงาน งบประมาณ เพื่อลดปัญหาการใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่าตามมา... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานและพื้นฐานอาชีพคนที่ 3, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2555)

... ยกตัวอย่าง โครงการบีท ที่โรงเรียนได้เข้าร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรพลังงาน ซึ่งไม่ได้ปลูกฝักเฉพาะบุคลากร แต่ยังปลูกฝักนักเรียนให้รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในส่วนของปัญหาจะพบจากโรงเรียนยังไม่มีการบริหารจัดการ การควบคุม การติดตามว่าการลงทุนในเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้นั้นคุ้มค่า คงทน และใช้ได้นานไหม... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมคนที่ 8, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2555)

จากข้อเท็จจริงข้างต้น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องการวางแผนการดำเนินงานทุกครั้ง ภายใต้โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรพลังงานและสภาพแวดล้อมว่าเกิดความคุ้มค่าหรือไม่ มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน ทันตามเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ และการกำหนดงบประมาณ อย่างประหยัดและคุ้มค่า แต่ยังมีความบกพร่องในระบบการจัดการ การควบคุม การติดตามต่อการนำไปใช้ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่โรงเรียนและผู้เรียนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ความคุ้มค่ามากที่สุด ใช้ได้นานที่สุด มีความคงทนมากที่สุด โดยยึดหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำงาน ตลอดจนความคิดเห็นที่แตกต่างกันโดยนำสิ่งของที่ใช้แล้วมา Recycle ใหม่ เพื่อลดปัญหาขยะที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมควบคู่กับการส่งเสริมให้ต้นทุนในการสั่งซื้อเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างคุ้มค่าตามมาอีกด้วย ดังนั้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหลักความคุ้มค้า นับว่าเป็นหัวใจสำคัญเรื่องหนึ่งก็ว่าได้ที่จะทำให้โรงเรียนและบุคลากร สามารถทำงานได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในหลักความคุ้มค่า ไว้ดังนี้

...โรงเรียนรู้จักตั้งกฎเกณฑ์ในการประหยัดต่างๆ มีการจัดโครงการอนุรักษ์ทรัพยากร จัดการทุกอย่างให้เกิดผล คิดไตร่ตรองก่อนประโยชน์ของโรงเรียนจะได้รับให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ก่อให้เกิดผลดีต่อโรงเรียน แต่บุคลากรส่วนน้อยบางส่วนมีความคิดว่า เทคโนโลยีที่ใช้ไม่เหมาะกับยุคสมัย แต่ที่จริงแล้วสามารถนำมาใช้ได้อยู่ ดังนั้นบุลากรควรจะยึดแนวทางการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ต่อการบริหารจัดการ... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมคนที่ 7, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2555)

...โรงเรียนควรส่งเสริมในการนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วหรือยังสามารถใช้ได้มา Recycle ใหม่ เพื่อสร้างความคุ้มค่าของต้นทุนต่อการใช้ประโยชน์สูงสุด... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาคนที่ 14, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2555)

การสัมภาษณ์เชิงลึกในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหลักความรับผิดชอบ เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2555 – 8 เมษายน 2555 สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ดังนี้

3. ด้านหลักความรับผิดชอบ

หลักความรับผิดชอบ คือ การจัดโครงสร้างการบริหาร ให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม มีการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีการวางแผนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอย่างรวดเร็วและเป็นระบบ มีความกล้าที่ยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง

... การทำงานควรมีทั้งการกระจายงาน และกระจายอำนาจให้บุคลากรมากที่สุด เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบตามหน้าที่ บทบาท และความถนัด ทำให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี... (ผู้บริหารโรงเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2555)

... โรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองทุกคน เช่น ครูมีหน้าที่สอน ยามมีหน้าที่รักษาความปลอดภัย รวมทั้งนักการฯ มีหน้าที่ดูแลความสะอาด สะดวก ของวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และอาคารสถานที่ให้พร้อมใช้อยู่ตลอดเวลา เป็นต้น... (พนักงานราชการคนที่ 20, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2555)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากข้อเท็จจริงข้างต้น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องโรงเรียนมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อสิทธิและหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเอง นักเรียน และสังคมในระดับดีมาก อีกทั้งโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ช่วยกันดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน มีการทำความสะอาดบริเวณห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ภายใต้โครงการจิตอาสาที่โรงเรียนจัดทำโครงการขึ้น ไว้ดังนี้

...บุคลากรในโรงเรียนให้ความสำคัญ และส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบดีอยู่แล้ว อีกทั้งยังส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ภายใต้โครงการจิตอาสา... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์คนที่ 6, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2555)

นอกจากนี้ครูผู้สอนบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันส่วนใหญ่ในเรื่องของการยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้น โดยเหตุผล คือ บุคคลทุกคนในสภาพสังคมที่เป็นอยู่จริงทุกวันนี้ ส่วนใหญ่คนที่ทำผิดจะไม่ยอมรับผิด และจะโยนความผิดนั้นให้กับผู้อื่น เพราะตนเองคิดว่าสิ่งที่ตนเองกระทำอยู่นั้นดีแล้ว ถูกต้องที่สุดแล้ว จนบางที่ปัญหาดังกล่าวที่เป็นเรื่องเล็กๆ อาจส่งผลขยายปัญหาให้หนักขึ้นส่งผลเสียแก่โรงเรียนได้ ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะของครูบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้แก้ไขปัญหา โดยที่บุคลากรทุกคนหากเจออุปสรรคและข้อผิดพลาดใดๆ ที่เกิดขึ้นก็ตามต้องช่วยกันแก้ไขให้ลุล่วงไปโดยไม่ปัดพ้นตัวเอง

...บุคลากรทุกคน หากมีอุปสรรคและข้อผิดพลาดใดๆ เกิดขึ้นช่วยกันแก้ไขให้บรรลุผลสำเร็จได้ทันตามระยะเวลากำหนด... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์คนที่ 18, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2555)

... บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย เป็นอย่างดี ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ มีสติ และทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งบางครั้งอาจมองข้ามข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นระหว่างการทำงานนั้นได้ หรือมีการช่วยเหลือกันในการทำงานไม่เท่าที่ควร... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์คนที่ 5, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2555)

การสัมภาษณ์เชิงลึกในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหลักความมีส่วนร่วม เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2555 – 8 เมษายน 2555 สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางด้านการบริหารจัดการ บุคลากรในองค์กรสามารถร่วมกันคิด ร่วมกันทำในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมกันในการวางแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาคณะกรรมการเครือข่าย เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการบริหารงาน ให้คำปรึกษา / คำแนะนำในการทำงานร่วมกันภายในองค์กร

... โรงเรียนสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนได้ร่วมกันทำโครงการและทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของงาน และร่วมกันรับผิดชอบหากงานนั้นไม่สำเร็จ... (ผู้บริหารโรงเรียนคนที่ 2, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2555)

... การที่เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม นับว่าเป็นสิ่งดี นอกจากจะมีตัวแทนที่มาจากการแต่งตั้งของโรงเรียน เพราะเป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นประชาธิปไตย... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาคนที่ 14, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2555)

... หลักการมีส่วนร่วม โดยให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนในการบริหารงาน คิดว่าไม่ใช่ไม่ดี แต่คิดว่าพอคนจำนวนมากมาอยู่ร่วมกันทำให้แตกประเด็นมากกว่า แต่การแต่งตั้งกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองเป็นวิธีการพูดคุยตกลงกันก่อนที่จะนำวาระต่างๆ มาถามความคิดเห็นในที่ประชุม... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานและพื้นฐานอาชีพคนที่ 3, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2555)

จากข้อเท็จจริงข้างต้น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ยังได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องโรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคคล องค์กรภายนอกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยมาจากการแต่งตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อเป็นผู้แทนบุคลากรในสถานศึกษาตัดสินใจ พิจารณาเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนก่อนจะนำวาระการประชุมต่างๆ เข้าที่ประชุมใหญ่และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนแสดงความคิดว่าเห็นด้วยหรือไม่ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง ซึ่งจะช่วยลดความวุ่นวายและอาจแตกประเด็นกันทางความคิด ตลอดจนบางกลุ่มคนหรือกลุ่มงานร่วมมือกันทำงานไม่ได้ หากแต่จะมีบางกรณีที่ครูผู้สอนบางกลุ่มสาระการเรียนรู้มีมุมมองแตกต่างกันตรงที่ว่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองบางครั้งทำงานเกินขอบข่ายและความจำเป็นในการบริหารงานของโรงเรียน ไว้ดังนี้

... การจัดการบริหารงานโรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมอาจเป็นแนวทางออกที่ดี แต่กลับกันอาจเกิดเหตุการณ์ที่บุคคลและองค์กรภายนอกเหล่านี้ทำการเกินความจำเป็นและความเหมาะสม เช่น ขอทางโรงเรียนดูข้อสอบ เป็นต้น... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมคนที่ 8, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2555)

... บางครั้งการที่โรงเรียนแต่งตั้งกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง สามารถส่งผลดีในการตัดสินใจและดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว แต่บางกรณีอาจส่งผลเสียเนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้สร้างความวุ่นวายได้เหมือนกัน เพราะมีส่วนน้อยที่บุตรของตนศึกษาอยู่ และต้องการได้สิทธิพิเศษจากโรงเรียน... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างประเทศคนที่ 15, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2555)

นอกจากนี้พนักงานราชการยังได้แสดงความคิดเห็นในการจัดการประชุมย่อยของแต่ละกลุ่มคน กลุ่มงาน กลุ่มสาระ เพื่อร่วมมือกันทำงาน ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันแก้ไข พัฒนา ปรับปรุงส่วนของตนเองให้เป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในหลักความมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

...โรงเรียนมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดประชุมกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มงาน กลุ่มสาระ เพื่อพัฒนาแก้ไขส่วนของตนเองได้อย่างรวดเร็วมากกว่าการจัดให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน... (พนักงานราชการคนที่ 20, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2555)

การสัมภาษณ์เชิงลึกในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหลักนิติธรรม เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2555 – 8 เมษายน 2555 สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. ด้านหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม คือ การปฏิบัติตน ตามกฎระเบียบของทางราชการ การปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและทำงานด้วยความรวดเร็ว ปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบและรัดกุม ปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบของทางราชการ ไม่ใช้อำนาจเหนือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการกับผู้ใต้บังคับบัญชา ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา และปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาคและมีความยุติธรรม

...ในภาพรวมโรงเรียนถือว่าผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญ ที่ทุกคนนำไปเป็นแบบอย่าง ดังนั้นหากผู้บริหารทำตามกฎระเบียบไม่ได้ บุคลากรก็อาจทำไม่ได้เช่นกัน สรุปถ้าเสาหลักมั่นคง มีคุณภาพ โรงเรียนก็เจริญก้าวหน้าตาม... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานและพื้นฐานอาชีพคนที่ 3, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2555)

... ผู้บริหารไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย การใช้คำพูด ท่านปฏิบัติอยู่ในศีลธรรมและการมาโรงเรียนแต่เช้าเป็นการแสดงออกในเรื่องความเอาใจใส่ในการเดินถามทุกข์-สุขของนักเรียน ครูผู้สอน และพนักงานราชการของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมคนที่ 7, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2555)

... ยกตัวอย่าง เวลาทำงาน ผู้อำนวยการ จะเป็นแบบอย่างที่ดีของครูและนักเรียน ได้แก่ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ตอนเช้ามีการเดินตรวจตรา เป็นต้น… (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยคนที่ 9, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2555)

จากข้อเท็จจริงข้างต้น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และพนักงานราชการ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่อง เกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน ครูผู้สอน พนักงานราชการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีการแสดงออกของการใช้คำพูดที่ไพเราะ พูดแล้วเข้าใจง่าย การแต่งกายที่รู้กาลเทศะในการให้เกียรติแก่สถานศึกษา ตลอดจนการมาโรงเรียนตอนเช้าเพื่อเดินตรวจตราโรงเรียนพร้อมกับซักถามทุกข์สุขเอาใจใส่ต่อบุคลากรในสถานศึกษาเป็นประจำ

นอกจากนี้ในส่วนใหญ่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานในการทำงานมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นจากเรื่องเล็กๆ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับประเด็นของเอกสารที่มีความล่าช้า เนื่องจากภายนอกส่งเอกสารมาโรงเรียนล่าช้า โรงเรียนดำเนินการรับหนังสือและดำเนินการล่าช้า หรือบุคลากรไม่เปิด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เช็คข้อมูลข่าวสารที่โรงเรียนแจ้งให้ทราบ ตลอดจนการแจ้งข่าวสารที่ส่งต่อหลายทอด และผู้เรียนไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนในการติดต่อขอเอกสารผลการเรียนตามกระบวนการที่กำหนดไว้ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดการเสียผลประโยชน์ไปโดยปริยายต่อนักเรียน ครูผู้สอน และโรงเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในหลักนิติธรรม ไว้ดังนี้

... ระบบงานคิดว่าดีอยู่แล้ว อยู่ที่ผู้ใช้งานมากกว่าทำให้เป็นปัญหาเกิดขึ้น เช่น นักเรียนจะขอทะเบียนวัดผล คือระยะเวลาดำเนินการ 3-4 วันถึงจะได้เอกสาร ไม่ใช่ว่าเข้ามาติดต่อจะได้รับเอกสารได้เลย... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาคนที่ 13, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2555)

... ในภาพรวมการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและรวดเร็ว ส่วนใหญ่จะพบปัญหาใหญ่ๆ ที่เกิดจากปัญหาเล็กๆ เช่น เอกสารจากภายนอกไม่ทราบว่าล่าช้าจากภายนอกหรือภายใน ทำให้ไม่ทันระยะเวลาที่ระบุไว้ในเอกสาร ทำให้เกิดการเสียผลประโยชน์ไป บางครั้งข้อมูลข่าวสารนั้นอาจสำคัญต่อนักเรียน ครูผู้สอน... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์คนที่ 6, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2555)

...ปัญหาที่พบมาจากระบบงานที่ทำงานซ้ำซ้อน การสั่งงานหลายทอดมาก จนบางครั้งเกิดความล่าช้าขึ้น... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะคนที่ 11, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2555)

... ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนใช้ระบบทำงานผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทางกลุ่มงานอาจไม่ได้เปิดเช็คข่าวสาร จึงทำให้เกิดความล่าช้าและเสียสิทธิ์... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์คนที่ 17, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2555)

การสัมภาษณ์เชิงลึกในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหลักความโปร่งใส เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2555 – 8 เมษายน 2555 สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ดังนี้

6. ด้านหลักความโปร่งใส

หลักความโปร่งใส เป็นการบริหารงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน จัดสรรบุคลากรเข้าทำงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล มีการพิจารณาความดีความชอบ / การลงโทษด้วยความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ชุมชน / สังคมเข้ามามีส่วนร่วมใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การบริหารงาน ผู้บริหารให้บุคลากร / ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานสามารถแนะนำหรือให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน

... ทางฝ่ายบริหารไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการเพียงฝ่ายเดียว นอกจากนี้โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม แต่งตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการตรวจสอบ แต่ปัญหาอาจเกิดขึ้นเกิดจากการไม่ทราบที่มา กระบวนการ และวิธีการสรรหากรรมการตรวจสอบ และระบบงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานและพื้นฐานอาชีพคนที่ 3, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2555)

... ยกตัวอย่าง ในกรณีการประเมินผลงานหรือพิจารณาความดีความชอบ การประเมินทุกด้านรวมทั้งการทำงาน การผลิตสื่อและการประเมินผลงานไม่ควรเน้นที่ผลสำเร็จของงานเพียงอย่างเดียว ควรตรวจสอบที่มา วิธีการ และขั้นตอนกระบวนการที่ทำให้งานนั้นสำเร็จ... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมคนที่ 7, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2555)

... การแต่งตั้งกรรมการสถานศึกษามาตรวจสอบมีอยู่แล้ว แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคลมากกว่าที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพิจารณาความดีความชอบไม่พอใจกับผลที่ได้รับ ส่งผลให้เกิดปัญหาความเข้าใจผิด และนำไปพูดกันปากต่อปาก จนกลายเป็นปัญหาบานปลาย ของความไม่โปร่งใส... (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์คนที่ 5, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2555)

จากข้อเท็จจริงข้างต้น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกัน ในเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนส่วนใหญ่เกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบ การลงโทษด้วยความโปร่งใส เนื่องจากครูบางส่วนของโรงเรียนไม่พอใจกับการพิจารณาความดีความชอบ จนส่งผลทำให้เกิดความขัดแย้งกันในเรื่องความโปร่งใส ตรวจสอบได้ตามมา โรงเรียนควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่แน่นอน ชัดเจนเพื่อเปิดโอกาสให้ครูทุกท่านได้เข้าร่วมเสนอผลงานของตนเองอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน การตัดสินใจ การดำเนินกิจการงานใด ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้แสดงคิดเห็นอย่างเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ตลอดจนเปิดโอกาสให้ชุมชน สังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน จากการเปิดเผยข้อมูลทางโรงเรียนอย่างตรงไปตรงมาได้อย่างสะดวก และเข้าใจง่าย

นอกจากนี้ครูผู้สอนและพนักงานราชการแสดงความคิดเห็นในทัศนะที่แตกต่างออกไปจากฝ่ายบริหาร กล่าวคือ ฝ่ายบริหารควรมีการชี้แจงรายละเอียดการใช้เงินทุกประเภท การแต่งตั้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กรรมการตรวจสอบ ในที่ประชุมตามวาระที่สมควรของโรงเรียนทุกครั้ง เพื่อลดความเคลือบแคลงไม่เข้าใจต่อกัน ซึ่งในส่วนฝ่ายบริหารได้เสนอแนะให้บุคลากรในโรงเรียน ควรรับรู้และติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ ในรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเงิน เนื่องจากมีผู้ดูแลทำบัญชี การใช้จ่ายเงินหลายคน หลายองค์กร ที่ร่วมกันพิจารณาเรื่องต่างๆ ในโรงเรียน ไว้ดังนี้

... บุคลากรในโรงเรียน ควรรับรู้และติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ ในรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเงิน เนื่องจากมีผู้ดูแลทำบัญชี การใช้จ่ายเงินหลายคน หลายองค์กร ที่ร่วมกันพิจารณาเรื่องต่างๆ ในโรงเรียน... (ผู้บริหารโรงเรียนคนที่ 1, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2555)

...ฝ่ายบริหารควรมีการชี้แจงรายละเอียดการใช้เงินทุกประเภทในที่ประชุมตามวาระที่สมควรของโรงเรียนทุกครั้ง เพื่อลดความไม่เข้าใจต่อกัน… (ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยคนที่ 9, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2555)

ข้อวิจารณ์

จากการศึกษาวิจัยในเรื่อง “การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา” ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้มีตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาหลายตัวแปร โดยผลจากการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา โดยจำแนกเป็นปัจจัยเชิงกระบวนในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติออกเป็น 6 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ปัจจัยทรัพยากรของนโยบาย ปัจจัยการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และปัจจัยความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย พบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติทั้ง 6 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายมากที่สุด มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2539) เสนอว่า นโยบายสาธารณะที่ดี จะต้องมีความชัดเจนในวัตถุประสงค์ของนโยบายว่าจะทำอะไร เมื่อไร และจะได้ผลเท่าไร รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจัยด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัฐกร กลิ่นอุบล (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปสู่การปฏิบัติ ถึงแม้ว่าการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างขอบเขตในการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความแตกต่างกัน ความเป็นไปได้ในผลการวิจัยของรัฐกร กลิ่นอุบล จะพบว่า ประเด็นที่มีความสอดคล้องกัน คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรต่างๆ ปัจจัยด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และปัจจัยด้านคุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปสู่การปฏิบัติ และผลการวิจัยของอิทธิชัย สีดำ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติในจังหวัดปัตตานี พบว่า งานวิจัยของ อิทธิชัย สีดำ มีความแตกต่างกันของขอบเขตการวิจัยในจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เนื้อหาของนโยบายที่นำไปปฏิบัติ และพื้นที่ในการศึกษาวิจัย ความเป็นไปได้ที่สอดคล้องกันกับงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งจะพบว่า ประเด็นปัจจัยทุกด้านในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่างๆ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัจจัยด้านการคำนึงถึงวัฒนธรรม ปัจจัยด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ข้องผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านความเพียงพอของทรัพยากร ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติทุกด้านมีความสอดคล้องกับประเด็นปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา เมื่อแยกพิจารณากระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานของการบรรลุผลสำเร็จไว้อย่างชัดเจน วัตถุประสงค์ของนโยบายมีความสอดคล้องกับความเป็นจริงและผู้ปฏิบัติทุกคนสามารถทำได้ และ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สามารถเข้าใจได้โดยง่าย ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยาให้ความสำคัญต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการหรือขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความสำเร็จบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตลอดจนผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2544: 398) ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยถือว่าเป็นความสามารถขององค์การ คือ ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยชี้ให้เห็นลักษณะ คือ องค์การต้องมีความสามารถในการรวบรวมคนและทรัพยากรขององค์การให้มีเอกภาพ และการกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัฐกร กลิ่นอุบล (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปสู่การปฏิบัติกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง ในด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย บุคลากรมีความเห็นด้วยว่า ตัวนโยบายที่ดีจะต้องมีมาตรฐานของงานกำหนดเอาไว้ด้วย รองลงมา คือ เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ของงานเมื่ออ่านแล้วควรจะสามารถทำความเข้าใจได้โดยง่าย เห็นด้วยว่าควรจะกำหนดวัตถุประสงค์ของงานเอาไว้ทุกครั้งและเห็นด้วยว่ามาตรฐานของงานต้องเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถทำได้ ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารและครูผู้สอนมีการจัดสรรอาคารสถานที่สอดคล้องตามระเบียบหรือนโยบายของทางราชการ และมีการใช้สถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเพียงพอสำหรับใช้ในงานด้วยความประหยัด คุ้มค่าได้ประโยชน์แก่ส่วนรวม และได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน จึงสามารถผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การใช้สถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เพราะสามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ แหล่งข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ หรือเหมาะสำหรับการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2544: 410) ได้อธิบายว่า ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร ถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์แสดงว่าการใช้ทรัพยากรมีความคุ้มค่า ถ้าหากการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ประสบผลสำเร็จแสดงว่าการใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า เกิดความสูญเปล่า และอาจจะต้องใช้ทรัพยากรมากขึ้นในการแก้ปัญหาใหม่ ซึ่ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จะส่งผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาในนโยบายอื่นๆ ด้วย ทรัพยากรในที่นี้หมายรวมถึงบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์และเวลาที่ต้องใช้ทั้งหมด สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุทธิรัตน์ จรรย์โกมล (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับปานกลาง ประชากรมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากสุดในแต่ละด้าน โดยที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลใช้ทรัพยากรของหน่วยงานอย่างประหยัด

1.3 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการร่วมมือในการรณณรงค์ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรม มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงรายละเอียดของงานเพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เข้าใจได้ง่าย ไม่มีความซับซ้อนให้เป็นที่สงสัย และไม่ขัดแย้งในตัวของนโยบายเอง ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารของโรงเรียนสตรีวิทยา ให้ความสำคัญต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในโรงเรียนสตรีวิทยา มีการรณรงค์ให้สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูผู้สอนตระหนักถึงการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี มีความพึงพอใจและยินดีที่จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เต็มความรู้ความสามารถ มีการบริหารจัดการที่ดีตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พร้อมรับการตรวจสอบได้เสมอ ส่งผลให้โรงเรียนสตรีวิทยามีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาษ (2547) ได้อธิบายให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ เกี่ยวกับการสื่อสารและการนำไปปฏิบัติระหว่างองค์การต่างๆ ในการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้รับผิดชอบในหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องมีข้อมูลและข่าวสารที่ตรงกัน ดังนั้น การสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับองค์การ หรือหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย และระหว่างองค์การหรือหน่วยงานด้วยกันเอง จึงมีความสำคัญมาก การสื่อสารต้องถูกต้องรวดเร็ว ต่อเนื่อง ไม่มีการปิดบังข่าวสารระหว่างกัน นอกจากนั้นภายในหน่วยงานเดียวกันการสื่อสารก็จะต้องมีประสิทธิภาพด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รัฐกร กลิ่นอุบล (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไปสู่การปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง ในด้านปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์การต่างๆ บุคลากรเห็นด้วยว่า ได้มีการปิดประกาศข่าวสารและมีหนังสือมาถึงหน่วยงานเสมอ รองลงมาคือ เห็นด้วยว่าได้มีการแจ้งรายละเอียดของงานที่ได้รับผิดชอบเพื่อนำไปปฏิบัติทุกครั้งว่าจะต้องทำเมื่อไร มากหรือน้อยอย่างไร เห็นด้วยว่าข่าวสารที่ได้รับทราบจะทำให้เข้าใจในงานที่จะต้องปฏิบัติเสมอๆ เห็นด้วยว่าฝ่ายบริหารระดับสูงขึ้นไปได้แจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของงานที่ได้มีการตัดสินใจไปแล้วทุกครั้ง เห็นด้วยว่าข่าวสารที่มาถึงหน่วยงานจะไม่มีความซับซ้อนให้เป็นที่สงสัย และเห็นด้วยว่านโยบายที่มีมาถึงหน่วยงานเข้าใจได้ง่าย ไม่ขัดแย้งในตัวของนโยบายเอง ตามลำดับ

1.4 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการติดต่อพูดคุยภายในองค์กรได้อย่างเสรีและเป็นกันเอง เช่น จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ และมีการกำหนดนโยบายต่างๆ ของโรงเรียน ฝ่ายบริหารมีความเข้าใจในการทำงานและให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนเป็นอย่างดี ระดับสายการบังคับบัญชาไม่ซับซ้อนส่งผลต่อการดำเนินงานให้เกิดความล่าช้า ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนสตรีวิทยากำหนดให้มีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดกรอบแผนงาน เพื่อลดขั้นตอนที่มากจนเกินไปเป็นต้นเหตุของการทำงานที่ล่าช้า มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายการดำเนินงานให้ชัดเจนเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนมีกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส มีกฎ กติกา มารยาท ในการบริหารงานที่ชัดเจน มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2544: 410) ได้เสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโครงสร้างการบริหารงานขององค์การ ต้องหลีกเลี่ยงลักษณะองค์การที่มีความซับซ้อนสูง หรือมีสายบังคับบัญชายาวเกินไป เพราะจะส่งผลต่อการบิดเบือนวัตถุประสงค์ของนโยบาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กล้า ทองขาว (2534) ได้เสนอว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะขององค์การมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จและความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) องค์การเป็นกลไกการปฏิบัติโดยตรง 2) บุคลากรปฏิบัติมีปริมาณเพียงพอ เต็มใจปฏิบัติ มีความรู้ความสามารถและใช้อุปกรณ์ได้ดีทุกขั้นตอน 3) การสื่อสารและประสานงานทั้งภายในและระหว่างองค์การ 4) การเรียนรู้เพื่อการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พัฒนาการปฏิบัติ 5) ความสามารถของผู้นำ และมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนการปฏิบัติและ 6) ความร่วมมือปฏิบัติในองค์การ โดยเกิดจากความสัมพันธ์ของคนในองค์การ กระบวนการตัดสินใจ วางแผนปฏิบัติ และการประสานความรับผิดชอบ นอกจากนั้นศักยภาพและความพร้อมขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ อันเนื่องมาจากการมีปัจจัยอื่นๆ สนับสนุน จะช่วยให้องค์การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติประสบผลสำเร็จ

1.5 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ ทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ ของชุมชนมาสนับสนุน และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ได้มีการเคลื่อนไหวมาสนับสนุน และคัดค้านนโยบายโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยาเห็นความสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนสตรีวิทยามีการบริหารจัดการที่ดี และช่วยให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงงานที่กำลังดำเนินการอยู่ และการวางแผนการดำเนินงานในอนาคตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2544: 410) ได้อธิบายว่า ความสำคัญต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ ในกระบวนการวิเคราะห์นโยบายนั้น ขั้นตอนการเลือกผู้ตัดสินใจจะต้องพยายามเลือกทางเลือกที่มีความสอดคล้องกับค่านิยมที่พึงปรารถนาของสังคมและจะต้องเป็นทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อเป็นหลักประกันว่าการตัดสินใจเลือกทางเลือกสามารถนำไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริงตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Magnuson (1971: 133 อ้างใน ภาวินี ชินคำ, 2548: 52) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน ถึงแม้ว่าการศึกษาขอบเขตการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน ความเป็นไปได้ในผลการวิจัย จะพบว่า ประเด็นที่มีความสอดคล้องกัน คือ คุณลักษณะของผู้บริหาร โดยมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ มีอารมณ์มั่นคง มีความรอบรู้ มีความเป็นกันเอง มีอารมณ์ขัน เปิดเผย เข้าใจง่าย มีความเยือกเย็นและรู้จักเห็นใจผู้อื่น และคุณลักษณะด้านวิชาชีพ เช่น มีความสามารถติดต่อกับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในการบริหารดี รู้จักการมอบหมายงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี มีความสามารถต่อการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ดี มีการวางแผนงานและการจัดหน่วยงานที่ดี ให้ความสำคัญต่อผู้ร่วมงาน รู้จักใช้อำนาจอย่างเหมาะสม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.6 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนได้จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานที่ทำอยู่ เพื่อจะได้มีความชำนาญในงานมากยิ่งขึ้น มีการนำความรู้ความเข้าใจที่มีเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการมาใช้ในการปฏิบัติราชการของโรงเรียน รวมถึงมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และการรายงานผลการพัฒนาการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียนนั้นเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนต้องทำการศึกษาค้นคว้ามาเป็นอย่างดี ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนทักษะ ฝึกกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการสอนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2544: 410) ได้อธิบายว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์จะทำให้ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายได้รับการแก้ไขด้วยดี ถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความล้มเหลวปัญหาของกลุ่มเป้าหมายจะไม่ได้รับการแก้ไขสภาพปัญหาก็ยังคงอยู่ ทำให้การแก้ไขต้องใช้เวลาและต้นทุนสูง และทำให้กลุ่มเป้าหมายขาดความเชื่อถือ ทำให้แนวทางแก้ไขปัญหา มีความยุ่งยากมากขึ้น สอดคล้องกับแนวความคิดของ วรเดช จันทรศร (2548) ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์การ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งมวลปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่ แค่ไหน เพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของความสามารถที่จะผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งมวลสามารถบรรลุผลตามนโยบายที่ได้ตั้งเป้าเอาไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รัฐกร กลิ่นอุบล (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไปสู่การปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง ในด้านปัจจัยด้านของบุคลากรที่รับผิดชอบ บุคลากรเห็นด้วยว่าอยากให้มีการจัดการฝึกอบรมในงานที่ทำอยู่นี้เพื่อจะได้มีความชำนาญในงานมากขึ้น รองลงมาคือ เห็นด้วยว่าบุคลากรที่ทำงานในนี้ทุกคนล้วนมีความชำนาญในหน้าที่ทุกๆ คน และไม่แน่ใจว่าจุดงานที่ทำอยู่นี้อยากได้บุคลากรเพิ่มอีกซักคนและไม่เห็นด้วยที่ว่าคนที่เคยทำงานนี้อยู่ได้มีการลาออกไปทำงานที่อื่นบ่อยมาก ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ตัวแปรความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยามีความคิดเห็นว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติตามนโยบายหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด คือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความโปร่งใส ตามลำดับ โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตระหนักตั้งมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์ สุจริต มีการพัฒนาตนเอง มีการทุ่มเทเวลาในการทำงานอย่างเต็มที่ มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ รัชนา ศานติยานนท์ (2544: 19) อธิบายว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยผู้ที่มีอยู่ในองค์การทุกระดับมีความพึงพอใจ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวรรณ ทองคำ (2544) ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความโปร่งใส ส่วนด้านหลักคุณธรรมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546) ศึกษาเรื่อง บริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในทรรศนะบุคลากรโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี พบว่า ทัศนะบุคลากรต่อการบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเฉลิมชัย สมท่า (2547) ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเพื่นที่เขตการศึกษาเลย เขต 1 ซึ่งพบว่า ผู้บริหารการศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส เมื่อพิจารณาการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านหลักนิติธรรม

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งในภาพรวมผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา จะปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค มีความยุติธรรม มีการปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบและรัดกุม ตลอดจนภาพรวมของโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและทำงานด้วยความรวดเร็ว โดยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยาเห็นความสำคัญและประพฤติปฏิบัติตนตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ โดยยึดหลักนิติธรรมเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียน มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ประเวศ วะสี (2547: 9-10) หลักธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบที่สำคัญ โดยที่หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่กระทำกันตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รับขวัญ ภาคภูมิ (2547: 80 - 81) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ขึ้นภายในสถานศึกษา โดยให้ข้าราชการครูได้มีส่วนร่วมกำหนดเพื่อเป็นแนวทางให้ข้าราชการครูได้ปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สร้างความเป็นระเบียบวินัย ให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ และผู้บริหารต้องยึดการดำเนินการตามหลักนิติธรรม (Operating Rule of Law) คือ การพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม

2.2 ด้านหลักคุณธรรม

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน มีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยามุ่งเน้นความสำคัญการปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของโรงเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียนและสังคมอยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ประเวศ วะสี (2547: 9-10) หลักธรรมาภิบาล มีองค์ประกอบที่สำคัญ โดยที่หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทนขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เป็นต้น สอดคล้องกับแนวความคิดของ สุเทพ เชาวลิต (2548: 38-41) ได้อธิบายหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่มุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรม (The Rule of Integrity) กล่าวคือ ในระดับองค์การ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ต่อผู้ร่วมงานและต่อประชาชนและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย สมท่า (2547: 49 -50) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า หลักคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรมที่ให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมงานและยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รับขวัญ ภาคภูมิ (2547: 80 – 81) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยึดหลักคุณธรรม เป็นสำคัญเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปกครองบังคับบัญชาข้าราชการครู เป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องดูแลปกครองบังคับบัญชา เพื่อให้ข้าราชการครูอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้บริหารจะต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงามด้วยการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ข้าราชการ

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการบริหารงานอย่างโปร่งใส มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน ในการจัดสรรบุคลากรเข้าทำงานตามความสามารถ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน โดยโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ และเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน การแนะนำหรือแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน การร่วมพิจารณาความดีความชอบเป็นไปด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ประเวศ วะสี (2547: 9-10) ได้อธิบายว่า หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชน ปลอดจากการทุจริตคอรัปชั่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ รับขวัญ ภาคภูมิ (2547: 83) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการประชุมวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ อย่างเป็นระบบชัดเจนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานมีกระบวนการทำงาน มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ ที่เปิดเผยตรงไปตรงมาในข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของสถานศึกษา สามารถตรวจสอบได้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการการเบิกจ่ายเงินถูกต้องตามระเบียบทางราชการ มีผู้รับผิดชอบงานด้านการเงิน บัญชี และพัสดุอย่างชัดเจน ในการบริหารงานและกระบวนการบริหารต้องยึดหลักความโปร่งใส ต้องอธิบายได้ด้วยเหตุผลและมีหลักฐานกำกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรา คุ้มสมบัติ (2549: 81) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า หลักความโปร่งใสของผู้บริหารสถานศึกษาสมุทรสาคร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการทำงานมีกฎเกณฑ์ มี กติกาต่างๆ ที่เปิดเผยตรงไปตรงมาในข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของทางโรงเรียน สามารถตรวจสอบได้ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางโรงเรียนได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมจิต ศิริวัฒนะตระกูบ และคณะ (2550: 59) ที่ได้ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พบว่า ในด้านการรายงานผลการรับเงินจ่ายเงิน และจัดซื้อเป็นไปตามระเบียบ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีความคิดเห็นในระดับมาก

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการบริหารงาน โดยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ในการวางแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของประเวศ วะสี (2547: 9-10) ได้อธิบายว่า หลักความมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญๆ ของสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็น การไต่สวน การ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ และขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รับขวัญ ภาคภูมิ (2547: 83) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของข้าราชการครู ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการดำเนินงาน ส่งเสริมให้ข้าราชการครูทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรา คุ้มสมบัติ (2549: 81) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า หลักการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและบุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพราะปัจจุบันการกระจายอำนาจเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ผู้บริหารจึงต้องทำตามนโยบาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินารถ นันทวัฒน-ภิรมย์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพมีความตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมและความพยายามในการทำงาน เพื่อให้บรรลุผลตามเกณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย สมท่า (2547: 49 - 50) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมจะเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วน ร่วมในการกำหนดแผนงานในการทำงานร่วมกันให้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยบุคลากรของโรงเรียนมีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นอย่างมาก มีการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อเกิดความผิดพลาด และพร้อมยอมรับผลดี - ผลเสียจากการกระทำของตนเองในการทำงาน มีการวางแผนแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบตามโครงสร้างของการบริหารจัดการที่ดี มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ สุเทพ เชาวลิต (2548: 38-41) ได้อธิบายหลักความรับผิดชอบ (The Rule of Accountability) ในระดับองค์การ มีการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่ มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้ความรับผิดชอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในทุกระดับมีความชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ และมีรายงานประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จรณรงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย สมท่า (2547: 49 – 50) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ครูปฏิบัติการสอนมีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงาน มีการสำรวจดูแล และให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รับขวัญ ภาคภูมิ (2547: 83) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ผลการิจัย พบว่า ผู้บริหารควรตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา เอาใจใส่ดูแลในปัญหา และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และกล้ายอมรับผลจาการกระทำที่ตนเองได้ทำ และควรมอบหมายให้ข้าราชการครูปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถและความถนัด

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรมีความตระหนัก มีความเสียสละ อุทิศเวลาในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีการรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่ากับการลงทุนของโรงเรียน มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ประเวศ วะสี (2547: 9-10) ได้อธิบาย หลักความคุ้มค่า โดยผู้บริหารต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยส่วนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รับขวัญ ภาคภูมิ (2547: 83) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารจะต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการบริหารจัดการจะต้องกำหนดแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา การวางระบบแนวทางปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรา คุ้มสมบัติ (2549: 81) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า หลักความคุ้มค่าของผู้บริหารสถานศึกษาสมุทรสาครอยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วยความประหยัด เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม อำนวยความสะดวกในการทำงานและทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ได้แก่ ปัจจัยเชิงกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ซึ่งแบ่งเป็น 6 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และปัจจัยด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบายกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาษ (2547) ได้อธิบายให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ คือ 1) วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย 2) ทรัพยากรนโยบาย 3) การสื่อสารระหว่างองค์การต่าง ๆ 4) คุณลักษณะของหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการปฏิบัติ 5) สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และ 6) คุณสมบัติของบุคคลที่รับผิดชอบ มีความสำคัญต่อผลลัพธ์ของนโยบายที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กล้า ทองขาว (2534) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ: กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ แสวงหาปัจจัยและชุดปัจจัยที่มีอิทธิพล สามารถอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตัวแปรอิสระทุกตัว คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการควบคุม การประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติทุกตัวแปร เมื่อพิจารณาความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา สามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และ ด้านหลักคุณธรรม ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยามีการปฏิบัติตามปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายโดยคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า ในการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานของการบรรลุผลสำเร็จไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น วัตถุประสงค์ของนโยบายมีความสอดคล้องกับความเป็นจริงในการทำงานตามแผนงานวิธีการ ขั้นตอน กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่ผู้ปฏิบัติงานทุกคนสามารถทำได้ และสามารถเข้าใจได้โดยง่าย เพื่อความสำเร็จที่คาดว่าจะได้รับหลังจากมีการประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และนโยบายของโรงเรียนสตรีวิทยา มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาษ (2547) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของนโยบาย มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของนโยบายที่เกิดขึ้น สิ่งที่สำคัญแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การแยกแยะให้ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายมีอะไรบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ใช้ประเมินความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอาภรณ์ ชัยออน (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ แม้ว่ามีความแตกต่างกันในประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่ในการศึกษา แต่มีความเป็นไปได้ที่สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ จะพบว่า ประเด็นการประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลในจังหวัดเชียงใหม่มาปรับใช้กับการบริหารงานมีผลทำให้การบริหารงานก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น มีการจัดระบบการบริหารงานที่เอื้อประโยชน์ต่อการให้บริการแก่ประชาชนที่รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ลงทำให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

3.2 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบายมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาอยู่ในระดับสูง และพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักคุณธรรม ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนสตรีวิทยามีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย โดยคำนึงถึงหลักนิติธรรม ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยามีการปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดี มีความ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ยุติธรรม ความเสมอภาค และมีความรอบคอบรัดกุมในการปฏิบัติงาน จึงสามารถผลักดันให้เกิดความสำเร็จขึ้นได้ในการนำนโยบายตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาษ (2547) กล่าวว่า ทรัพยากรนโยบาย ต้องมีการระบุทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นต่อการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ทรัพยากรนโยบายหมายรวมถึงงบประมาณและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ ที่จะเร่งการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทนาวดี ศรีสวัสดิ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลนครไทยและเทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ถึงแม้ว่ามีความแตกต่างกันของผลการศึกษาประเด็นปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบายที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในงานวิจัยครั้งนี้ ความเป็นไปได้ที่สอดคล้องกันกับผลการวิจัยของ ภัทนาวดี ศรีสวัสดิ์ จะพบว่า การบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลนครไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการบริหารตามหลักยุติธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3.3 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาอยู่ในระดับสูง และพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักคุณธรรม ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยามีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยคำนึงถึงหลักความรับผิดชอบ ในความตระหนักสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีการยอมรับความคิดเห็นรับฟังผู้อื่น และมีความกล้าที่ยอมรับผลดี – ผลเสียจากการกระทำของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปรับปรุงในการทำงานอย่างเป็นระบบและรวดเร็วทันระยะเวลาที่กำหนดไว้ มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาษ (2547) กล่าวว่า การสื่อสารและการนำไปปฏิบัติระหว่างองค์การต่างๆ ในการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับองค์การหรือหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายและระหว่างองค์การหรือหน่วยงานด้วยกันเอง จึงมีความสำคัญมาก การสื่อสารต้องถูกต้องรวดเร็วต่อเนื่อง ไม่ปิดบังข่าวสารระหว่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิชัย สีดำ (2553) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคใต้ไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดปัตตานี ถึงแม้งานวิจัยของ อิทธิชัย สีดำ มีความแตกต่างกันของขอบเขตการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย และประเด็นปัจจัยเฉพาะด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติต่างกัน แต่มีความสอดคล้องเป็นไปได้ พบว่า ในประเด็นปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติทุกด้าน มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติทุกด้าน

3.4 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาอยู่ในระดับสูง และพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักคุณธรรม ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยามีการปฏิบัติตามกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติโดยคำนึงถึงหลักด้านความโปร่งใสเป็นสำคัญต่อการบริหารงานที่ดี ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน พนักงานราชการ ชุมชน และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน การตรวจสอบการพิจารณา การแนะนำ การแสดงความคิดเห็น อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันในการรับรู้ข่าวสารและรายงานผลการดำเนินงานให้ทราบตามวาระการประชุมที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการบริหารจัดการงานที่ดีมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาษ (2547) กล่าวว่า คุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติ ปัจจัยหลายๆ ประการมีผลกระทบต่อการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ถาวร สุวรรณไพฑูรย์ (2552) ศึกษาเรื่อง การนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในเขตกรุงเทพมหานคร จะพบว่า มีความเป็นไปได้สอดคล้องในประเด็นปัจจัยคุณลักษณะของข้าราชการที่พึงประสงค์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์

3.5 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพนักงานราชการโรงเรียนสตรีวิทยาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน การปรับปรุงการทำงานที่กำลังดำเนินการอยู่ และการวางแผนการดำเนินงานในอนาคต โดยมุ่งเน้นสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองปัจจุบันกับการบริหารงานในโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมมากที่สุด มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาษ (2547) กล่าวว่า ทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ที่นำนโยบายไปดำเนินการนั้นเพียงพอหรือไม่ ที่จะช่วยผลักดันให้การแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติบรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จตุพร ผ่องสุข (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความเป็นไปได้ที่สอดคล้องกัน คือ ประเด็นการมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางในการนำไปปฏิบัติ ไม่แต่งต่างกัน

3.6 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยามีการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความยุติธรรม คุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม มีความเสมอภาคเท่าเทียม ด้วยความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ คำนึงถึงความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดตามกระบวนการด้านความมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นความสำคัญการส่งเสริมการพัฒนาตนเอง การฝึกอบรมให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ มีความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์การเรียนดี จากสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ครูผู้สอนจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนทักษะ ฝึกกระบวนการคิด การติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาษ (2547) กล่าวว่า คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบ คือ การขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ข้อน่าสังเกตประหนึ่งคือ จำนวนบุคลากรรวมทั้งหน่วยงานมักไม่ค่อยขาดแคลน แต่ใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บางจุดของหน่วยงานเท่านั้นที่มีปัญหาเรื่องกำลังคน ทั้งนี้สาเหตุสำคัญคือการกระจายตัวของบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ มักไม่สมดุลและไม่สอดคล้องกับลักษณะความจำเป็นของแต่ละงานในหน่วยงาน นอกจากปัญหาเรื่องปริมาณแล้ว คุณภาพของบุคลากรก็เป็นปัญหาสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน หลายครั้งบุคลากรที่มีอยู่ขาดความรู้ ความชำนาญในงาน ต้องฝึกฝนอบรมให้คล่องแคล่วซึ่งต้องใช้เวลาและหลายครั้งเมื่อมีทักษะพอเพียงที่จะใช้ประโยชน์ได้แล้วก็อาจย้ายงานหรือลาออกไป ก็มีการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในงาน ก่อให้เกิดความล่าช้า และความผิดพลาดซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรมณี สุนทรนนท์ และ วันชัย มีชาติ (2552) โดยเฉพาะประเด็นปัจจัยด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย พบว่า ความสำคัญของปัจจัยด้านทัศนคติ จิตใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (Dispositions or attitudes of implementators) หรือความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย ทั้งที่อยู่ในหน่วยงาน หรือองค์การ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ร่วมนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากในการส่งผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ตามกรอบแนวคิดของทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักทฤษฎี คือ Van meter and Van Horn มาใช้และได้เลือกนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานในขอบเขตการให้ความร่วมมือในการนำนโยบายมาปฏิบัติของสถานประกอบการเอกชนในฐานะเป็นผู้นำนโยบายมาปฏิบัติร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน มาเป็นตัวอย่างในการศึกษาปัจจัยดังกล่าว ซึ่งจะนำผลการศึกษาที่ได้ค้นพบมาทำการวิเคราะห์และพัฒนาเป็นตัวแบบทางทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ รวมทั้ง เพื่อเป็นการศึกษาถึงกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการตามนโยบาย และหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อยกระดับผลของการนำนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานไปปฏิบัติให้ดีขึ้นต่อไป

4. การสัมภาษณ์เชิงลึกการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา เกี่ยวกับการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ต่อการบริหารงานสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส โดยผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก สืบเนื่องมาจากผลการศึกษาทางสถิติได้สรุปคะแนนรวมหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว จากมากที่สุดไปน้อยสุด ตามลำดับ พบว่า มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (อ้างถึง พระสุวิทย์ คำมูล, 2550: 34) ได้อธิบายว่า หลักคุณธรรม (Ethic) คือ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม มีวินัย ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อดทน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชัชภูมิ สีชมภู่ (2548) ได้ศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากทุกด้าน รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการบริหารจัดการ ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า จำแนกเป็นภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และภาวะผู้นำของคณะกรรมการพื้นที่เขตการศึกษา ส่วนด้านกระบวนการบริหารจัดการ จำแนกเป็น การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ การบริหารตามแผนบุคลากร การบริหารตามงบประมาณ การบริหารตามแผนการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา การวางระบบแนวทางปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการตรวจสอบถ่วงดุล การรายงานผลการจัดการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมาก ทุกรูปแบบ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรทัย แสงทอง (2551) ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั้ง 6 งานของสถานศึกษาเป็นอย่างดี มีความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุดต่อการบริหารและการพัฒนาการจัดการเรียนของสถานศึกษา ถ้านำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา จะทำให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะหลักธรรมาภิบาลยึดหลักการทำงานที่มีหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า นำมาใช้ในการบริหาร ซึ่งเป็นการบริหารการปกครองที่ดีที่ทุกๆ ส่วนเห็นว่าเป็นสิ่งดีงาม เหมาะที่จะนำมาใช้ในการจัดการบริหารงาน ทำให้หน่วยงานนั้นสามารถพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพได้ เมื่อพิจารณารายละเอียดการสัมภาษณ์เชิงลึกทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาเป็นรายด้านพบว่า

4.1 ด้านหลักนิติธรรม

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รองจากหลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม โดยในภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนจะปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค และมีความยุติธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียน มีความประพฤติตนที่ดีงามตามหลักศีลธรรม การแต่งกายที่เหมาะสมรู้กาละเทศะโดยให้เกียรติแก่สถานศึกษา การใช้คำพูดที่สุภาพ เข้าใจง่าย ตลอดจน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอาใจใส่บุคลากรในสถานศึกษาจากการซักถามทุกข์ – สุข และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดในการบริหารงานของโรงเรียน แต่ขณะที่ในภาพรวมของโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและทำงานด้วยความรวดเร็วอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าระบบการสั่งการในการทำงานหลายทอด ระบบเอกสารทางราชการที่เกิดความล่าช้า หรือผู้ใช้งานไม่ติดตามข่าวสารโดยการเช็คข้อมูลผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างสม่ำเสมอ และผู้เรียนไม่ดำเนินตามกระบวนการขั้นตอนของโรงเรียนที่กำหนดระยะเวลาไว้ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลทำให้เกิดความบกพร่องในระบบการทำงานที่ดี และเกิดการเสียผลประโยชน์ไปโดยไม่จำเป็น มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน (2542) ได้อธิบายว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุแนวทางหลักพื้นฐานของในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546) ได้ศึกษาเรื่องบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะบุคลากรโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี พบว่า ทัศนะบุคลากรต่อการบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ในหลักนิติธรรม บุคลากรมีทัศนะว่า การบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการบริหารกิจการนักเรียนเป็นไปตามระเบียบของทางราชการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

4.2 ด้านหลักคุณธรรม

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างเสมอและประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา เห็นความสำคัญต่อการส่งเสริมบุคลากรให้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการอบรมใช้พัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียนในการยกระดับผลสัมฤทธิ์เพิ่มมากขึ้น และการปฏิบัติหน้าที่โดยตั้งอยู่บนหลักคุณธรรม โดยยึดหลักความถูกต้องดีงาม มีความขยัน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัยจนเป็นนิสัย มีเหตุผล คิดไตร่ตรองเพื่อความรอบคอบในการตัดสินใจ และยังมีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียนและผู้เรียน ดังนั้นหลักคุณธรรมจึงเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานให้เกิดความสำเร็จของนโยบายโรงเรียน มีความสอดคล้องกับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แนวคิดของ ศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน (2542) ได้อธิบายว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุแนวทางหลักพื้นฐานของในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในด้านหลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Magnuson (1971 อ้างใน ภาวินี ชินคำ, 2548: 52) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน พบว่า ควรมีคุณลักษณะทางด้านส่วนตัวคือ ควรมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ มีอารมณ์มั่นคง มีความรอบรู้ มีความเป็นกันเอง มีอารมณ์ขัน เปิดเผย เข้าใจง่าย มีความเยือกเย็นและรู้จักเห็นใจผู้อื่น และคุณลักษณะด้านวิชาชีพ เช่น มีความสามารถติดต่อกับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในการบริหารดี รู้จักการมอบหมายงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการตัดสินใจที่ดี มีความสามารถต่อการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ดี มีการวางแผนงานและการจัดหน่วยงานที่ดี ให้ความสำคัญต่อผู้ร่วมงาน รู้จักใช้อำนาจอย่างเหมาะสม

4.3 ด้านหลักความโปร่งใส

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใสไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เป็นด้านอยู่ในระดับน้อยที่สุดรองจากหลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม โดยการบริหารงานอย่างโปร่งใสมีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการจัดสรรบุคลากรเข้าทำงานตามความสามารถของแต่ละบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด และมีการพิจารณาความดีความชอบ / การลงโทษด้วยความโปร่งใส / เปิดโอกาสให้ชุมชน / สังคม เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารงานออยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ไม่ว่าผู้บริหารโรงเรียนดำเนินงานเรื่องอะไรก็ตาม ควรมีการชี้แจงรายละเอียดการใช้เงินทุกประเภท การแต่งตั้งกรรมการสถานศึกษาตรวจสอบ ในที่ประชุมตามวาระที่สมควรของโรงเรียนทุกครั้ง เพื่อลดความเคลือบแคลงไม่เข้าใจต่อกัน มีการเปิดโอกาสให้ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงาน การรับรู้ข้อมูลรายละเอียดการดำเนินงาน การตัดสินใจ และการแสดงความคิดเห็นตามระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง ตลอดจนโรงเรียนควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่แน่นอน ชัดเจน เพื่อเปิดโอกาสให้ครูทุกท่านได้เข้าร่วมเสนอผลงานของตนเองอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน (2542) ได้อธิบายว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุแนวทางหลักพื้นฐานของในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในด้านหลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชน เข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทนาวดี ศรีสวัสดิ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลนครไทยและเทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะกรณีของเทศบาลตำบลนครไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาในการบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ที่เทศบาลตำบลนครไทยควรแก้ไขเป็นอันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการบริหารตามหลักความโปร่งใส ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ เทศบาลตำบลนครไทย ควรบริหารตามหลักความโปร่งใสให้มากขึ้น โดยเฉพาะในกระบวนการพิจารณาความดีความชอบประจำปี ควรเป็นไปตามระบบคุณธรรมตามระบบเปิด นำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ แต่งตั้งพนักงานแต่ละกอง/สำนักเข้าไปมีส่วนร่วม ประกาศผลการประเมินอย่างเปิดเผยและเปิดโอกาสให้พนักงานได้โต้แย้งหรือคัดค้าน

4.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รองจากหลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาคณะกรรมการเครือข่ายเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่การเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเป็นช่องทางลดความวุ่นวายและอาจแตกประเด็นกันทางความคิดของจำนวนคนหมู่มากเมื่อมารวมตัวกัน ตลอดจนบางกลุ่มคนหรือกลุ่มงานร่วมมือกันทำงานไม่ได้ ทำให้โรงเรียนมีการแต่งตั้งกรรมการศึกษาและเครือข่ายผู้ปกครอง เป็นผู้แทนบุคลากรในสถานศึกษาตัดสินใจ พิจารณาเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนก่อนจะนำวาระการประชุมต่างๆ เข้าที่ประชุมใหญ่และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนแสดงความคิดว่าเห็นด้วยหรือไม่ในการดำเนินงานต่อไป มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน (2542) ได้อธิบายว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุแนวทางหลักพื้นฐานของในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในด้านหลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะการแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546) ได้ศึกษาเรื่องบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะบุคลากรโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี พบว่า ทัศนะบุคลากรต่อการบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลทุกด้านอยู่ในระดับมาก ในหลักการมีส่วนร่วม บุคลากรมีทัศนะว่า ในด้านการบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานอาคารสถานที่ โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

4.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รองจากหลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า โดยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยามีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่บุคลากรของโรงเรียนมีความกล้าที่ยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเองอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะบุคลากรของโรงเรียนสตรีวิทยามีความตระหนักหน้าที่ และความสำนึกรับผิดชอบ และมีความใส่ใจการเรียนการสอน แต่หากเกิดความผิดพลาดในงานนั้น นับว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นกับคนสั่งคน เช่นเดียวกับบุคลากรในโรงเรียนส่วนน้อยเมื่อเกิดความผิดพลาดในงานของตนเองจะไม่ยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน (2542) ได้อธิบายว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุแนวทางหลักพื้นฐานของในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในด้านหลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546) ได้ศึกษาเรื่องบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะบุคลากรโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี พบว่า ทัศนะบุคลากรต่อการบริหารงานโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในหลักความรับผิดชอบ บุคลากรมีทัศนะว่า การบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก บุคลากรมีความรับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการ งานกิจการนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

4.6 ด้านหลักความคุ้มค่า

พบว่า โรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รองจากหลักคุณธรรม โดยมีการส่งเสริมให้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุคลากรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่การบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรอย่างมีระบบอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพนักงานราชการได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร เพราะวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน อาคารสถานที่ เป็นทรัพย์สมบัติที่สำคัญของโรงเรียน ซึ่งจะต้องช่วยกันดูแลรักษาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ใช้ได้นานที่สุด อีกทั้งยังปลูกฝังให้ผู้เรียนมีการเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรพลังงาน และสภาพแวดล้อม เพื่อให้รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แต่จะพบปัญหาบ้างเล็กน้อยที่เกิดขึ้นจากการนำทรัพยากรมาใช้อย่างคุ้มค่าแล้วแต่ขาดระบบการจัดการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ การติดตามผลหลังจากโรงเรียนได้สั่งซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยว่าใช้ได้นานเท่าไร มีความคงทนเท่าที่ควรไหม และใช้ได้คุ้มค่าหรือไม่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน (2542) ได้อธิบายว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระบุแนวทางหลักพื้นฐานของในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในด้านหลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทนาวดี ศรีสวัสดิ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลนครไทยและเทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในกรณีการบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลบ้านแยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาในการบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ที่สมควรแก้ไขเป็นอันดับแรก ได้แก่ ปัญหาการบริหารตามหลักความคุ้มค่า ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ควรตั้งคณะกรรมการดูแลตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้คุ้มค่า และควรจัดเจ้าหน้าที่ให้ได้รับการฝึกอบรมด้านกฎหมายและระเบียบต่างๆ รวมทั้งให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ชุมชน เพื่อเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเทศบาล นอกจากนั้น ควรยึดหลัก “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ และระดับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของโรงเรียนสตรีวิทยา 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ จำนวนทั้งสิ้น 154 คน ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา สามารถสรุปได้ว่า

ปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย (μ =4.331, σ = .600) ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก อีก 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย (μ =4.147, σ = .563) ปัจจัยด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย (μ =4.115, σ = .507) ปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ (μ =4.001, σ = .779) ปัจจัยด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (μ =3.774, σ = .717) และปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (μ =3.714, σ = .654) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาในแต่ละปัจจัย จะพบว่า ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ข้อย่อยทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ส่วนปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย พบว่า มีข้อย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 4 ข้อ ส่วนปัจจัยด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ข้อย่อยทุกข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า มีข้อย่อยอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระดับปานกลาง 1 ข้อ ส่วนปัจจัยด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง พบว่า มีข้อย่อยอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ และในส่วนปัจจัยด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย พบว่า ข้อย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 3 ข้อ

2. ความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา สามารถสรุปได้ว่า

ความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านหลักคุณธรรม (μ =4.282, σ = .616) ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก อีก 5 ด้าน คือ ด้านหลักความคุ้มค่า (μ =4.167, σ = .656) ด้านหลักความรับผิดชอบ (μ =4.082, σ = .645) ด้านหลักการมีส่วนร่วม (μ =4.073, σ = .653) ด้านหลักนิติธรรม (μ =4.038, σ = .672) และด้านหลักความโปร่งใส (μ =3.943, σ = .743) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาในแต่ละด้าน จะพบว่า ด้านหลักนิติธรรม ข้อย่อยทุกข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนด้านหลักคุณธรรม พบว่า มีข้อย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และระดับมาก 1 ข้อ ส่วนด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ข้อย่อยทุกข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า มีข้อย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 3 ข้อ ส่วนด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า มีข้อย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 4 ข้อ และในส่วนด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า มีข้อย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 2 ข้อ

3. ผลการทดสอบเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จกับความสำเร็จของการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา มีทั้งหมด 6 สมมติฐาน ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานทั้ง 6 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ผลการทดสอบสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน จะพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความโปร่งใส ไปปฏิบัติ และมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ผลการทดสอบสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบายมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน จะพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติ และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบาย เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ผลการทดสอบสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติ และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ผลการทดสอบสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักนิติธรรมไปปฏิบัติ และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักคุณธรรมไปปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ผลการทดสอบสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ และมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบายมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ผลการทดสอบสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา

ตารางที่ 26 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1.1 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลัก ธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	✓	
สมมติฐานที่ 1.2 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านทรัพยากรของนโยบายมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	✓	
สมมติฐานที่1.3 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียน สตรีวิทยา	✓	

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 26 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1.4 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	✓	
สมมติฐานที่ 1.5 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	✓	
สมมติฐานที่1.6 ปัจจัยเชิงกระบวนการด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา	✓	

ตารางที่ 27 รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในภาพรวม

ปัจจัยเชิงกระบวนการ	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ปัจจัยเชิงกระบวนการ			
- ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านทรัพยากรของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	.000*	✓	
- ด้านความร่วมมือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 28 รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักนิติธรรม

ปัจจัยเชิงกระบวนการ	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ปัจจัยเชิงกระบวนการ			
- ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านทรัพยากรของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	.000*	✓	
- ด้านความร่วมมือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 29 รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักคุณธรรม

ปัจจัยเชิงกระบวนการ	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ปัจจัยเชิงกระบวนการ			
- ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านทรัพยากรของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	.000*	✓	
- ด้านความร่วมมือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 30 รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักความโปร่งใส

ปัจจัยเชิงกระบวนการ	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ปัจจัยเชิงกระบวนการ			
- ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านทรัพยากรของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	.000*	✓	
- ด้านความร่วมมือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 31 รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักการมีส่วนร่วม

ปัจจัยเชิงกระบวนการ	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ปัจจัยเชิงกระบวนการ			
- ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านทรัพยากรของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	.000*	✓	
- ด้านความร่วมมือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 32 รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักความรับผิดชอบ

ปัจจัยเชิงกระบวนการ	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ปัจจัยเชิงกระบวนการ			
- ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านทรัพยากรของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	.000*	✓	
- ด้านความร่วมมือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 33 รายละเอียดสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยเชิงกระบวนการกับความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในด้านหลักความคุ้มค่า

ปัจจัยเชิงกระบวนการ	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ปัจจัยเชิงกระบวนการ			
- ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านทรัพยากรของนโยบาย	.000*	✓	
- ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	
- ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	.000*	✓	
- ด้านความร่วมมือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ	.000*	✓	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. การสัมภาษณ์เชิงลึกการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ สามารถสรุปได้ว่า

จากรายละเอียดการสัมภาษณ์เชิงลึกทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติเป็นรายด้าน 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรมด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า โดยผลได้ไปสัมภาษณ์เชิงลึก สืบเนื่องมาจากผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ในบทที่ 4 ได้สรุปคะแนนรวมหลักธรรมาภิบาลดังกล่าว จากมากที่สุดไปน้อยสุด ตามลำดับ คือ ด้านหลักคุณธรรม (μ =4.282, σ = .616) ด้านหลักความคุ้มค่า (μ =4.167, σ = .656) ด้านหลักความรับผิดชอบ (μ =4.082, σ = .645) ด้านหลักการมีส่วนร่วม (μ =4.073, σ = .653) ด้านหลักนิติธรรม (μ =4.038, σ = .672) และด้านหลักความโปร่งใส (μ =3.943, σ = .743) ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกในสาระสำคัญ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการมีความคิดเห็นที่ตรงกัน ในด้านหลักความคุ้มค่าของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในประเด็นโรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รองจากหลักคุณธรรม โดยเฉพาะหลักความคุ้มค่า คือ การมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากร ดังจะเห็นว่าได้จากข้อเสนอแนะที่ว่า โรงเรียนควรส่งเสริมเพิ่มมากขึ้น ในการนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วหรือยังสามารถใช้ได้มา Recycle ใหม่ เพื่อสร้างความคุ้มค่าของต้นทุนต่อการใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด นอกจากนี้ด้านหลักความรับผิดชอบของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาตร์ ในประเด็นโรงเรียนสตรีวิทยามีความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รองจากหลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า โดยเฉพาะหลักความรับผิดชอบมีความคิดเห็นตรงกัน คือ การมุ่งให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจ การรับรู้ข่าวสาร การติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องและการแก้ปัญหา ดังจะเห็นได้จากข้อเสนอที่ว่า การทำงานร่วมกันนั้น หากมีอุปสรรคและข้อผิดพลาดใดๆ เกิดขึ้นต้องช่วยกันแก้ไขให้บรรลุผลสำเร็จได้ทันตามระยะเวลากำหนด ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลข้อมูลเชิงลึกจากบทสัมภาษณ์ โดยพิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ แต่ละรายแล้วนำข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นที่สอดคล้องกัน เห็นด้วยตรงกัน 3 ลำดับแรก นำมาอธิบายในประเด็นสำคัญๆ ต่อการบริหารงานที่สอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน ดังตารางที่ 34 ดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 34 สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และพนักงานราชการ ในโรงเรียนสตรีวิทยา

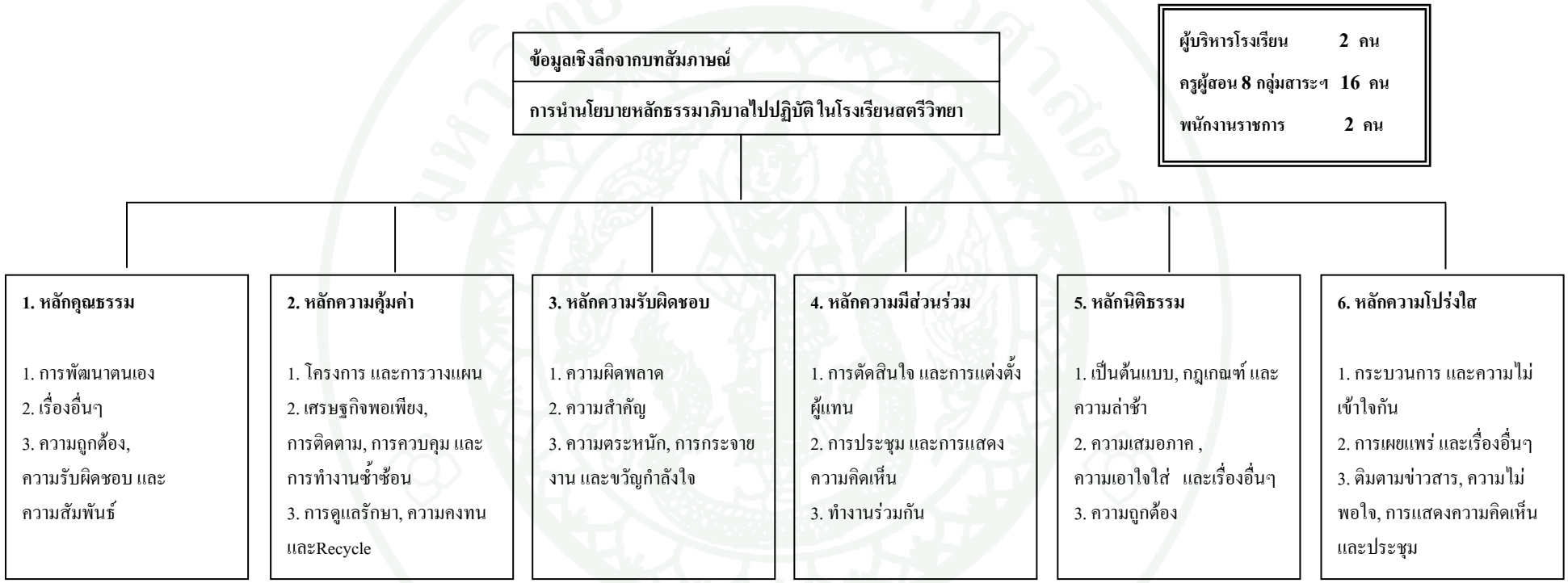

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยเชิงกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติคือ กระบวนการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ด้านทรัพยากรของนโยบาย ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย ผู้ศึกษามีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่อาจเป็นแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมอันเป็นแนวทางให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายการบริหารงาน และวางแผนได้อย่างมีระบบเพื่อการเสริมสร้างความก้าวหน้าในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสตรีวิทยา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพนักงานราชการ มีส่วนในการร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการและการวางแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดไว้

2. ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพนักงานราชการ ได้รับการฝึกฝนอบรมความรู้ความเข้าใจใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนให้มีความเหมาะสม ทันสมัย และมีกิจกรรมที่หลากหลายที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียน

3. ควรกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาให้ครอบคลุม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอนและพนักงานราชการ ได้มีส่วนร่วมในการทำงาน และเข้าร่วมการประชุมวางแผนงาน รวมถึงกำหนดให้มีการรายงานผลการติดตามการดำเนินงาน และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

4. ควรสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและพนักงานราชการ เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และควรให้ความสำคัญต่อการจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. ควรมีกระบวนการตรวจสอบการดำเนินการด้านต่างๆ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งอาจประกอบด้วยบุคคลจากหลายฝ่ายงาน และอาจมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การกำกับดูแลติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และมีการรายงานผลอย่างเปิดเผย

6. ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วยการส่งเสริมรณรงค์ให้ใช้มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง โดยตระหนักอยู่เสมอว่าการมีธรรมาภิบาลที่ดีมิได้ขึ้นอยู่กับการกำหนดกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน แต่ขึ้นอยู่กับความศรัทธาอันจะเป็นแรงจูงใจเพื่อผลักดันให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาความแตกต่างของการวิจัยในครั้งนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2550. **สาระสำคัญเกี่ยวกับธรรมาภิบาล** (Online). www.eservices.dpt.go.th/eservice_6/ejournal/28/28-09.pdf?journal_edition=28l, 2 สิงหาคม 2554.

กล้า ทองขาว. 2534. **การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ.** วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาพัฒนบริหารศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตทางการบริหารการพัฒนา คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

กล้า ทองขาว. 2548. **การนำนโยบายและแผนการศึกษาไปปฏิบัติ: แนวคิด ทฤษฎี และแนวการดำเนินงาน.** โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี. สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก. 2546. **การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะบุคลากรโรงเรียนโพธินิมิตวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี.** ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏพระนคร.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2541. “ธรรมรัฐภาคเมือง: บทบาทภาคีเมือง”. **รัฐสภาสาร** 46: 1-65.

เกษม วัฒนชัย. 2546. **ธรรมาภิบาลกับบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.

เกษียร เตชะพีระ. 2548. “รากเหง้าธรรมรัฐ/ธรรมมาภิบาล”. **มติชนสุดสัปดาห์** (ธันวาคม): 6.

คณะกรรมการแผนงาน. 2552. **แผนปฏิบัติการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ปีงบประมาณ 2553 ระยะที่ 1.** กรุงเทพฯ: โรงเรียนสตรีวิทยา.

จงดี ขจรไชยกูร. 2539. **ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์กรกับประสิทธิภาพขององค์กร.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุมพล หนิมพานิช. 2547. **การวิเคราะห์นโยบาย : ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎีและกรณีตัวอย่าง**. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จตุพร ผ่องสุข. 2550. **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด.** การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จรัส สุวรรณเวลา. 2546. **จุดบอดบนทางสู่ธรรมาภิบาลบทบาทของบอร์ดขององค์การมหาชน.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เฉลิม เที่ยงธรรม. 2549. **พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เฉลิมชัย สมท่า. 2547. **การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาเลย เขต 1.** รายงานการศึกษาอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชไมพร เทือกสุบรรณ. 2553. **ประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติในกรมที่ดิน : กรณีการนำตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) มาปฏิบัติ.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชวน หลีกภัย. 2550. **คำแถลงนโยบายรัฐบาล** (Online). www.thaigov.go.th, 20 สิงหาคม 2553.

ชนิษฐภัค สิงหลกะ. 2549. **การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชนเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชุลีพร เดชขำ. 2543. “การบริหารจัดการที่ดี: ความจำเป็นของราชการไทย”. **ข้าราชการ** 45: 44-45.

_____. 2548. **การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม.** กรุงเทพฯ: น้ำฝนการพิมพ์.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชัชภูมิ สีชมพู. 2548. **รูปแบบการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล.** วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ชัยอนันต์ สมุทรวานิช. 2543. **ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม.** กรุงเทพฯ: เดือนตุลาการพิมพ์.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. 2540. จดหมายเปิดผนึกจากที่ประชุมคณาจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. **ผู้จัดการ** (9 สิงหาคม): 2.

ไชยวัฒน์ ค้ำชู. 2545. **ธรรมาภิบาล : การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์น้ำฝน.

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. 2545. “โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี”. **วารสารสถาบันพระปกเกล้า** 2553: 4-8.

ถนัด เดชทรัพย์. 2550. **การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยชนะศึก อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ตามหลักธรรมมาภิบาล.** ภาคนิพนธ์รัฐศานศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิษฐ์.

ถาวร สุวรรณไพฑูรย์. 2552. **การนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์รัฐประศานศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ทิพาวดี เมฆสวรรค์. 2543. “ธรรมาภิบาลกับราชการไทย”. **สรรพากรสาสน์** 47 (9): 63.

ทิวากร แก้วมณี. 2554. **ธรรมาภิบาล: การทบทวนแนวความคิดใหม่ Good Governance** (Online). http://www.oknation.net/blog/dhiwakorn/2011/11/25/entry-1, 13 พฤษภาคม 2555.

ทศพร ศิริสัมพันธ์. 2539. **ความรู้เบื่องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2546. **การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทองสุข มาตย์คำมี. 2548. **การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธีรยุทธ บุญมี. 2541. **แนวคิดและวาทะกรรมว่าด้วยธรรมรัฐแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเนื่องในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์ 2541).

ธีรยุทธ พึ่งเทียน. 2545**. สถิติเบื้องต้นและการวิจัย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สูตรไพศาล.

ธันยวัฒน์ รัตนสัค. 2546. **นโยบายสาธารณะ.** เชียงใหม่: ภาควิชารัฐศาสตร์คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542. **โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. 2541. “ธรรมรัฐแห่งชาติและเรื่องที่ชวนให้คิดต่อเนื่อง”. **เนชั่นสุดสัปดาห์**. (29 มกราคม – 4 กุมภาพันธ์): 81.

นฤมล ทับจุมพล. 2541. “แนวคิดและวาทะกรรมว่าด้วยธรรมรัฐแห่งชาติ” ในม.ร.ว. พฤทธิสาณ ชุมพล. **การจัดการปกครอง Good Governance**. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย): 57.

นารีรัตน์ จำจด. 2551. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีกรมการพัฒนาชุมชนในสังกัดส่วนกลาง.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เนาวรัตน์ พุ่มจันทร์. 2550. **ความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปใช้ในการบริหารงานเทศบาล: กรณีศึกษาเทศบาลจังหวัดภูเก็ต**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บวร จุลลา. 2548. **การนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีสู่การปฏิบัติในโรงเรียนขสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. 2542. **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย.** กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญชน จำกัด.

บุญชู แสงสุข. 2544. **ทรรศนะของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติจริงตามคุณธรรมและจริยธรรม.** สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

บุษบง ชัยเจริญ และบุญมี ลี้. ม.ป.ป. **"ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล".** รายงานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. สถาบัน พระปกเกล้า.

เบญจวรรณ สร่างนิทร. 2549. **การพัฒนาระบบงานให้มีธรรมาภิบาล.** (เอกสารประกอบการบรรยาย).

บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2551. **การบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัย** (Online). www.grad.ku.ac.th, 1 กุมภาพันธ์ 2551.

ประยุทธ บุญชู. 2550. **การศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1.** สารนิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประยูร อาษานาม. 2523. **คู่มือวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประเวศ วะสี. 2541. **ระเบียบวาระแห่งชาติ : ปฏิรูปสังคมไทยในธรรมรัฐ : จุดเปลี่ยนประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: โครงการวิถีทรรศน์.

_____. 2547. **กระบวนการนโยบายสาธารณะ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เปรมจิต ศิริวัฒนะตระกูลและคณะ. 2550. **หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทศนะของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พิทยา บวรวัฒนา. 2545. **รัฐประศาสนศาตร์ : ทฤษฎี และแนวการศึกษา (ค.ศ. 1970-ค.ศ. 1990).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรนพ พุกกะพันธุ์. 2542. **การบริหารความขัดแย้ง.** กรุงเทพฯ: ว.เพชรสกุล จำกัด.

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. 2543. “ธรรมรัฐกับการปฏิรูปสังคมและการเมือง”. **รัฐสภาสาร** 48 (3): 21.

พระมหาศักฎา กนกอริยสิน. 2552. **การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.** รายงานวิจัย รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พระสุวิทย์ คำมูล. 2550. **การนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติในสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ไพโรจน์ พรหมสาสน์. 2541. “การบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพ”. **พัฒนาชุมชน** 37 (กรกฎาคม): 15-19.

ภาณุพร พงศ์สุวรรณ. 2552. **ตั วแบบนโยบาย ตัวแบบทางทฤษฎี การนำนโยบายไปปฏิบัติ** (Online). http://www.gotoknow.org/blog/sawika/301988, 14 กรกฎาคม 2554.

ภาวินี ชินคำ. 2549. **รูปแบบการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภัทนาวดี ศรีสวัสดิ์. 2552. **การบริหารตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลนครไทยและเทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ยอดขวัญ เลี่ยมสกุล. 2551. **รายวิชา ส ๓๐๒๐๑ ท้องถิ่นของเรา (เกาะรัตนโกสินทร์) ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** รายงานการวิจัย. โรงเรียนสตรีวิทยา.

ยุค ศรีอาริยะ. 2546. **ธรรมาภิบาลกับคอรัปชั่นในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ปรินติ้งแอนด์พับลิสชิ่ง.

รัชนา ศานติยานนท์, พรรณี บุญประกอบ และวันเพ็ญ วอกลาง. 2544. **" การบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย".** รายงานการวิจัย. เอ พี กราฟิค ดีไซน์ กรุงเทพฯ.

รัฐกร กลิ่นอุบล. 2551. **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง.** วิทยานิพนธ์นิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รับขวัญ ภาคภูมิ. 2547. **ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

โรงเรียนสตรีวิทยา. 2553. **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา : โครงสร้างการบริหารโรงเรียนสตรีวิทยา** (Online). www.satriwit.ac.th, 19 มีนาคม 2554.

ลิขิต ธีรเวคิน. 2541. "ธรรมรัฐคืออะไร". **มติชน.** (16 มิถุนายน): 6.

วรภัทร โตธนะเกษม. 2541. **การสร้าง Good Governance ในภาคเอกชน.** กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง.

วรเดช จันทรศร. 2548. **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: หจก. สหายบล็อคการพิมพ์จำกัด.

วรรณรีย์ จันทร์ทอง. 2551. **ความรู้และข้อคิดเห็นที่มีต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของพนักงานส่วนตำบลโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วรลักษณ์ มนัสเอื้อศิริ. 2541. **"บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง ของผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่ง ว) ตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2538-2540)".** รายงานการวิจัย. กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพฯ.

วีระ ไชยธรรม. 2542. **หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance).** เอกสารประกอบการบรรยาย สำนักงาน ก.พ.

ศิริกัญญา เสริมรัมย์. 2553. **การวิเคราะห์แนวโน้มการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขามและตำบลคลองเมือง.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศิรินารถ นันทวัฒนภิรมย์. 2546. **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูนการค้นคว้าแบบอิสระ.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

_____. 2547. **การบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริยา โถแก้ว. 2549. **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาโรงเรียนสิริวุฒิวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ศิวาณี มงคลธนารักษ์. 2550. **การนำนโยบายการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรท้องถิ่นไปปฏิบัติ กรณีศึกษาเปรียบเทียบโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมและโรงเรียนเบญจมราชาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภชัย ยาวะประภาษ. 2547. **การแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ในการวางนโยบายโครงการและการบริหารโครงการ.** (เอกสารการสอนชุดวิชา. หน่วยที่ 2). พิมพ์ครั้งที่ 13. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

_____. 2545. **นโยบายสาธารณะ.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุเทพ เชาวลิต. 2548. **การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

สุทัศนา สุทธิกุลสมบัติ. 2550. **ธรรมาภิบาล (Good Governance) คืออะไร**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.

สุดจิต นิมิตกุล. 2543. **กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี : การปกครองที่ดี (Good Governance).** กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. 2544. **นโยบายสาธารณะ : แนวคิดการวิเคราะห์ และกระบวนการ.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมพร เฟื่องจันทร์. 2539. **นโยบายสาธารณะ : ทฤษฎีและการปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุมิตร สุวรรณ. 2545. “การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ”. **บรรยายสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.** (16 กันยายน).

สายลม ปิ่นรัตน์. 2551. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สมลักษณ์ แสนคำพู. 2540. **การศึกษาบทบาทของชุมชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุทธิรัตน์ จรรย์โกมล. 2550. **การประเมินผลการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ.** การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยสารคาม.

สุวรรณ ทองคำ. 2544. **สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. 2545. **Good Governance กับการพัฒนาข้าราชการ.** กรุงเทพฯ: ห.จ.ก.ไอเดีย สแควร์.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ). 2543. **การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance).** รายงานประจำปี 2541 - 2543. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี.** กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

อรพินท์ สพโชคชัย. 2541. **สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี (good governance).** กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

อภิงค์ญฎา วงษานุทัศน์. 2543. “การปฏิรูปรัฐสภาไทยตามหลักการปกครองที่ดี”. **รัฐสภาสาร.** 48 (พฤศจิกายน): 14.

อานันท์ ปัญยารชุน. 2542. “มุมมองนายอานันท์”. **มติชน** 543: 4.

อิทธิชัย สีดำ. 2553. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จฯ”. **วารสารวิทยบริการ** 21 (มกราคม - เมษายน).

อรพินท์ สพโชคชัย. 2541. สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี. **รายงานทีดีอาร์ไอ**. (20 มกราคม).

อนุสรา คุ้มสมบัติ. 2549. **ภาวะผู้นำกับการบริหารจัดการตามหลบักะรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกาสมุทรสาคร.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อังคณา จิตระกูล. 2550. **ศึกษาระดับการปฏิบัติใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกันจุ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาภรณ์ ชัยออน. 2551. **การประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลในจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรทัย แสงทอง. 2551. **หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อรมณี สุนทรนนท์ และ วันชัย มีชาติ. 2552. **"ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงาน".** (เอกสารการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 19 ประจำปี 2552).

Allison, G.T. 1971. **Essence of Decision: Explaining the Cuban Missile Crisis**. Boston: Little, Brown and Company.

Attewell, P. and D.R. Gerstein. 1979. "Government Policy and Local Practice". American Sociological Review.

Bardach, E. 1980. **The Implementation Game: What Happen After a Bill Becomes a Law**. 3rd ea. Prass: The MIT Press.

Berman, P. and M.W. Mclauglin. 1977. **Federal Programs Supporting Educational Change, Vol. VII: Factors Affecting Implementation and Continuation**. Santa Monica, Calif: The Rand Corporation.

Quade, E.S. 1982. **Analysis of Public Decision.** New York: Elsivier Science Publishing Co.

Graham T. A. and T. Graham. 1971. **Essence of Decision: Explaining the Cuban Missile Crisis.** Boston: Little. Brown and company.

Edwards, G.C. III and S. Ira. 1978. **The Policy Predicament: Making and Implementing Public Policy.,** San Francisco: Freeman and Co.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Lipsky, M. 1980. **Street-Level Bureaucracy: Dilemmas of the Individual in Public Services.** New York: Russell Sage Foundation.

Sabatier, P. and D. Mazmanian. 1980. "The Implementation of Public Policy: A Framework of analysis". **Policy Studies Journal Contents**. Special Issue.

Sebling, R. 1987. The Five-Million Dollar Misunderstanding: A perspective on state government-university interorganizational conflicts. **Administrative Science Quarterly**. 22(September).

Mazmanian, D.A. and P.A. Sabatier. 1981. **Effective Policy Implementation** Massachusetts: Lexington Books.

Mazmanian, D.A. and P.A. Sabatier. 1983. **Implementation and Public Policy.** Scott, Foresman and company.

Price, A. 2004. **Human Resourec Management**. In a Business Context. 2 edition. London: Thomson Learning.

Pressman, J.L. and A. Wildavsky. 1973**. Implementation**. Berkeley: University of California Press.

Pressman, J.L. and A. Wildavsky. 1984. **Implementation.** 3 rd . Berkeley ,California: University Of California Press.

Pratchett, L. and D. Wilson. 1996. **Local Democracy and Local Government.** n.p.

Van Meter, D.S. and Van Horn, C.E. 1975. "The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework," **Administration and Society** 6(4): 7.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Walter, W. 1971. **Social Policy Research and Analysis: The Experience in The Federal Social Agencies.** New York: American Elsevier Publishing Co.

Yamanae, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. (3rd ed.) New York: Harper & Row.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ในโรงเรียนสตรีวิทยา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสตรีวิทยา

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพนักงานราชการในโรงเรียนสตรีวิทยา

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยา ซึ่งจำแนกตามกระบวนการที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสำเร็จการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา

จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ช่วยสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน และความคิดเห็นต่อหน่วยงานของท่าน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเป็นความลับ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านทั้งสิ้น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากท่านด้วยดี ข้าพเจ้าจักขอขอบพระคุณมา ณ. โอกาสนี้ด้วย

……

ปุณณวรรณ นุ่มประสงค์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนสตรีวิทยา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียด และพิจารณาให้ถ่องแท้ว่า ปัจจัยต่อไปนี้มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในโรงเรียนสตรีวิทยาอยู่ในระดับใด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงข้อความละ 1 คำตอบ

ข้อ	ปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	ระดับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(1) ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย						
1	ท่านคิดว่า โรงเรียนสตรีวิทยา มีความชัดเจนของวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานของนโยบาย เมื่ออ่านแล้วสามารถทำความเข้าใจได้โดยง่าย มากน้อยเพียงใด					
2	ท่านคิดว่า โรงเรียนสตรีวิทยา มีการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานของการบรรลุ ผลสำเร็จไว้อย่างชัดเจน มากน้อยเพียงใด					
3	ในภาพรวม ท่านคิดว่า โรงเรียนสตรีวิทยา มีนโยบายที่มีวัตถุประสงค์ทีสอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถทำได้ สอดคล้องกับนโยบายจากส่วนกลาง และนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มากน้อยเพียงใด					
(2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย						
4	ท่านคิดว่า โรงเรียนสตรีวิทยา มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยมอบหมายงานให้บุคลากรได้ทำงานตามความรู้ ความสามารถที่เหมาะสม มากน้อยเพียงใด					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อ	ปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	ระดับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	ท่านคิดว่า ขั้นตอนการเบิกหรือจ่ายงบประมาณไม่ได้เป็นปัญหาสำหรับโรงเรียนสตรีวิทยา และได้รับเงินงบประมาณตามจำนวนที่ขอเสมอๆ มีการใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า และตรวจสอบได้ มากน้อยเพียงใด					
6	ท่านคิดว่า ทางโรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเพียงพอสำหรับใช้ในงาน ด้วยความประหยัด คุ้มค่า ได้ประโยชน์แก่ส่วนรวม มากน้อยเพียงใด					
7	ทางโรงเรียน มีการจัดสรรอาคารสถานที่สอดคล้องตามระเบียบหรือนโยบายของทางราชการ มีการใช้สถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม มากน้อยเพียงใด					
8	ทางโรงเรียน ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายการเมือง ผู้บริหาร และผู้ ปฏิบัติงานที่สามารถช่วยผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ มากน้อยเพียงใด					
9	ท่านคิดว่า ทางโรงเรียนมีการนำเทคนิคการบริหารใหม่ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารงานในโรงเรียนของท่านเสมอ ๆ มากน้อยเพียงใด					
(3) ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและการขับเคลื่อนกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ						
10	ในภาพรวม ทางโรงเรียนได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ที่มีความชัดเจนของฝ่ายบริหารระดับสูงขึ้นไป ในการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของงานที่ได้มีการตัดสินใจไปแล้ว เพื่อนำไปปฏิบัติทุกครั้งว่าจะต้องทำเมื่อไร มากน้อยเพียงใด					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อ	ปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	ระดับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	ท่านคิดว่า นโยบายที่มีมาถึงโรงเรียน เข้าใจได้ง่าย ไม่มีความซับซ้อนให้เป็นที่สงสัย และไม่ขัดแย้งในตัวของนโยบายเอง มากหรือน้อยเพียงใด					
12	ท่านคิดว่า การร่วมมือในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การรณณรงค์ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรม เพื่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนตามนโยบายของโรงเรียนนั้น มากน้อยเพียงใด					
(4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ						
13	ท่านคิดว่าจำนวนบุคลากรมีความเพียงพอที่จะทำงานและมีความรู้ ความสามารถของบุคลากรเหมาะสมกับงานที่ทำในโรงเรียนสตรีวิทยาที่รับผิดชอบ มากหรือน้อยเพียงใด					
14	ในภาพรวม ทางโรงเรียน ท่านคิดว่ามีระดับของสายการบังคับบัญชา ซับซ้อนไม่ชัดเจน ทำให้ งาน ล่าช้ามาก มากน้อยเพียงใด					
15	ท่านคิดว่า ฝ่ายบริหารเข้าใจในการทำงานโดยได้ให้ความช่วยเหลือ โรงเรียนเป็นอย่างดี มากน้อยเพียงใด					
16	ท่านคิดว่า ฝ่ายนิติบัญญัติเข้าใจในการทำงานโดยได้ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดียิ่ง มากหรือน้อยเพียงใด					
17	ทางโรงเรียน สามารถติดต่อพูดคุยภายในองค์กรได้อย่างเสรีและเป็นกันเองอย่างที่สุด เช่น การประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
18	ทางโรงเรียน สามารถติดต่อพูดคุยได้อย่างเสรีกับบุคคลอื่นๆ ภายนอกองค์กร มากน้อยเพียงใด					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อ	ปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ	ระดับปัจจัยเชิงกระบวนการที่ส่งผลต่อความสำเร็จ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(5) ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง						
19	ในภาพรวม ท่านคิดว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน มีมากน้อยเพียงใด					
20	ท่านคิดว่า ทางโรงเรียนตอบแทนรายได้เพียงพอกับรายจ่ายทุกๆ เดือน มากน้อยเพียงใด					
21	ท่านคิดว่าทางโรงเรียน มีทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ของชุมชนมาสนับสนุน มากน้อยเพียงใด					
(6) ด้านความตั้งใจของผู้ปฏิบัตินโยบาย						
22	ในภาพรวม ท่านคิดว่ากลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ได้มีการเคลื่อนไหว มาสนับสนุน และคัดค้านนโยบายโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
23	ในภาพรวม ท่านคิดว่าบุคลากรที่ทำงานในโรงเรียนนี้ทุกคนล้วนมีความชำนาญในหน้าที่ทุกๆ คน มากน้อยเพียงใด					
24	ท่านคิดว่า ทางโรงเรียนควรจัดให้มีการฝึกอบรมในงานที่ทำอยู่นี้ เพื่อจะได้มีความชำนาญในงานมากขึ้น มากน้อยเพียงใด					
25	ท่านได้นำความรู้ความเข้าใจที่ท่านมีเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการมาใช้ในการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
26	ท่านมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และการรายงานผลการพัฒนาการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง มากน้อยเพียงใด					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสำเร็จการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และพนักงานราชการของโรงเรียนสตรีวิทยา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบาย โดยใช้หลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ต่อการจัดการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียนสตรีวิทยา โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยมีค่าคะแนนและความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ความสำเร็จของการนำธรรมาภิบาลมาปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 หลักนิติธรรม						
1	ในภาพรวม ท่านคิดว่าบุคลากรของโรงเรียน มีการปฏิบัติตน ตามกฎระเบียบของทางราชการ มากน้อยเพียงใด					
2	ในภาพรวมโรงเรียน ท่านคิดว่ามีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและทำงานด้วยความรวดเร็ว มากน้อยเพียงใด					
3	ท่านคิดว่า ทางโรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบและรัดกุม มากน้อยเพียงใด					
4	ท่านคิดว่า การปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบของทางราชการไม่ใช้อำนาจ เหนือกฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการกับผู้ใต้บังคับบัญชา มากน้อยเพียงใด					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อ	ความสำเร็จของการนำธรรมาภิบาลมาปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
5	ในภาพรวมโรงเรียน ผู้บริหารปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดี ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยความเสมอภาค และมีความยุติธรรม มากน้อยเพียงใด					
ด้านที่ 2 หลักคุณธรรม						
6	โรงเรียนสตรีวิทยา ได้ส่งเสริมให้บุคลากรประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์และสุจริต มากน้อยเพียงใด					
7	โรงเรียนสตรีวิทยา ได้ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างเสมอและประกอบวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มากน้อยเพียงใด					
8	ในภาพรวมโรงเรียน ท่านคิดว่าบุคลากรเป็นผู้ที่มีความขยัน ซื่อสัตย์ อดทน ในการปฏิบัติงาน มากน้อยเพียงใด					
9	ในภาพรวมโรงเรียน ท่านคิดว่าบุคลากรเป็นผู้ที่ปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัยของทางราชการ มีคุณธรรมจริยธรรม ในการบริหารงาน มากน้อยเพียงใด					
ด้านที่ 3 หลักความโปร่งใส						
10	ท่านคิดว่า โรงเรียนมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน ในการจัดสรรบุคลากรเข้าทำงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล มากน้อยเพียงใด					
11	ท่านคิดว่า โรงเรียนมีการพิจารณาความดีความชอบ / การลงโทษด้วยความโปร่งใส / เปิดโอกาสให้ชุมชน / สังคม เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารงาน มากน้อยเพียงใด					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อ	ความสำเร็จของการนำธรรมาภิบาลมาปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
12	ในภาพรวมโรงเรียน ท่านคิดว่าผู้บริหารให้บุคลากร / ผู้มีส่วนเกี่ยวในการบริหารงาน สามารถแนะนำหรือให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงาน มากน้อยเพียงใด					
13	ทางโรงเรียนสตรีวิทยา ท่านคิดว่ามีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน รวมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
ด้านที่ 4 หลักความมีส่วนร่วม						
14	ท่านคิดว่าทางโรงเรียน มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางด้านการบริหารจัดการ มากน้อยเพียงใด					
15	ท่านคิดว่าทางโรงเรียน มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
16	ท่านคิดว่าทางโรงเรียน ได้เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกันในการวางแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
17	ท่านคิดว่าทางโรงเรียน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาคณะกรรมการเครือข่าย เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการบริหารงาน มากน้อยเพียงใด					
ด้านที่ 5 หลักความรับผิดชอบ						
18	ท่านคิดว่าทางโรงเรียน มีการจัดโครงสร้างการบริหารความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ มากน้อยเพียงใด					
19	ท่านคิดว่าบุคลากรของโรงเรียน มีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม มากน้อยเพียงใด					

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อ	ความสำเร็จของการนำธรรมาภิบาลมาปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
20	ท่านคิดว่าทางโรงเรียน มีการยอมรับความคิดเห็นรับฟังของผู้อื่น มากน้อยเพียงใด					
21	ท่านคิดว่าบุคลากรของโรงเรียน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มากน้อยเพียงใด					
22	ท่านคิดว่าทางโรงเรียน มีการวางแผนแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอย่างรวดเร็วและอย่างเป็นระบบ มากน้อยเพียงใด					
23	ท่านคิดว่าบุคลากรของโรงเรียน มีความกล้าที่ยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง มากน้อยเพียงใด					
ด้านที่ 6 หลักความคุ้มค่า						
24	ในภาพรวมของโรงเรียน มีการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรอย่างมีระบบ มากน้อยเพียงใด					
25	ท่านคิดว่า ทางโรงเรียนมีการใช้เวลาในการทำงานให้เต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด มากน้อยเพียงใด					
26	ท่านคิดว่า ทางโรงเรียนมีการสร้างความตระหนักความเสียสละ ความประหยัดและอุทิศเวลาในการปฏิบัติงาน และรู้จักการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่ากับการลงทุน อยู่ในระดับใด					
27	ท่านคิดว่า ทางโรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับใด					

ขอขอบพระคุณที่กรุณากรอกแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย				
A1	7.73	2.064	.701	.835
A2	7.77	2.116	.714	.821
A3	7.70	2.079	.791	.752
รวม				**.859**
ด้านทรัพยากรของนโยบาย				
A4	19.03	9.206	.738	.799
A5	18.80	10.924	.515	.841
A6	19.03	8.930	.620	.823
A7	18.93	9.306	.770	.795
A8	18.97	8.516	.834	.776
A9	19.23	10.116	.383	.873
รวม				**.845**
ด้านการสื่อสารระหว่างองค์การและ กิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ				
A10	7.00	1.724	.424	.843
A11	7.33	1.333	.730	.503
A12	7.40	1.352	.625	.626
รวม				**.756**
ด้านลักษณะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ				
A13	18.60	8.110	.634	.815
A14	18.43	9.013	.501	.839
A15	18.60	8.248	.657	.812
A16	18.50	8.466	.513	.838
A17	18.50	7.707	.665	.809
A18	18.53	6.671	.785	.782
รวม				**.843**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ด้านเงื่อนไขและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง				
A19	10.43	3.426	.814	.816
A20	10.43	3.702	.878	.811
A21	10.37	3.689	.598	.898
A22	10.17	2.971	.749	.851
รวม				**.878**
ด้านความร่วมมือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ				
A23	11.70	3.803	.797	.820
A24	11.57	3.978	.792	.823
A25	11.70	3.666	.792	.822
A26	11.93	4.616	.581	.899
รวม				**.878**
หลักนิติธรรม				
B1	15.10	5.679	.838	.845
B2	15.10	5.955	.818	.852
B3	15.17	5.868	.665	.885
B4	15.27	5.168	.803	.854
B5	15.10	6.783	.593	.897
รวม				**.891**
หลักคุณธรรม				
B6	10.93	4.133	.621	.858
B7	10.90	3.610	.783	.791
B8	11.03	3.620	.828	.772
B9	10.73	4.340	.612	.860
รวม				**.861**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Item-Total Statistics (ต่อ)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
หลักความโปร่งใส				
B10	10.37	3.068	.659	.923
B11	10.57	3.013	.845	.850
B12	10.57	3.082	.804	.865
B13	10.50	3.017	.835	.854
รวม				**.902**
หลักความมีส่วนร่วม				
B14	10.53	2.602	.749	.787
B15	10.57	2.530	.791	.769
B16	10.50	3.155	.623	.844
B17	10.70	2.355	.659	.840
รวม				**.851**
หลักความรับผิดชอบ				
B18	18.87	7.982	.163	.774
B19	18.93	8.133	.041	.806
B20	18.70	5.045	.667	.649
B21	18.63	5.344	.702	.639
B22	18.77	5.633	.710	.643
B23	18.60	5.834	.617	.670
รวม				**.746**
หลักความคุ้มค่า				
B24	11.27	4.685	.645	B24
B25	11.27	5.375	.562	B25
B26	11.17	4.833	.639	B26
B27	11.40	4.869	.490	B27
รวม				**.775**

Cronbach's Alpha = .933

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล นางสาวปุณณวรรณ นุ่มประสงค์

วัน เดือน ปี ที่เกิด วันที่ 19 พฤศจิกายน 2528

สถานที่เกิด จังหวัดนครนายก

ประสบการณ์ทำงาน

พ.ศ. 2551	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป กองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. 2554	บริษัท CEVA FLING
ปัจจุบัน	ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ โรงเรียนสตรีวิทยา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2551	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2554	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2555	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์